

DOMSTOLENE I NORGE

Årsmelding 2009

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning ved direktør og styreleder	4	Åpenhet	43
		Nettsteder for domstolene	44
Dette er domstolene	7	Sidegjøremålsregisteret for dommere	45
Domstolenes rolle i samfunnet	7	Rettens dag i domstolene	45
De alminnelige domstolenes oppgaver	8	Revisjon av reglene om offentlighet i rettspleien	45
Jordskiftedomstolenes oppgaver	10	Dommernes mediegruppe	46
		Mediekontakt	46
Kart over domstolene i Norge	12	Meddommerfilm	46
		Brosjyre "Til deg som skal vitne i retten i en straffesak"	47
Domstoladministrasjonen	14	Rett på sak	47
Domstoladministrasjonens rolle og arbeidsoppgaver	14	Internasjonalt arbeid	47
Noen sentrale arbeidsoppgaver i Domstoladministrasjonen	14	Utviklingsarbeid i 2010	48
Domstolenes virksomhet	17	Service	49
Saksavikling og måloppnåelse 2009		Service & samhandling i domstolene	50
– de alminnelige domstolene	17	Serviceutvikling	50
Saksavikling i jordskiftedomstolene	20	Henvendelser fra rettssøkende publikum	51
		Rettsinformasjon	51
Domstolenes ressursbruk	23	Sentralisert løsning for lønn og regnskap	51
Økonomiske nøkkeltall for domstolene 2009	23	Åpen dør	52
Organisasjonsutvikling	24	Utviklingsarbeid i 2010	52
Jordskifterettens ressursbehov – fase 2	24		
Teknologiområdet	25	Effektivitet	53
Funksjonelle lokaler	25	Videokonferanser i domstolene	54
Likestilling og mangfold	26	Ny jordskiftelov	54
Årsverk i domstolene og DA per 31.12.2009	27	Ressursfordelingsmodeller for tingrettene og lagmannsrettene	55
Arbeidsmiljøet i domstolene	28	Ressursgruppedommere	55
Domstolenes omdømme	28	Samordnet utviklingsarbeid på justisområdet	55
		Domstolenes saksbehandlingssystemer	55
Tilbakeblikk på 2009	30	Lovisa	55
		Nytt saksbehandlingssystem for jordskiftedomstolene	56
Kvalitet	33	Nytt saksbehandlingssystem for Høyesterett	56
Ledelse i domstolene	34	Samhandlingsportal	56
Ny organisering av kompetansesarbeidet i domstolene og DA	35	Telefoni	56
Rådet for kompetanseutvikling i domstolene og DA	35	Utviklingsarbeid i 2010	56
Faggrupper	35		
Kursvirksomheten i 2009	35	Respekt	57
Norges deltakelse i European Judicial Training Network	37	Vitnestøtte	58
Domstoladministrasjonens interne kompetanseutvikling	38	Barnehus	59
Studiepermisjonsutvalget for dommere	38	Sikkerhetsarbeidet i domstolene	59
Oversikt over midler til kompetansetiltak for domstolene i 2009	38	Lokaler	59
Kvalitetsarbeid	38	Utviklingsarbeid i 2010	60
Lyd og bilde – opptak i retten	39		
Internasjonal vitnestudie	39	Integritet	61
Domstolleder møtet 2009	39	Innstillingsrådet for dommere	62
Faste årlige møter	39	Tilsynsutvalget for dommere	63
Jordskiftedomstolenes 150-årsjubileum	39	Dommernes sidegjøremål	64
Jubileumsbok – "Perspektiver på jordskifte"	39	Utviklingsarbeid i 2010	64
Regelutvalget	40		
IKT-strategi	40	Årsstatistikk 2009	65
Strukturendringer	41	Tingrettene	67
Utviklingsarbeid i 2010	41	Lagmannsrettene	85
		Høyesterett	91
		Jordskiftrettene	95
		Jordskifteoverrettene	98

Innledning av styrets leder og direktør

Året 2009 viste seg å bli et spennende og utfordrende år for domstolene. På den ene siden ser vi at trykket er holdt oppe når det gjelder effektivitet og saksbehandling. På den annen side ser vi også at antallet ikke avgjorte saker per årsskiftet stiger. Bakgrunnen er i første rekke en markert økning av antallet tvistesaker. Vi vet at antallet stillingsvern saker og småkravssaker har økt, og naturlig nok også antallet konkurs- og tvangssaker. Men det har skjedd en økning også ut over dette, som vil bli analysert. På landsbasis har antallet meddomssaker gått ned, noe som ikke var overraskende i og med politiaksjonen. Men tallet har økt i en del større byer, ikke minst i Oslo. En slik vekst i antall litt mer kompliserte straffesaker, er ikke annet enn et en har måttet forvente.

I lys av denne utviklingen har det ikke vært med lett hjerte at Domstoladministrasjonen (DA) har måttet ty til ganske drastiske virkemidler når det gjelder den økonomiske situasjonen. Tilsetningsstopp, avlysning av dommer- og domstolleder møtet og kutt i utrulling av vitnestøtte er dramatisk. De bevilgende myndigheter er imidlertid klar over situasjonen, som er synliggjort tydelig både av DA og av mange domstolledere. Vi får se om det lykkes å skaffe nødvendige midler. Men vi må se i øynene at det er betydelige utfordringer. Regjeringen har nemlig vært meget tydelig på at de kommende årene innebærer økonomiske nedskjæringer i offentlig sektor.

Samtidig med at vi fortsetter arbeidet med å skaffe helt nødvendige midler til domstolene, gjør den økonomiske situasjonen at det er nødvendig å tenke over hva som kan eller bør gjøres annerledes. De langsiktige og prinsipielle tanker om vårt domstolssystem og om domstolenes rolle og funksjon er i ferd med å komme på dagsorden. Vi må ikke tape de grunnleggende prinsipper av syne. Men ikke alt er prinsipper. En god del forhold kan måtte endres. Dette kan gjelde domstolenes arbeidsoppgaver – hva skal vi egentlig drive med? Og det kan gjelde domstolsstrukturen, bemanningen, antallet dommere per sak i lagmannsrettene og mye annet. Dette gjelder ikke bare de alminnelige domstoler, men også jordskiftedomstolene. Samspeillet med de politiske myndigheter er her viktig. Vi regner med at det

ikke bare blir stilt krav til domstolene om endringer, men at også de politiske myndigheter er lydhøre overfor våre synspunkter på hva som bør endres. Domstolsstrukturen er eksempelvis ikke bare et spørsmål om kvalitet og tilgjengelighet, men også et spørsmål om hvorledes en skal møte et skjerpet krav om effektiv utnyttelse av økonomiske ressurser.

Flere spennende spørsmål av mer prinsipiell betydning har kommet opp i 2009. DAs høringsnotat om bruk av politiske, religiøse og kulturelle klesplagg mv. i retten har ført til mye diskusjon i media, og DA har mottatt mange verdifulle innspill til de problemstillingene som ble reist. At debatten ikke bare skjedde gjennom formelle høringsinnspill, men også fikk plass i det offentlige rom, har vært bra. Dette er godt i samsvar med denne åpenheten som følger av vårt idé- og verdigrunnlag.

Også en del spørsmål knyttet til dommerfullmektigordningen har vært til høring. Hvilke endringer som her kan tenkes å komme, er så langt ikke avklart. Her ligger det en balansegang mellom en rekke hensyn, og ikke minst en avveining av prinsipielle tanker mot den aktuelle økonomiske virkelighet. Men ikke minst i en slik situasjon er det viktig at en ikke taper langsiktige mål av øye.

Våren 2009 var preget av diskusjoner og meningsytringer om juryordningen. Ikke bare dommere og jurister, men også politiske partier ytret seg om denne ordningen. Debatten kunne nok tidvis bli preget av litt manglende innsikt i hvordan domstolene fungerer, men det er positivt at også denne debatten ble åpen, med mange engasjerte. Det vil være overraskende om ikke regjeringen setter juryordningen på dagsordenen i løpet av året. Kanskje er det tjenlig om dette skjer som en del av en større vurdering av hvorledes de alvorligste og de mest omfattende straffesakene bør behandles.

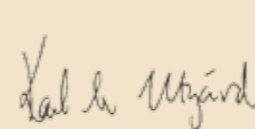
I DA har det vært nedlagt mye arbeid i forhold til utkastet til ny jordskiftelov. Fra domstolene har særlig førstelagmennene bidratt positivt når det gjelder spørsmålet om ankeordningen. Arbeidet har resultert i at DA foreslår at

jordskifteoverrettene fjernes, og at jordskiftelagdommere knyttes til lagmannsrettene. Dette vil bli en spennende reform, som vi tror er til det beste både for jordskiftedomstolen og for de ordinære domstolene.

DA vektlegger også i en presset økonomisk situasjon å være en utviklingsorientert organisasjon. Bygninger må utvikles fordi sakene stadig blir større, fordi vitner og parter må behandles annerledes enn før og fordi teknologien stiller nye krav. Det må brukes midler på kompetanse. Rettskildene har blitt mer kompliserte, dommerens rolle har gjennomgått endringer og kravet til ledelse er økt. Vi har også fått et multikulturelt samfunn, med de krav dette stiller til domstolene. Og vi må bruke midler til informasjons- og kommunikasjonsteknologi. De store domstolssystemene er i ferd med å gå ut på dato. Dessuten forventer verden rundt oss at de skal kunne kommunisere med oss over nettet. Og ikke minst er det et krav fra myndighetene at aktørene i straffesakskjeden skal kunne samhandle elektronisk. Ingen kan tro at dette ikke koster noe.

Vi opplever et stort engasjement i det domstolene driver med, både den dømmende delen og den administrative delen. For oss er det maktpåliggende at vi klarer å sikre domstolene de ressurser, den infrastruktur og det rammeverk som gjør at domstolen kan yte både i kvalitet og effektivitet.

Det er nødvendig at dette skjer i samvirke med samfunnet rundt oss. For DA har det vært spennende å få en ny justiskomite å forholde seg til. Vi har hatt flere møter med Justiskomiteen eller deler av den, og opplever at de har et stort engasjement i forhold til domstolene.

Karl Arne Utgård
Styreleder

Tor Langbach
Direktør

Karl Arne Utgård,
leder for Domstoladministrasjonens styre

Tor Langbach,
direktør for Domstoladministrasjonen

Dette er domstolene

Domstolenes rolle i samfunnet

Statsmakten deles opp i en lovgivende (Stortinget), en utøvende (Regjeringen) og en dømmende (domstolene) makt. Hovedoppgaven for domstolene er å løse rettslige tvister. Dette skjer gjennom behandling av straffesaker og sivile tvister som bringes inn for retten. Alle borgere kan benytte seg av domstolen for å løse en sivilrettslig konflikt. Bare domstolene kan idømme straff (Grunnloven § 96). I tillegg utfører domstolene flere forvaltningslignende oppgaver, f.eks. dødsfallsregistrering og andre oppgaver innenfor offentlig bobehandling. Domstolene har også en rettsutviklende funksjon gjennom sin tolking av lovene.

De alminnelige domstolene i Norge er Høyesterett, lagmannsrettene og tingrettene, som alle dømmer i både sivile saker og straffesaker. I tillegg finnes forliksrådene, som er organisert i hver kommune. Forliksrådene er meklingsinstitusjoner med begrenset domsmyndighet. De behandler kun sivile tvister. Forliksrådene administreres ikke av DA, og omfattes ikke av denne årsmeldingen.

Hver lagmannsrett arbeider innenfor et geografisk lagdømme og hver tingrett innenfor et domssogn. I Oslo domssogn finnes Oslo byfogdembete i tillegg til Oslo tingrett. Per 31. desember 2009 er det til sammen 68 domstoler i førsteinstans.

I tillegg finnes enkelte domstoler med spesielt avgrenset kompetanse, kalt særdomstoler, som jordskiftedomstolene og Arbeidsretten. Det finnes flere internasjonale domstoler som behandler rettsvister. De viktigste for borgerne i Norge er Den europeiske menneskerettsdomstolen og EFTA-domstolen. Menneskerettsdomstolens oppgave er å sikre at de stater som har ratifisert Den europeiske menneskerettskonvensjonen oppfyller sine forpliktelser.

Indre Finnmark tingrett

Saksgangen i rettssystemet

De fleste sivile tvister starter i forliksrådet med obligatorisk mekling. Hvis ikke meklingen fører frem, har forliksrådet mulighet til å avsi dom i saken. En slik dom kan ankes til tingretten. Forliksrådet kan også henvise saken direkte til tingretten. Partene kan da bringe saken inn for tingretten ved å ta ut stevning. Øvrige sivile saker starter i tingretten, med unntak av saker som har vært avgjort av Trygderetten. Disse starter i lagmannsretten. Alle straffesaker starter i tingretten.

Dommer fra tingretten kan ankes inn for lagmannsretten. Lagmannsrettens avgjørelser kan ankes videre til Høyesterett som dømmer i siste instans. Høyesteretts ankeutvalg har imidlertid vid kompetanse til å nekte en sak å slippe inn for Høyesterett.

Uavhengighet

Domstolene og dommerne er uavhengige i sin dømmende virksomhet. Stortinget gir lover, mens domstolene behandler konkrete saker etter disse lovene. Domstolene kan overprøve en lov dersom den er i strid med Grunnloven. Ingen kan gi domstolene instruks om hvordan de skal behandle en sak. En høyere instans kan som hovedregel heller ikke gi instruks til en lavere instans om behandlingen av en konkret sak.

Den sentrale administrasjonen av domstolene – unntatt Arbeidsretten – er lagt til Domstoladministrasjonen (DA). DA skal sørge for at samfunnets overordnede krav og forventninger til domstolene ivaretas, synliggjøre domstolenes uavhengighet og videreutvikle domstolene i rollen som samfunnets viktigste konfliktløser. I tillegg til å være samordnende og styrende i administrative funksjoner er DA et serviceorgan. Domstolenes uavhengighet markeres også ved at DA ikke kan instrueres av noe departement. DA kan ikke påvirke hvordan en domstol skal avgjøre en konkret sak.

Domstolenes myndighet og åpenhet

Det skjer en betydelig maktutøvelse i domstolene, og i et demokratisk samfunn er det viktig at dette kombineres med stor grad av åpenhet og offentlighet. Det skjer ved at alle har:

- rett til å vite når rettsmøter skal holdes
- rett til å overvære rettsmøter
- rett til å gjengi offentlig det som kommer frem i rettsmøter
- rett til utskrift av rettsavgjørelser
- rett til å gjengi rettsavgjørelser

Retten kan på nærmere bestemte vilkår gjøre begrensninger i offentligheten. Gjennom berammingslister på nettet (www.domstol.no) kan alle se når en sak skal gå for retten. Åpenheten om dommere er også større enn for andre yrkesgrupper. Gjennom Sidegjøremålsregisteret for dommere kan hvem som helst ha innsyn i dommers verv og investeringer. Det finnes også en klageordning gjennom Tilsynsutvalget for dommere.

DE ALMINNELIGE DOMSTOLENES OPPGAVER

Domstolene har rett og plikt til å avgjøre konkrete rettsvister som blir brakt inn for retten. Domstolene tar ikke opp saker på eget initiativ. En sak som skal behandles, må bringes inn for domstolen av den som vil ha saken prøvd.

Straffesaker

Domstolenes oppgave i straffesaker er å ta stilling til skyldspørsmålet, og utmåle straff dersom tiltalte finnes skyldig. Alle straffesaker begynner i tingretten, som er første instans.

Behandlingen av straffesaker i tingretten faller i to kategorier; meddomsrettssaker og enedommersaker. I meddomsrettssaker settes retten normalt med to lekdommere i tillegg til fagdommeren, og det avholdes en hovedforhandling. I kategorien enedommersaker ligger en rekke oppgaver i domstolen. Felles for dem er at det er én dommer, uten meddommere, som avgjør saken. Dette gjelder bl.a. tilståelsessaker. I disse sakene avsies dom etter en sterkt forenklet fremgangsmåte som bare kan brukes når bestemte vilkår er oppfylt. Blant annet må siktede gi en uforbeholden tilståelse og samtykke i behandlingsmåten. Dommeren skal da utmåle straffen alene. I prinsippet kan alle typer lovbrudd som ikke kan medføre fengsel i mer enn ti år behandles som enedommersaker, men det er relativt sjelden at saker som gjelder vold eller seksuallovbrudd behandles på denne måten. Andre enedommersaker enn tilståelsessaker er f.eks. fengslinger, besøksforbud, kommunikasjonskontroll, endring av vilkår for betinget dom, fullbyrdelse av subsidiær fengselsstraff ved brudd på vilkårene for samfunnsstraff, beslag av førerkort og klager over gebyrer.

I lagmannsrettene blir de alvorligste sakene behandlet med lagrette (jury). I øvrige saker settes retten med tre fagdommere og fire meddommere dersom retten skal prøve skyldspørsmålet, og der anken gjelder straffutmåling i de alvorligste sakene. I saker som kun gjelder lovanvendelsen, saksbehandlingen eller straffutmåling der strafferammen ikke er over seks år deltar tre fagdommere i avgjørelsen.

Saker som bringes inn for Høyesterett blir i noen tilfeller avgjort av Høyesteretts ankeutvalg som består av tre dommere. Rett settes ellers med fem dommere. I noen prinsipielle saker avsies Høyesterett dom i plenum. Fra 1. januar 2008 kan det bestemmes at saker av særlig viktighet skal behandles av Høyesterett i storkammer med elleve dommere.

Sivile saker

I sivile saker er domstolenes oppgave å løse en aktuell rettsvist mellom to eller flere parter. Det kan være tale om saker mellom private parter og mellom private parter og det offentlige. I tingrettene avgjøres som regel sivile saker av en fagdommer alene, mens de i lagmannsretten avgjøres av tre fagdommere. Både i tingretten og lagmannsretten kan en part kreve å få retten satt med lekdommere fra de alminnelige utvalgene for meddommere. I enkelte saker deltar fagkyndige meddommere. Saker som bringes inn for Høyesterett blir i noen tilfeller avgjort av Høyesteretts ankeutvalg som består av tre dommere. Ellers settes rett med fem dommere. I noen prinsipielle saker avsies Høyesterett dom i plenum. Fra 1. januar 2008 kan det bestemmes at saker av særlig viktighet skal behandles av Høyesterett i storkammer med elleve dommere.

Alle domstoler i første- og andreinstans tilbyr rettsmekling. Målet med rettsmekling er å oppnå enighet mellom partene slik at de inngår forlik. Saken blir da hevet, og man unngår hovedforhandling og dom.

Skjønn er en spesiell form for rettergang. Hovedformålet med skjønn er som regel å fastslå verdi av fast eiendom eller rettigheter i fast eiendom.

1. januar 2008 trådte tvisteloven i kraft. Loven gjelder behandlingen av de sivile sakene og inneholder en rekke forandringer som påvirker domstolene, aktører og parter. Målene med loven er bl.a. å få en billigere og mer effektiv tvisteløsning og gi lettere tilgang til domstolene der det er behov for det. En nyhet er reglene om småkravsprosess. En annen at det kan tas ut gruppesøksmål.

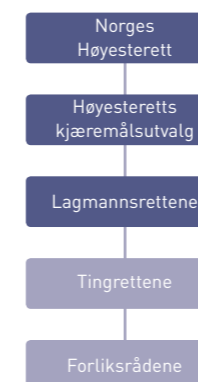
Andre oppgaver

Domstolene har også andre typer oppgaver som offentlig skifte (dødsbo, felleseie og konkurs), tvangsfullbyrdelse, notarialforretninger, og vielser. Tingretten har en rekke oppgaver i skiftesaker. De viktigste er behandling av konkursbo, offentlig skifte av dødsbo og offentlig skifte av ekteskapelig felleseie. I Oslo er skiftesakene lagt til byfogdembetet. Konkursbo bestyres av bostyrere (som regel advokater). Også de fleste dødsbo bestyres av en bobestyrer oppnevnt av retten. Selv om det oppnevnes bostyrer/bobestyrer, skal retten overvåke behandlingen og ta stilling til rettsspørsmål underveis.

I tvangssaker medvirker tingretten til å få fullbyrdet rettmessige krav som ikke blir oppfylt frivillig. I Oslo er disse oppgavene lagt til byfogdembetet. Det er videre en oppgave for de fullfaglige tingrettene og Oslo byfogdembete å ta stilling til begjæringer om tvangssalg av fast eiendom, samt å behandle gjeldsordningssaker.

Tingrettene har videre oppgaven som notarius publicus. I Oslo er også disse oppgavene lagt til byfogdembetet. Notarialforretninger går ofte ut på å bekrefte at en underskrift eller en fotostatkopi er ekte, eller bekrefte opplysninger fra foretaksregisteret. Notarius publicus utfører også borgerlig vielser.

De alminnelige domstolene

Domstolene er den tredje statsmakt

JORDSKIFTEDOMSTOLENES OPPGAVER

Jordskiftedomstolene er særdomstoler som arbeider med saker hjemlet i jordskifteloven. Oppgavene er i hovedsak omforming av eiendommer, tilrettelegging for samarbeid på tvers av eiendomsgrenser, klarlegging av rettsforhold til fast eiendom, fastlegging av eiendomsgrenser og ulike skjønn. Jordskifteloven er i utvikling i samsvar med de behov samfunnet har. Oppgavene har gradvis endret seg fra å bare omfatte oppløsning av realsameier og teigblanding for landbrukseiendommer, til å kunne løse problemer for alle som disponerer eiendom i Norge. Jordskifteloven er for tiden under revisjon, og et utkast til ny lov er ute på høring. Arbeidet har blitt gjort av en arbeidsgruppe i Landbruks- og matdepartementet, støttet av en bredt sammensatt referansegruppe.

Jordskifte – omarronding og bruksordning/felles tiltak

Utgangspunktet for jordskifte er at eiendommene er vanskelig å utnytte, og at problemene kan løses, eller i alle fall reduseres ved en jordskiftesak. Før jordskiftedomstolene fremmer jordskifte, må retten også vurdere nytten sett i forhold til kostnadene med saken for hver enkelt av partene. Dersom kostnadene blir større enn nytten for noen av de involverte eiendommene, må saken avvises.

Ulike typer jordskifte:

Oppløsning av sameie

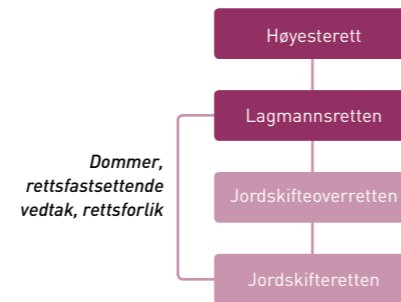
Jordskifte kan gå ut på å løse opp sameietilstanden når grunn eller rettigheter ligger i sameie mellom bruk. Det tradisjonelle ved deling av sameier er at hver sameier overtar sin del av sameiet til full eiendom. Men det er ikke uvanlig i slike tilfeller at grunn og skog blir delt, mens beiterett forblir i sameie.

Ombytting av grunn

Mange eiendommer er sammensatt av flere teiger, og ligger i teigblanding med andre eiendommer. I andre tilfeller er teigene urasjonelt utformet, for eksempel lange og smale. Jordskiftedomstolene kan endre utformingen av eiendommer og rettigheter ved å bytte areal og endre grenser slik at hver eiendom får færre, større og mer rasjonelt utformede teiger.

Salg av tilleggsjord

Ved salg av landbrukseiendom som tilleggsjord til nabo- bruk, kan jordskiftedomstolene dele fra tunområdet på eiendommen og fordele resten av eiendommen på nabo- brukene. I slike saker er det ofte også aktuelt å bytte areal, og jordskiftedomstolene ordner også de ulike rettene, som rett til veg, brønn m.m.

Eiendomsdeling

Dersom en eiendom skal deles etter et bestemt verdi- forhold, kan jordskiftedomstolene gjennomføre delingen som jordskiftesak. Dette gir blant annet hjemmel til å dele personlige sameier når det er gitt delingstillatelse i med- hold av jordloven eller plan- og bygningsloven.

Omforme eiendommer i byggeområde

Dersom godkjent regulerings- eller byggeplan medfører at eiendomsforholdene blir utjenlige, kan jordskiftedomstolene omforme eiendommer og retter for å bedre forholdene.

Bruksordning

Jordskiftedomstolene kan gi regler om bruken av eien- dommer og bruksretter på tvers av eiendomsgrensene. Beite, jakt, fiske og grus er utnyttingsformer der bruks- ordning er særlig aktuelt. For å kunne utnytte for eksempel storviltjakt, trengs et visst minsteareal for å få fellings- tillatelse. De fleste eiendommene i Norge er for små til å få fellingsstillatelse uten å samarbeide på tvers av eiendomsgrensene. Dersom grunneierne ikke klarer å bli enige, kan jordskiftedomstolene i slike tilfeller organisere utnyttingen av ressursene med bindende vedtekter og andelsfordeling.

Felles tiltak

Dersom det er nødvendig med felles investeringer for å utnytte eiendommene optimalt, kan jordskiftedomstolene organisere de nødvendige tiltakene. Dette kan være for eksempel vegger, gjerder eller tørrleggingstiltak. Privat veg er et typisk eksempel på slike tiltak, både på landsbygda og i byene. I slike saker gir jordskiftedomstolene regler om gjennomføringen av tiltaket, andelsfordeling og framtidig organisering og vedlikehold.

Avløse bruksretter

Varige bruksretter på en eiendom, som for eksempel rett til utthogst, veg, beite og brønn, kan på visse vilkår avløses i areal, penger eller andre verdier.

Fordeling av arealverdier

Jordskiftedomstolene kan fordele arealverdier og kostnader med sams tiltak i områder som er regulert til byggeområde etter plan- og bygningsloven. I slike tilfeller har hver part krav på å få en andel i verdiøkningen utbyggingen med- fører.

Kombinerte saker (jordskifte og samtidig skjønn)

Jordskiftedomstolene kan fremme jordskifte og holde ekspropriasjons-/ erstatningsskjønn samtidig for de samme eiendommene som en integrert del av samme sak. Dette er aktuelt i forbindelse med offentlig ekspropriasjon ved veg- og jernbaneutbygging, og ved offentlig regulering av eiendomsrett, som for eksempel naturvern. Gjennom virkemidlene i jordskifteloven avbøter jordskiftedomstolene skader og ulemper som utbyggings- eller vernetiltaket medfører. Deretter holder jordskiftedomstolene skjønn, basert på alminnelige ekspropriasjonsrettslige regler, og fastsetter erstatning for det økonomiske tapet som ikke blir erstattet fullt ut gjennom jordskiftedelen av saken.

Skjønn

Jordskiftedomstolene har hjemmel til å holde skjønn som egen sak etter ulike lover. Hjemmelen er avgrenset til areal som er avsatt til landbruks-, natur- eller friluftsområde (LNF). Jordskifteloven gir jordskiftedomstolene hjemmel til å holde ekspropriasjons-/erstatningsskjønn som egen sak når partene har avtalt dette. Gjerdeloven gir jordskifte- domstolene hjemmel til å holde gjerdeskjønn, for eksempel i forbindelse med fordeling av kostnader ved oppsetting og

vedlikehold av gjerde. Vegloven gir jordskiftedomstolene hjemmel til å holde vegskjønn for private vegger som egen sak, for eksempel for å etablere vegrett ved tvang. Servituttloven gir jordskiftedomstolene hjemmel til å holde servituttskjønn som egen sak, for eksempel for å flytte eller avvikle bruksretter. Reindriftsloven gir jordskifte- domstolene hjemmel til å holde skjønn som egen sak i forbindelse med tiltak en reindriftsutøver eller grunneier har gjennomført i reinbeiteområde, erstatningsskjønn i forbindelse med at rein har gjort skade på innmark m.m.

Rettsfastsettende saker – grensegang og rettsutgreiing Grensegang

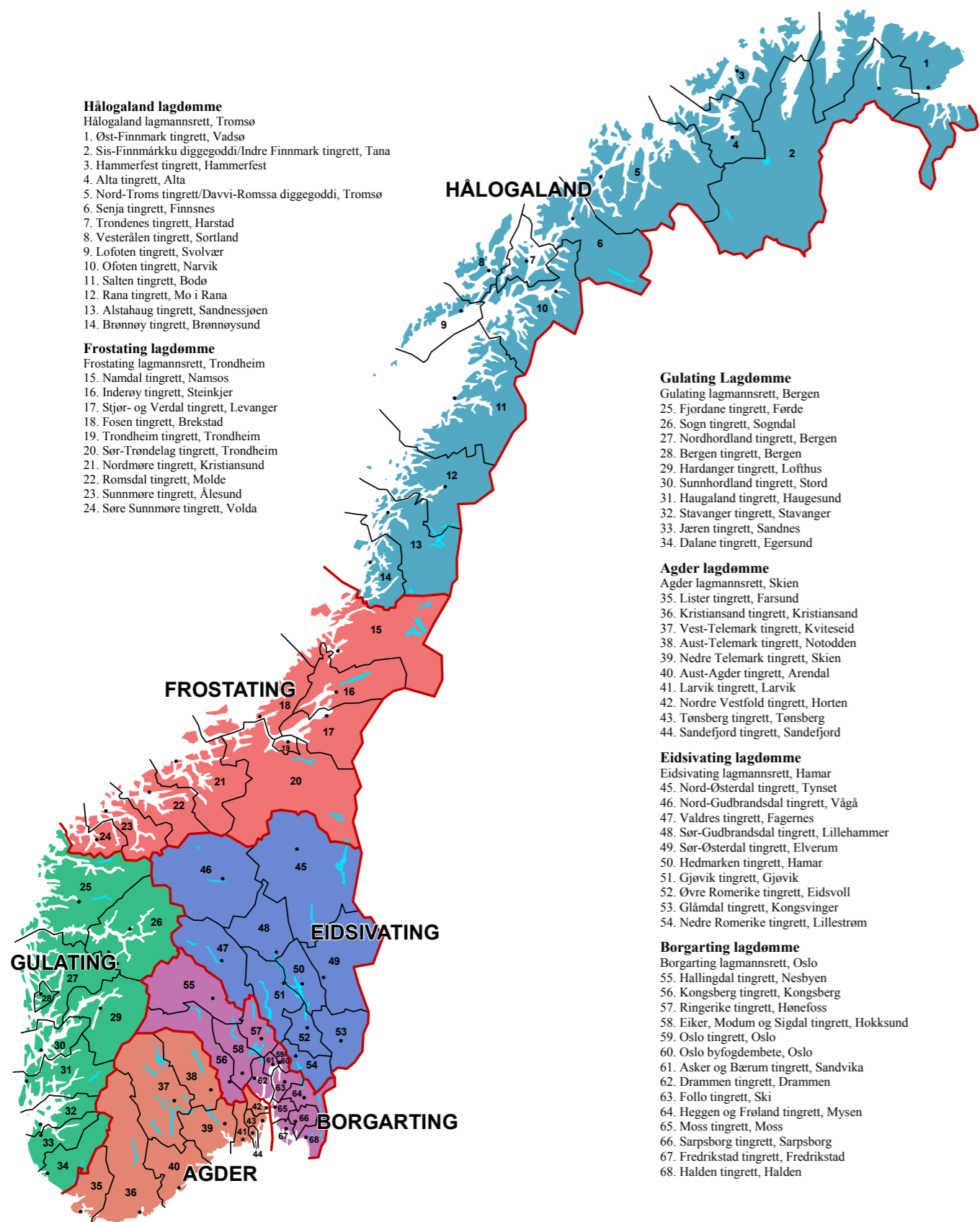
Når det er uklare grenser mellom eiendommer, kan jord- skiftedomstolene klarlegge, fastlegge, merke av og måle inn grensene i egen sak. Slik sak kan reises for jordskifte- domstolene selv om det ikke er tvist om hvor grensa går. Jordskiftedomstolene kan også fastlegge grenser for varige bruksretter.

Rettsutgreiing

Jordskiftedomstolene kan klarlegge og fastsette eiendoms- og bruksrettsforholdene i sameie og i andre områder der det er sambruk mellom eiendommer, når dette er nødvendig for å kunne utnytte arealene rasjonelt. Dette er blant annet aktuelt i forbindelse med bruk av utmarksområde til hytteutbygging, jakt og fiske. I slike tilfeller fastsetter jordskiftedomstolene hvem som er medeiere og andels- fordelingen mellom dem.

DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

31.12.2009 var det 68 domstoler i førsteinstans, 6 lagmannsretter, samt Norges Høyesterett.

Hålogaland lagdømme

- Hålogaland lagmannsrett, Tromsø
- 1. Øst-Finnmark tingrett, Vadsø
- 2. Sis-Finnmarkku diggegoddi/Indre Finnmark tingrett, Tana
- 3. Hammerfest tingrett, Hammerfest
- 4. Alta tingrett, Alta
- 5. Nord-Troms tingrett/Davvi-Romssa diggegoddi, Tromsø
- 6. Senja tingrett, Finnsnes
- 7. Trondenes tingrett, Harstad
- 8. Vesterålen tingrett, Sortland
- 9. Lofoten tingrett, Svolvær
- 10. Ofoten tingrett, Narvik
- 11. Salten tingrett, Bodø
- 12. Rana tingrett, Mo i Rana
- 13. Alstahaug tingrett, Sandnessjøen
- 14. Brønnøy tingrett, Brønnøysund

Frostating lagdømme

- Frostating lagmannsrett, Trondheim
- 15. Namdal tingrett, Namsos
- 16. Inderøy tingrett, Steinkjer
- 17. Stjør- og Verdal tingrett, Levanger
- 18. Fosen tingrett, Brekstad
- 19. Trondheim tingrett, Trondheim
- 20. Sør-Trøndelag tingrett, Trondheim
- 21. Nordmøre tingrett, Kristiansund
- 22. Romsdal tingrett, Molde
- 23. Sunnmøre tingrett, Ålesund
- 24. Søre Sunnmøre tingrett, Volda

Gulating Lagdømme

- Gulating lagmannsrett, Bergen
- 25. Fjordane tingrett, Førde
- 26. Sogn tingrett, Sogndal
- 27. Nordhordland tingrett, Bergen
- 28. Bergen tingrett, Bergen
- 29. Hardanger tingrett, Lofthus
- 30. Sunnhordland tingrett, Stord
- 31. Haugaland tingrett, Haugesund
- 32. Stavanger tingrett, Stavanger
- 33. Jæren tingrett, Sandnes
- 34. Dalane tingrett, Egersund

Agder lagdømme

- Agder lagmannsrett, Skien
- 35. Lister tingrett, Farsund
- 36. Kristiansand tingrett, Kristiansand
- 37. Vest-Telemark tingrett, Kviteseid
- 38. Aust-Telemark tingrett, Notodden
- 39. Nedre Telemark tingrett, Skien
- 40. Aust-Agder tingrett, Arendal
- 41. Larvik tingrett, Larvik
- 42. Nordre Vestfold tingrett, Horten
- 43. Tønsberg tingrett, Tønsberg
- 44. Sandefjord tingrett, Sandefjord

Eidsivating lagdømme

- Eidsivating lagmannsrett, Hamar
- 45. Nord-Østerdal tingrett, Tynset
- 46. Nord-Gudbrandsdal tingrett, Vågå
- 47. Valdres tingrett, Fagernes
- 48. Sør-Gudbrandsdal tingrett, Lillehammer
- 49. Sør-Østerdal tingrett, Elverum
- 50. Hedmarken tingrett, Hamar
- 51. Gjøvik tingrett, Gjøvik
- 52. Øvre Romerike tingrett, Eidsvoll
- 53. Glåmdal tingrett, Kongsvinger
- 54. Nedre Romerike tingrett, Lillestrøm

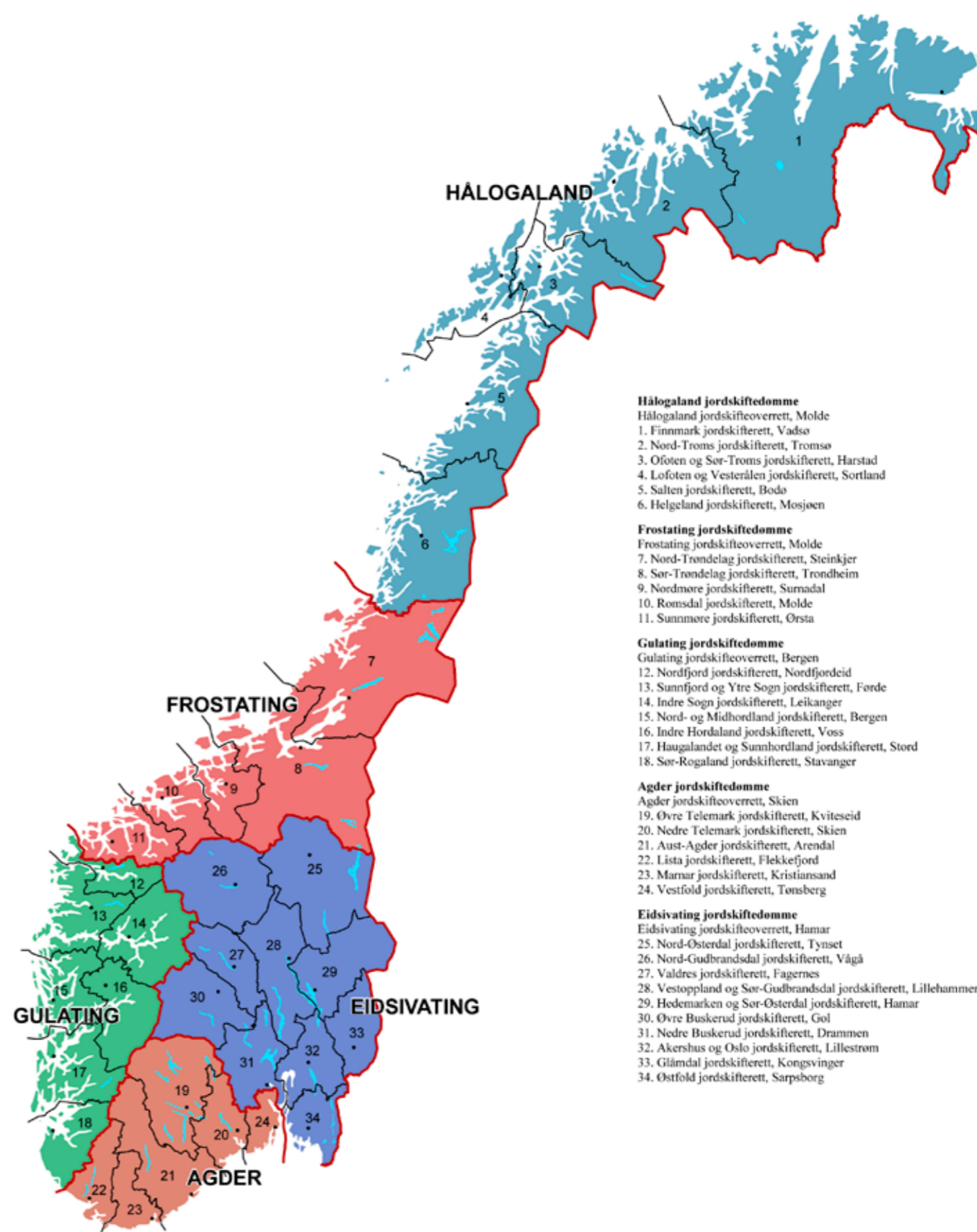
Borgarting lagdømme

- Borgarting lagmannsrett, Oslo
- 55. Hallingdal tingrett, Nesbyen
- 56. Kongsberg tingrett, Kongsberg
- 57. Ringerike tingrett, Hønefoss
- 58. Eiker, Modum og Sigdal tingrett, Hokksund
- 59. Oslo tingrett, Oslo
- 60. Oslo byfogdembete, Oslo
- 61. Asker og Bærum tingrett, Sandvika
- 62. Drammen tingrett, Drammen
- 63. Follo tingrett, Ski
- 64. Heggen og Frøland tingrett, Mysen
- 65. Moss tingrett, Moss
- 66. Sarpsborg tingrett, Sarpsborg
- 67. Fredrikstad tingrett, Fredrikstad
- 68. Halden tingrett, Halden

Målestokk 1 : 6mill
 Kartdata - Statens kartverk
 Kartet er produsert av
 DA (ptm) mars 2009

JORDSKIFTEDOMSTOLENE

31.12.2009 var det 34 jordskifteretter og 5 jordskifteoverretter.

Hålogaland jordskiftedomme

- Hålogaland jordskifteoverrett, Molde
- 1. Finnmark jordskifterett, Vadsø
- 2. Nord-Troms jordskifterett, Tromsø
- 3. Ofoten og Sør-Troms jordskifterett, Harstad
- 4. Lofoten og Vesterålen jordskifterett, Sortland
- 5. Salten jordskifterett, Bodø
- 6. Helgeland jordskifterett, Mosjøen

Frostating jordskiftedomme

- Frostating jordskifteoverrett, Molde
- 7. Nord-Trøndelag jordskifterett, Steinkjer
- 8. Sør-Trøndelag jordskifterett, Trondheim
- 9. Nordmøre jordskifterett, Surnadal
- 10. Romsdal jordskifterett, Molde
- 11. Sunnmøre jordskifterett, Ørsta

Gulating jordskiftedomme

- Gulating jordskifteoverrett, Bergen
- 12. Nordfjord jordskifterett, Nordfjordeid
- 13. Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett, Førde
- 14. Indre Sogn jordskifterett, Leikanger
- 15. Nord- og Midhordland jordskifterett, Bergen
- 16. Indre Hordaland jordskifterett, Voss
- 17. Haugalandet og Sunnhordland jordskifterett, Stord
- 18. Sør-Rogaland jordskifterett, Stavanger

Agder jordskiftedomme

- Agder jordskifteoverrett, Skien
- 19. Øvre Telemark jordskifterett, Kviteseid
- 20. Nedre Telemark jordskifterett, Skien
- 21. Aust-Agder jordskifterett, Arendal
- 22. Lista jordskifterett, Flekkefjord
- 23. Marnar jordskifterett, Kristiansand
- 24. Vestfold jordskifterett, Tønsberg

Eidsivating jordskiftedomme

- Eidsivating jordskifteoverrett, Hamar
- 25. Nord-Østerdal jordskifterett, Tynset
- 26. Nord-Gudbrandsdal jordskifterett, Vågå
- 27. Valdres jordskifterett, Fagernes
- 28. Vestoppland og Sør-Gudbrandsdal jordskifterett, Lillehammer
- 29. Hedmarken og Sør-Østerdal jordskifterett, Hamar
- 30. Øvre Buskerud jordskifterett, Gol
- 31. Nedre Buskerud jordskifterett, Drammen
- 32. Akershus og Oslo jordskifterett, Lillestrøm
- 33. Glåmdal jordskifterett, Kongsvinger
- 34. Østfold jordskifterett, Sarpsborg

Målestokk 1 : 6mill
 Kartdata - Statens kartverk
 Kartet er produsert av
 DA (ptm) januar 2010

Domstoladministrasjonen

DOMSTOLADMINISTRASJONENS ROLLE OG ARBEIDSOPPGAVER

Domstoladministrasjonen (DA) har ansvaret for den sentrale administrasjonen av de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene.

DA skal sørge for at samfunnets overordnede krav og forventninger til domstolene ivaretas, synliggjøre domstolenes uavhengighet og videreutvikle domstolene i rollen som samfunnets viktigste konfliktløser. DAs samfunnsoppdrag gir følgende fire roller overfor domstolene: styring, utvikling, rettspolitikk og som tjenesteleverandør. DA er uavhengig og kan ikke instrueres av noe departement, men justisministeren er parlamentarisk ansvarlig overfor Stortinget. Gjennom budsjettbehandlingen fastsetter Stortinget årlig sentrale retningslinjer for Domstoladministrasjonens arbeidsoppgaver og ansvarsområder.

Tor Langbach har vært direktør siden september 2007. Stillingen er et åremål på seks år.

NOEN SENTRALE ARBEIDSOPPGAVER I DOMSTOLADMINISTRASJONEN

Organisasjons- og personalutvikling

DA har ansvar for organisasjons- og lederutvikling, rekruttering, arbeidsmiljø, sikkerhet og beredskap. Videre utvikling av personalpolitikk og gjennomføring av lønnsforhandlinger for de fleste domstolene. DA har en sentral rolle i å sikre at avtaleverket følges og at samarbeidet med arbeidstakerorganisasjonene og andre sentrale grupper fungerer godt.

Kompetanseutvikling

Med kvalitet som en av de grunnleggende verdiene for domstolene, vil DA være sentral i et systematisk kvalitetsarbeid. Kompetente medarbeidere på alle nivå er en forutsetning for høy kvalitet. DA har et hovedansvar for å sikre at domstolene til enhver tid har den kompetanse som er nødvendig. Dette innebærer å vurdere behovet for kompetanseutvikling og hvilke tiltak som bør iverksettes i samarbeid med domstolenes ledere og medarbeidere.

Juridisk arbeid

DA er involvert i juridisk utviklings- og lovgivningsarbeid på domstolenes områder. Det skjer gjennom egne initiativ og gjennom høringsuttalelser. DA behandler også erstatningskrav fra personer som mener at domstolen har gjort erstatningsbetingede feil. Generelle henvendelser fra publikum knyttet til domstolenes arbeid er en annen oppgave.

Domstoladministrasjonen bidrar også i internasjonale fora på domstolenes område.

Økonomi og eiendom

DA utformer domstolenes overordnede budsjett og legger premisser for denne budsjettprosessen i forhold til sentrale myndigheter. På grunnlag av Stortingets budsjettvedtak tildeler DA rammebudsjett til hver enkelt domstol. DA har en sentral regnskapsførerfunksjon og har ansvar for eiendomsforvaltningen og sentrale innkjøpsavtaler i domstolene, og for økonomisk strategistyring og felles effektiviseringstiltak, samt utarbeidelse av statistikk og analyse av saksinngangen i domstolene.

IKT

DA er ansvarlig for drift og utvikling av domstolenes IKT-løsninger, og har det operative ansvaret når det gjelder anskaffelser, installasjoner og systemutvikling. DA gir brukerstøtte til domstolene.

Informasjon og samfunnskontakt

DA har ansvar for å utvikle informasjonsvirksomheten i og mellom domstolene, samt overfor allmennheten og mediene. Virkemidler i dette arbeidet er blant annet www.domstol.no, www.jordskifte.no, www.domstoladministrasjonen.no, intranett, trykksaker og mediekontakt. DA skal også ivareta domstolenes interesser gjennom kontakt med politisk myndigheter og forvaltning. DA har overordnet ansvar for domstolenes arkivrutiner.

Jordskifte

DA har ansvar for overordnede jordskiftefaglige og kartfaglige spørsmål. Jordskiftefaget omfatter eiendomsutforming, verdisetting av eiendommer og skifteregnskap (oversikt over hvem som eier hva i et skiftefelt). Kartfaget omhandler behandling av kartfestet informasjon i saker for jordskiftedomstolene.

Service

DA er serviceorgan og støttespiller overfor domstolene, og har ansvar for videreutviklingen av service overfor domstolene og utvikling av domstolenes service overfor publikum og brukere. DA forbereder og gjennomfører større arrangementer, herunder dommermøtene og domstolleder-møtene.

Domstoladministrasjonen har følgende sekretariatsfunksjoner

Innstillingsrådet for dommere

Rådet avgir innstilling om dommerutnevnelser til Regjeringen. Dommerne utnevnes av Kongen i statsråd. Innstillingsrådet behandler også konstitusjoner av dommere og dommerfullmektiger. www.domstol.no/innstillingsradet

Tilsynsutvalget for dommere

Utvalget behandler klager på dommere og kan også ta opp saker på eget initiativ. www.domstol.no/tilsynsutvalget

Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark

DA har det overordnede administrative ansvaret for Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. DA kan ikke instruere kommisjonen om utførelsen av selve utredningsarbeidet.

Virksomheten for disse institusjonene er regulert i Finnmarksloven av 17. juni 2005 nr 85, se lovens kap. 5, med tilhørende forskrift. Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark skal på grunnlag av gjeldende nasjonal rett utrede bruks- og eierrettigheter til den grunnen Finnmarkseiendommen har overtatt. Kommisjonens medlemmer er oppnevnt i statsråd. Det er fem medlemmer, hvorav ett er oppnevnt som leder. Det er krav om at minst to av medlemmene i kommisjonen skal være bosatt eller på annen måte ha sterk tilknytning til Finnmark fylke.

Finnmarkskommisjonen har i 2009 startet kartleggingen av eksisterende bruks- og eierrettigheter i to utredningsfelt.

DA har i 2009 bidratt til etablering og drift av sekretariatet for Finnmarkskommisjonen. Kommisjonen er lokalisert i Tana, i samme lokaler som Indre Finnmark tingrett. Sekretariatet ble operativt i begynnelsen av 2009. DA bistår med administrativ og kompetansebyggende støtte, herunder i spørsmål om arkiv, IKT, økonomi og administrasjon.

Det er per februar 2010 ikke oppnevnt medlemmer av Utmarksdomstolen for Finnmark. www.finnmarkskommisjonen.no

Domstoladministrasjonens styre

Styret består av ni medlemmer, hvorav to er valgt av Stortinget, mens de øvrige er oppnevnt av Kongen i statsråd.

Styret er bredt sammensatt og har to representanter fra allmennheten, tre dommere, én representant for de øvrige ansatte i domstolene, én jordskifteoverrettsleder og to advokater. Alle styremedlemmer har personlige vara-medlemmer.

Styrets sammensetning

Styrets sammensetning fram til og med 31. juli 2009 var som følger:

<i>Styremedlem</i>	<i>Personlig varamedlem</i>
Styreleder Karl Arne Utgård høyesterettsdommer	Tine Kari Nordengen tingrettsdommer
Nestleder Helge Aarseth advokat	Berit Reiss-Andersen advokat
Magne Reiten jordskifteoverrettsleder	Liv Nergaard jordskifterettsleder
Anne Austbø lagdommer	Asbjørn Nes-Hansen førstelagmann
Kirsti Ramberg sorenskriver	Monica Nylund lagdommer
Elisabeth Stenwig advokat	Randi Birgitte Bull advokat
Ove Einar Engen administrasjonssjef	Ove Skomsøy rådgiver
Ole Henrik Magga Professor	Oluf Arntsen tidl. administrerende direktør
Turid Moldenæs Førsteamanuensis	Ranveig Frøiland styreleder Helse Bergen

For perioden 1. august 2009 - 31. juli 2011 består styret av følgende medlemmer:

<i>Styremedlem</i>	<i>Personlig varamedlem</i>
Styreleder Karl Arne Utgård høyesterettsdommer	Are Trøan Nilsen tingrettsdommer
Nestleder Helge Aarseth advokat	Aase Karine Sigmond advokat
Magne Reiten jordskifteoverrettsleder	Liv Nergaard jordskifterettsleder
Anne Austbø lagdommer	Anne-Kristine Hagli lagdommer
Kirsti Ramberg sorenskriver	Monica Nylund lagdommer
Elisabeth Stenwig advokat	Randi Birgitte Bull advokat
Ove Einar Engen administrasjonssjef	Ove Skomsøy rådgiver
Berit Brørby Odelstingspresident til okt. 09	Helge Eriksen Ordfører
Carl I. Hagen Stortingets visepresident	Omund Heggheim Plan- og næringssjef
	til okt. 09

Virkeområder

Styret er øverste myndighet for Domstoladministrasjonen, og skal påse at administrasjonen av domstolene skjer på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. Styret skal behandle saker som er av viktighet for Domstoladministrasjonen, herunder: Budsjettforslag for domstolene og Domstoladministrasjonen og fordeling av budsjettmidler innenfor rammer som er fastsatt av Stortinget. Styret skal i tillegg gi generelle retningslinjer for Domstoladministrasjonens virksomhet.

Styremøter

Styret har i løpet av 2009 avholdt syv styremøter. Fire av møtene ble avholdt i Domstoladministrasjonen i Trondheim. I tillegg ble ett av møtene lagt til Rana tingrett i Mo i Rana. Ett av styremøtene ble avholdt med besøk i Sør-Trøndelag jordskifterett. Styret var i tillegg på studietur til Stockholm i Sverige angående lyd- og bildeopptak fra parts- og vitneforklaringer i retten, og hvor det også ble avholdt styremøte.

Styreprotokoller

Styreprotokollene fra styremøtene i 2009 er tilgjengelige på www.domstoladministrasjonen.no

Foran: Carl Ivar Hagen, Karl Arne Utgård og Anne Austbø.

Bak: Elisabeth Stenwig, Magne Reiten, Ove Einar Engen, Tor Langbach, Kirsti Ramberg og Helge Aarseth. Berit Brørby var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Domstolenes virksomhet

SAKSAVVIKLING OG MÅLOPPNÅELSE 2009 – DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

Det er utarbeidet oversikter over antall innkomne saker, behandlede saker, saker i beholdning og gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Detaljert saksavviklingsstatistikk per domstol finnes på sidene 65-89. En beskrivelse av saks-typerne finnes på sidene 8-9.

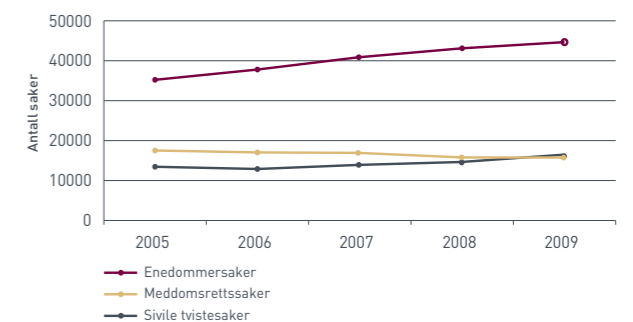
Saksavvikling i 2009**Domstolene i førsteinstans****Innkommne saker**

Antallet sivile tvistesaker som er registrert inn til domstolene har økt med 11 % fra 14 207 saker i 2008 til 15 789 saker i 2009. Veksten i saksinngangen er størst for alminnelige tvistesaker, saker etter barneloven, overprøving ved tvangsinnlegg og arbeidsrettssaker. Den økonomiske nedgangskonjunkturen i 2009 antas å være en del av årsaken til veksten. Usikkerhet i jobbmarkedet resulterer gjerne i flere arbeidsrettssaker, og antall arbeidsrettssaker har økt med 62 % fra 731 saker i 2008 til 1182 saker i 2009.

Når det gjelder de øvrige sivile sakene var det i 2009 en markant vekst i antall begjæringer om tvangssalg av fast eiendom og borettsandeler, samt konkursbegjæringer.

Siden 2005 har antallet innkomne enedommersaker inn til domstolene økt hvert år, og dette fortsetter i 2009. Antallet innkomne enedommersaker økte med 5 % fra 42 231 saker i 2008 til 44 274 saker i 2009. Det er en vekst i antallet fengslinger, oppnevninger og dommeravhør.

Tingrettene har fått oversendt færre meddomsrettsaker fra politiet i 2009 enn i 2008. Antallet innkomne meddomsrettsaker til førsteinstansdomstolene er redusert med 4 % fra 2008 til 2009, fra 15 673 saker i 2008 til 15 118 saker i 2009. Saksinngangen i 2009 er den laveste siden 1999.

Behandlede saker

Domstolene har behandlet færre sivile tvistesaker og meddomsrettsaker i 2009 sammenlignet med 2008. Antall behandlede enedommersaker har økt i 2009.

Behandlede sivile tvistesaker er redusert med 4 % fra 15 007 saker i 2008 til 14 479 saker i 2009.

Siden 2006 har rettsmekling vært et tilbud ved alle tingretter. I 2009 ble det avholdt rettsmeklingsmøter i 1 995 saker, og 1 216 saker er registrert som forlikt etter rettsmekling.

Antall behandlede enedommersaker øker med 5 % fra 42 159 saker i 2008 til 44 160 saker i 2009. Antall behandlede meddomsrettsaker går ned med 6 % i samme periode fra 15 854 til 14 954 saker. I 2009 utgjorde tilståelsespådommelser 47 % av alle dommer i straffesaker.

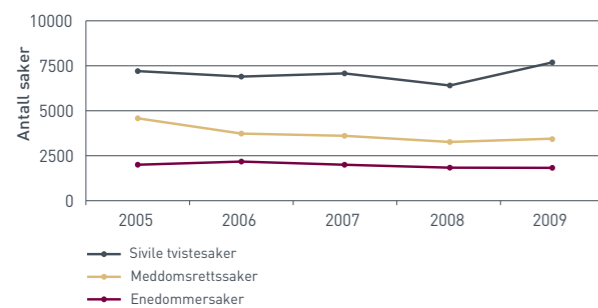
Beholdning

Antallet saker i beholdning er høyere ved utgangen av 2009 sammenlignet med utgangen av 2008 for alle sakstyper.

Beholdningen av tvistesaker har økt med 20 % fra 6 323 i 2008 til 7 594 i 2009. Antall sivile tvistesaker i beholdning er det høyeste siden 2004.

I straffesakene er beholdningene i enedommersaker på samme nivå i 2009 som i 2008, og var ved utgangen av 2009 på 1 841 saker mot 1 827 saker på samme tidspunkt i 2008. Beholdningen meddomsrettssaker er økt med 4 % og fra 3 287 til 3 417 saker.

Det har vært gjennomført egne restansenedarbeidingsprosjekter i flere av de største domstolene. Det siste ble avsluttet i Bergen tingrett i 2009. Prosjektene innebar en tilførsel av midlertidige konstitusjoner til restansenedarbeiding. Dette arbeidet ga gode resultater og bidro til en reduksjon av antall saker i beholdning.

Måloppnåelse – saksbehandlingstid

I Stortingprp. nr 1 (2008-2009) finnes følgende målsettinger for gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra en sak kommer inn til domstolen og til avgjørelse foreligger:

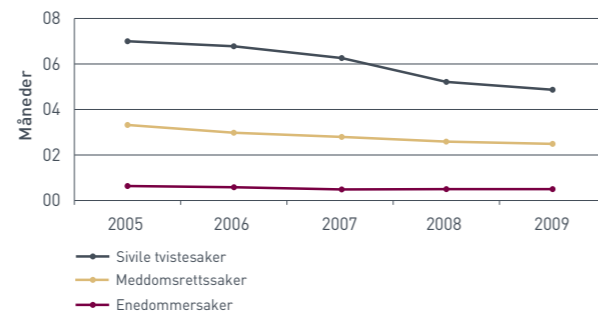
Sivile tvistesaker:	6 måneder
Enedommersaker:	1 måned
Meddomsrettssaker:	3 måneder

Utviklingen i saksbehandlingstid de siste årene har vært positiv for alle disse sakstypene.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for sivile tvistesaker har gått ned hvert år siden 2005, og er redusert fra 5,2 måneder i 2008 til 4,9 måneder i 2009. I 2009 hadde 63 av 68 domstoler (inkludert Oslo byfogdembete) gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor målsettingen. Dette utgjør 93 % av domstolene.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for enedommersaker har vært stabil, og godt innenfor målsettingen de siste årene. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har siden 2007 vært 0,5 måneder for disse sakene. I 2009 var 65 av 67 domstoler (97 %) innenfor målsettingen om gjennomsnittlig saksbehandlingstid for enedommersaker innenfor 1 måned.

For meddomsrettssaker er gjennomsnittlig saksbehandlingstid på samme nivå i 2009 som i 2008. Saksbehandlingstiden var i gjennomsnitt 2,6 mnd i 2008 og 2,5 måneder i 2009. Den er dermed godt innenfor målsettingen om gjennomsnittlig saksbehandlingstid for meddomsrettssaker på 3 måneder. 57 av 67 domstoler (85 %) hadde gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor målsettingen i 2009.

Domstolene i andreinstans**Innkomne saker**

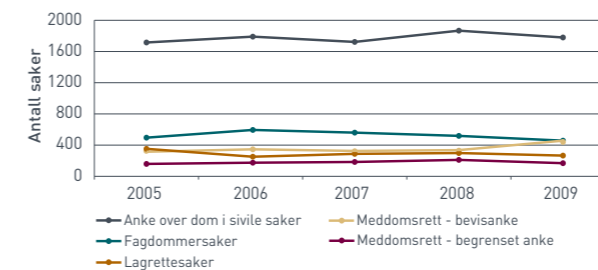
Fra 2008 til 2009 er antallet innkomne anker over dom i sivile saker redusert med 3 % fra 1 843 til 1 787 saker.

Høyesteretts storkammer avga i desember 2008 en kjennelse som resulterte i at lagmannsrettene må begrunne hvorfor en anke nektes fremmet til ny behandling i lagmannsretten. Det var forventet en reduksjon i antallet henviste fagdommersaker og en økning i antall henviste bevisanker som en følge av denne kjennelsen. Antall innkomne fagdommersaker har gått ned fra 489 saker i 2008 til 423 saker i 2009. Bevisanker i meddomsrett er den eneste typen straffesaker i lagmannsrettene hvor det kom inn flere saker i 2009 enn i 2008. Økningen var på 32 %, fra 315 saker i 2008 til 417 saker i 2009. I statistikken for ankeprøvinger man også effekten av begrunnelseskravet i form av økt saksbehandlingstid for saker som ikke henvises fra 2008 til 2009.

For de øvrige straffesakene finner man at begrensede anker i meddomsrett har gått ned fra 200 til 175 saker og antallet innkomne lagrettesaker er redusert fra 329 saker i 2008 til 314 innkomne saker i 2009.

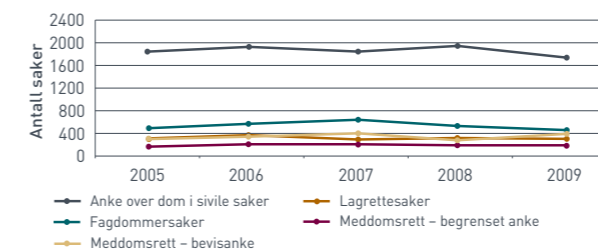
Andelen straffesaker som henvises til behandling¹ var for alle lagmannsrettene samlet 38,1 % i 2009. Andelen henviste saker varierer mellom lagmannsrettene, for 2009 varierte den mellom 32,6 % og 44,4 %.

¹ Inkludert 6-årsaker

Behandlede saker

Antallet behandlede anker over dom i sivile saker har sunket fra 1 951 i 2008 til 1 746 i 2009. Det ble i 2009 avholdt rettsmeklingsmøte i 109 saker, og 53 saker er registrert som forlikt etter rettsmekling.

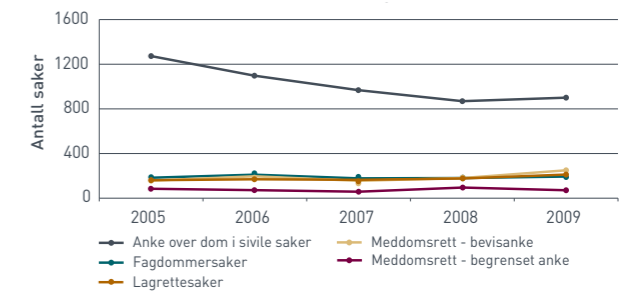
Antall behandlede saker i 2009 var (2008-tall i parentes): 426 (506) fagdommersaker, 191 (182) begrensede anker i meddomsrett, 376 (313) bevisanker i meddomsrett, og 292 (304) lagrettesaker.

Beholdning

Beholdningen av anker over dom i sivile saker økte med 3 % fra 856 i 2008 til 884 saker i 2009.

Beholdningen av begrenset anke i meddomsrett ble redusert fra 71 til 56 saker i samme periode. Dette representerer en reduksjon på 21 %.

Antall saker i beholdning for de øvrige straffesakstypene har gått opp. Beholdningen av fagdommersaker er økt fra 145 saker i 2008 til 157 saker i 2009. Beholdningen av bevisanker i meddomsrett økte med 46 % fra 136 saker til 198 saker ved utgangen av 2009. Antallet lagrettesaker i beholdning er økt fra 145 saker etter 2008 til 166 saker etter 2009.

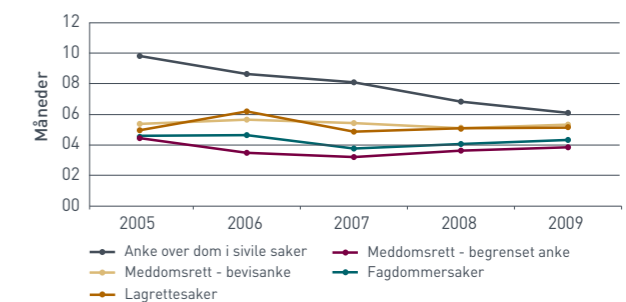
Måloppnåelse - saksbehandlingstid

I St.prp. nr. 1 finnes følgende målsettinger for gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra en sak kommer inn til domstolen og til avgjørelse foreligger:

Anke over dom i sivile saker:	6 måneder
Fagdommersaker, meddomsrettssaker (bevisanker og begrensede anker), lagrettesaker:	3 måneder

For anker over dom i sivile saker er gjennomsnittlig saksbehandlingstid redusert fra 6,8 måneder i 2008 til 6,0 måneder i 2009. For første gang er alle lagmannsrettene samlet innenfor Stortingets målsetting om gjennomsnittlig saksbehandlingstid innen 6 måneder.

Saksbehandlingstiden i straffesaker er i 2009 økt eller forblitt uendret sammenlignet med 2008. I fagdommersaker er saksbehandlingstiden økt fra 4,0 måneder i 2008 til 4,3 måneder i 2009. I begrenset anke i meddomsrett og bevisanke i meddomsrett er saksbehandlingstiden økt henholdsvis fra 3,7 og 5,2 måneder til 3,8 og 5,5 måneder. I lagrettesaker er saksbehandlingstiden i 2009 den samme som i 2008 på 5,2 måneder.

SAKSAVVIKLING I JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Jordskifterettene

Stortinget har foreløpig ikke satt mål for saksbehandlingstid for jordskifterettene. Prosjektet Jordskifterettens ressursbehov fase 2 som la fram sin innstilling i 2009, har foreslått at det skal innføres krav til saksbehandlingstid.

Restansene er fortsatt store, og gjennomsnittlig saksavviklingstid er fortsatt for lang. Det er likevel slik at restansene aldri har vært mindre, og gjennomsnittsalderen på slutta saker aldri har vært kortere enn i 2009. Det har vært en meget positiv utvikling siste år.

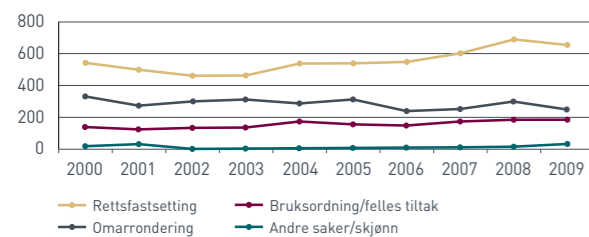
Slutta saker

Jordskifterettene avsluttet 1 094 saker i 2009 (1 175 i 2008). Etter at det har vært en positiv utvikling i antallet slutta saker de siste årene med et spesielt høyt tall i 2008, går altså tallet på slutta saker ned. Dette var venta, spesielt med tanke på at 2008 var et ekstraordinært godt år. En merker seg likevel at antallet slutta saker ligger godt over gjennomsnittet de siste 10 år, og at det er det nest beste resultatet en har hatt de siste 10 åra.

Redusert antall slutta saker medfører naturlig nok også at det er nedgang for de fleste resultatindikatorer sett i forhold til 2008. Det ble avgjort 1106 (1 358) tvister, mens antallet rettsfastsettende vedtak var 3621 (4 554). Areal i skiftefelt var 1 452 967 daa (25 4667). Grunnen til det høye tallet er en enkeltsak i Nord-Trøndelag som alene omfattet ca. 1,3 mill. daa.

Det er registrert bruksordning for 480 km² (891). Antall parter i slutta saker var 10 025 (9 589).

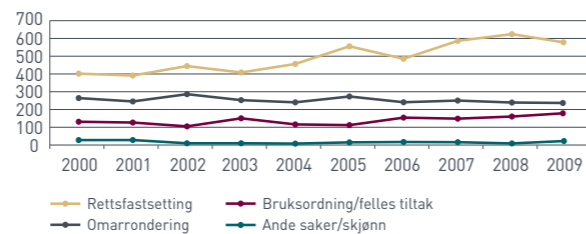
Det er fastlagt, avmerket og innmålt 1780 km grenser (1 978) mens antallet innmålte grensepunkter var 16 648 (26 557). Jordskifterettene har behandlet 253 km veg (206), mens gebyrinntektene var 14,8 mill. kr mot 16,1 mill. kr. i 2008.

Nye saker

Sakstilgangen gikk noe ned i 2009. Det kom inn 1 014 nye saker mot 1 047 i 2008. Dette er likevel det nest høyeste tallet nye saker jordskifterettene har registrert de siste 10 åra. Det er en viss økning i tilgangen på bruksordninger mens antallet omarronderings- og rettsfastsettingsaker er noe redusert.

De nye sakene fordelte seg med ca. 23 % omarronding, 18 % bruksordning, 58 % rettsfastsetting og 1 % skjønn. Fordelinga mellom sakstyper har vært nokså stabil de senere åra, men på lengre sikt har de svingt betydelig. F.eks. har andelen av rettsfastsettingsaker variert mellom 40 og 70 % de siste 25 åra. Den mest markerte utviklinga de siste årene er økning i antallet bruksordningssaker. Dette gjelder ikke minst bruksordning for private vegar.

Restanser

Jordskifterettene har redusert restansene mye over en lang sammenhengende periode. Mens en i 1983 hadde 3 919 foreliggende saker, var antallet 2 558 i 1999, og 1 673 i 2008. Ved siste årsskiftet var antallet foreliggende saker redusert til 1 641, eller en reduksjon på knapt to prosent siste år.

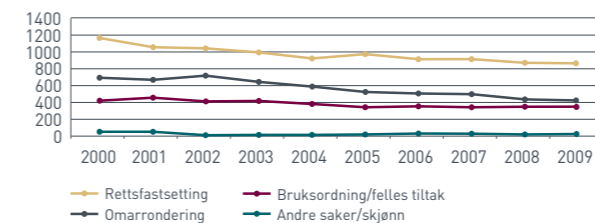
Restansene har aldri vært mindre. Det er likevel slik at det må settes inn ekstra ressurser om en skal få restansene ned på et akseptabelt nivå innen rimelig tid.

Den foreliggende saksmengde antas å utgjøre knapt 400 årsverk, eller ca. 1,6 årsverk for de ansatte i jordskifterettene.

Over tid er det antallet omarronderings- og rettsfastsettingsaker som står for reduksjon i restansene. Antallet bruksordninger og felles tiltak har holdt seg relativt stabilt.

Hovedårsaken til denne utviklinga ligger i tilgangen på nye saker i perioden.

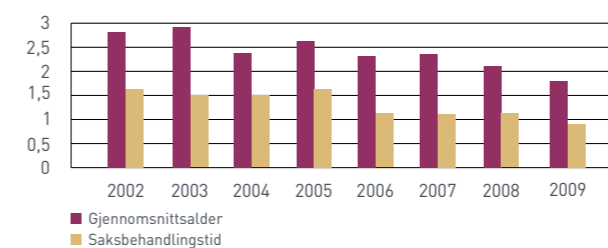
For rettsfastsetting, og særlig for grensegangssaker er det nok også slik at hver enkelt sak i gjennomsnitt omfatter noe mindre arbeid i dag enn tidligere. Det er i dag relativt sjelden jordskifterettene får inn grensegangssaker for større områder, dette først og fremst pga. kostnaden med slike saker.

Saksbehandlingstid og ventetid

Det har vært en meget positiv utvikling i gjennomsnittsalder og saksbehandlingstid for slutta saker i 2009. Gjennomsnittsalderen for slutta saker var 1,8 år (2,1) mens saksbehandlingstida var 0,9 år (1,1). Gjennomsnittlig ventetid fra sak ble krevd til den ble tatt under behandling var også 0,9 år (1,0).

Gjennomsnittsalderen for slutta saker er fortsatt for høy. Men reduksjonen av restansene over ei årrekke gjør seg nå – som ventet – sterkt utslag i alderen på slutta saker, saksbehandlingstid og ventetid. Dette er svært gledelig. Og denne utviklinga vil fortsette om ikke sakstilgangen skulle øke betydelig. Restansene er imidlertid fortsatt så store at det vil ta mange år før en kommer ned på et fullt ut akseptabelt nivå.

FAKTA

Noen sentrale tall fra statistikken for avsluttede saker

	2008	2009
Tal slutta saker	1 175	1 094
Tal parter i sakene	9 589	10 025
Tal rettsvistar avgjort	1 358	1 106
Tal rettsfastsettende vedtak	4 554	3 621
Tal innmålte grensepunkt	26 557	16 648
Skifta areal	254 667 daa	1 452 967 daa
Merka grenser	1 978 km	1 780 km
Gjennomsnittsalder	2,1 år	1,8 år
Saksbehandlingstid	1,1 år	0,9 år
Behandla private vegar	206 km	253 km

Jordskifteoverrettene

Jordskifteoverrettene avsluttet 48 saker i 2009 mot 46 saker i 2008. Det kom inn 39 nye saker (48) mens det ved årsskiftet forelå 28 saker (38). Tilgangen på nye saker har variert betydelig de siste åra.

Gjennomsnittsalderen for slutta saker var 14 måneder (13). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 3,4 måneder, en viss økning fra 2008 da denne lå på 2,3 måneder. Saksavvikling og saksbehandlingstid i jordskifteoverrettene er fortsatt tilfredsstillende, og de må anses å være å jour med så vidt få foreliggende saker.

Jordskiftedomstolene: Årsstatistikk 2000–2009

Resultatindikator	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Areal i skiftefeltet (da)	724 263	665 364	488 705	647 406	315 036	309 206	195 688	322 754	254 667	1 452 967
Km skogsveg	185	192	253	193	235	287	529	250	206	253
Antall løste tvister	841	777	1 003	800	763	1 105	1 102	1 084	1 358	1 106
Km grenser merket	1 889	1 497	1 916	2 017	1 619	1 939	1 747	1 881	1 978	1 780
Antall parter	8 317	8 389	8 173	10 142	8 207	9 875	8 014	9 552	9 589	10 025

Slutta saker

Sakstype	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Omarrondering	331	273	299	313	287	312	239	252	299	240
Bruksordning/felles tiltak	138	123	134	138	174	156	148	174	189	192
Rettsfastsetting	544	502	463	465	540	541	550	604	671	646
Andre saker/skjønn	19	32	2	5	6	10	11	12	16	16
Sum jordskifterettene	1 032	930	898	921	1 007	1 019	948	1 042	1 175	1 094
Jordskifteoverrettene	52	57	52	49	58	37	36	44	46	48
Totalt	1 084	987	950	970	1 065	1 056	984	1 086	1 221	1 142

Foreliggende saker

Sakstype	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Omarrondering	691	667	718	644	592	528	506	498	434	416
Bruksordning/felles tiltak	421	453	408	418	382	343	354	343	348	351
Rettsfastsetting	1 159	1 055	1 043	994	922	976	913	914	867	853
Andre saker/skjønn	46	48	11	15	16	21	31	29	19	21
Sum jordskifterettene	2 317	2 223	2 180	2 071	1 912	1 868	1 804	1 785	1 668	1 641
Jordskifteoverrettene	47	44	42	40	31	37	22	37	38	28
Totalt	2 363	2 267	2 222	2 111	1 943	1 905	1 826	1 822	1 711	1 669

Nye krav

Sakstype	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Omarrondering	264	245	286	254	240	273	242	250	238	233
Bruksordning/felles tiltak	131	126	105	149	116	112	153	150	176	178
Rettsfastsetting	402	391	444	408	456	556	485	586	624	588
Andre saker/skjønn	26	28	10	10	8	15	17	16	9	15
Sum jordskifterettene	823	790	845	821	820	956	897	1 002	1 047	1 014
Jordskifteoverrettene	60	53	47	48	50	39	23	49	48	39
Totalt	883	843	892	869	870	995	920	1 051	1 095	1 053

Alder slutta saker	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Gjennomsnittsalder	2,8	2,9	2,4	2,6	2,3	2,3	2,1	1,8
Saksbehandlingstid	1,6	1,5	1,5	1,6	1,1	1,1	1,1	0,9

Domstolenes ressursbruk 2009

ØKONOMISKE NØKKELTALL FOR DOMSTOLENE**KAP. 61 HØYESTERETT (JF. KAP. 3061)***Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgning 2009 (inkl. refusjoner)	72 917 414
Regnskap 2009	72 912 793
Mindreutgift	4 621

Når det tas hensyn til refusjoner, viser endelig regnskap for Høyesterett et forbruk som i praksis er i tråd med budsjettammen.

KAP. 410 TINGRETTENE OG LAGMANNRETTENE (JF. KAP. 3410)*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgning 2009 (inkl. refusjoner)	1 489 899 771
Regnskap 2009	1 476 507 907
Mindreutgift	13 391 864

Tabellen viser et mindreforbruk på om lag 13,4 mill. kr, tilsvarende 0,9 pst av disponibel bevilgning. Mindreforbruket som kan karakteriseres som mindre vesentlig, har i hovedsak sammenheng med forsinkelser i framdriften til enkelte aktiviteter og tiltak.

KAP. 3410 RETTSGEBYR (JF. KAP. 410)*Post 01 Rettsgebyr*

Bevilgning 2009	178 739 000
Regnskap 2009	166 766 955
Merutgift	-11 972 045

Inntektene på posten er regelstyrt. På posten føres inntekter fra gebyrpliktige oppgaver i domstolene i forbindelse med sivile saker, tinglysing, skjønn, tvangsforretninger, skifte, konkurs m.m. Inntektene ble imidlertid lavere enn de anslag som ble lagt til grunn.

KAP. 411 DOMSTOLADMINISTRASJONEN (JF. KAP. 3411)*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgning 2009 (inkl. refusjoner)	70 080 422
Regnskap 2009	68 581 911
Mindreutgift	1 498 511

Regnskapet for DA viser et mindreforbruk på om lag 1,5 mill. kr, tilsvarende 2,1 pst av disponibel bevilgning. Mindreforbruket har sammenheng med at DA i perioder har hatt ubesatte stillinger.

KAP. 413 JORDSKIFTEDOMSTOLENE (JF. KAP. 3413)*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgning 2009 (inkl. refusjoner)	193 756 019
Regnskap 2009	192 251 755
Mindreutgift	1 504 264

Tabellen viser et mindreforbruk for jordskifterettene på om lag 1,5 mill. kr. Dette utgjør 0,8 pst av disponibel bevilgning. Mindreforbruket kan i hovedsak relateres til vakanser.

Post 21 Driftsutgifter

Bevilgning 2009	6 175 702
Regnskap 2009	6 274 172
Merutgift	-98 470

Jordskiftedomstolene har hjemmel til å kreve inn sideutgifter i visse saker. Sideutgiftene skal dekke det tekniske arbeidet i disse sakene. Utgiftene føres i egne saksregnskap, og utgifter og inntekter skal balansere når saken er avsluttet. Total merutgift på om lag 0,1 mill. kr i 2009 skyldes at enkelte saker går over flere år, noe som gjør at det blir vanskelig å få de totale utgifter og inntekter til å balansere ved regnskapsårets slutt.

KAP. 3413 JORDSKIFTEDOMSTOLENE (JF. KAP. 413)*Post 01 Saks- og gebyrinntekter*

Bevilgning 2009	12 944 000
Regnskap 2009	15 894 749
Merinntekt	2 950 749

Posten omfatter gebyrinntekter innbetalt av partene i saken. Inntektene i 2009 ble høyere enn de anslag som ble lagt til grunn.

Post 02 Sideutgifter

Bevilgning 2009	5 132 000
Regnskap 2009	6 249 702
Merinntekt	1 117 702

Viser til omtale under kap. 413, post 21 Driftsutgifter.

ORGANISASJONSUTVIKLING

Det har over flere år pågått et arbeid for å sikre en effektiv ressursutnyttelse og høy kvalitet på det arbeidet som utføres i domstolene. Kjerneområdene for dette utviklingsarbeidet har vært ledelse, organisering og arbeidsprosesser, samt kompetanseutvikling i domstolene. Når det gjelder status på områdene ledelse og kompetanseutvikling vises det til omtale andre steder i årsmeldingen.

Fokuset på saksavviklingen har vært høyt og en har de seneste årene sett en meget positiv utvikling. Domstolene behandler nå saker raskere enn noen gang. Et prioritert område i årene framover vil være å opprettholde og viderutvikle høy kvalitet på arbeidet i domstolene, samtidig som oppnådde resultater når det gjelder saksbehandlingstider opprettholdes.

Flere organisasjonsutviklingstiltak er igangsatt for å støtte en slik utvikling:

Det ble besluttet å ta initiativ til å få etablert forsøksordninger med en større grad av spesialisering i samarbeid med interesserte domstoler. Våren 2008 ble det sendt ut invitasjonsbrev til tingretter og lagmannsretter om mulighet til å delta i forsøksordningen. Hittil har det meldt seg en lagmannsrett og fem tingretter. Det er aktuelt å prøve ut moderat spesialisering, hvor dommeren skal være ca. 25–30 prosent spesialist og 70–75 prosent generalist. Spesialiseringen vil i hovedsak være avgrenset innenfor fagtype, stadiet i saksbehandlingen og prosessstype. Det er en uttalt forventning fra Domstoladministrasjonen (DA) at domstolene aktivt arbeider for å utnytte mulighetene for delegasjon av oppgaver fra dommer til saksbehandlere og andre stillingskategorier. Dette er også noe som vektlegges i lederkriteriene. Domstolene rapporterer at det er stort fokus på delegering, og det synes som de fleste nå er av den oppfatning av at ytterligere delegering begrenses av kapasitet i bemanning eller regelverket.

Regelverksutvikling

Lovforarbeidene i forbindelse med opprettelsen av DA forutsetter en aktiv rolle for DA i regelverksutvikling på domstolenes område. Denne rollen omfatter blant annet initiering og kanalisering av behov for regelverksendringer. For å legge til rette for en best mulig ivaretagelse av denne funksjonen opprettet DA våren 2008 Regelutvalget. Regelutvalgets medlemmer er dommere fra de alminnelige domstolene og saksbehandlere i DA. Se nærmere om Regelutvalget under Kvalitet.

JORDSKIFTERETTENS RESSURSBEHOV – FASE 2

På grunn av store restanser og lang ventetid i jordskifterettene ble det i desember 2006 nedsatt en arbeidsgruppe av Domstoladministrasjonen (DA) som skulle se nærmere på jordskifterettens ressursbehov.

Målet med arbeidet var å vurdere og å foreslå tiltak og virkemidler for å bedre ressurs situasjonen og ressursfordelingen i jordskifterettene slik at saksbehandlingstiden vil bli kortere enn i dag.

Prosjektets fase 2 har nå munnet ut i anbefalte tiltak for å redusere ventetid og saksbehandlingstid, herunder en rekrutteringsplan og ressursfordelingsmodell.

Høringsfristen var i desember 2009, og innspillene blir nå behandlet av DA.

Arbeidet med fase 2 i prosjektet var organisert som et prosjekt med tre delprosjekter, som blant annet ga følgende anbefalinger:

Utvikling av resultatindikatorer og ressursfordelingsmodell

En jordskiftedomstol er å jour når antall foreliggende saker ved årsskiftet er mindre enn eller lik gjennomsnittlig antall avsluttede saker de siste tre år. Videre ble det foreslått at mål for saksbehandlingstid bør være 16 måneder, og at dette målet bør nås innen 1.1.2014. Noen resultatindikatorer foreslås fjernet, noen foreslås differensiert og det bør etableres resultatindikatorer som synliggjør samhandling.

Jordskifterettens kjernevirksomhet og arbeidsprosesser

Høy kompetanse, god organisasjonskultur, god ledelse og organisering er forutsetninger for å oppnå gode arbeidsprosesser, god saksavvikling og optimal ressursutnyttelse. God praksis for delegering må etableres. Dette vil bidra til økt kvalitet og effektivitet. Dommerne skal arbeide med dommeroppgaver som ikke kan delegeres. Godt fagmiljø og konkurransedyktig lønn er en forutsetning for at jordskiftedomstolene skal framstå som attraktive arbeidsplasser. Prosjektet mener at det skal være en balanse mellom dommere, ingeniører og saksbehandlere ved en jordskiftedomstol.

Organisering og samhandling

Felles plattform i form av like tekniske løsninger og rutiner for løsning av saker vil gjøre det lettere å arbeide på tvers av soknegrensene. Ingeniører og saksbehandlere som

arbeider i andre sokn bør få egen godtgjørelse for dette. Det bør ikke gjøres vesentlige endringer i jordskiftedomstolens struktur nå. Dagens organisasjonsmodell bør utvikles. Tettere samarbeid i regioner om saksavvikling, arbeidskraft, kompetanse og teknologi bør vurderes.

TEKNOLOGIOMRÅDET

Teknologien har innvirkning på alle sider ved domstolenes virksomhet. Samtidig som den bidrar til å opprettholde rettssikkerheten og den allmenne tilliten til domstolene, er det en overordnet målsetting å gjøre arbeidet enklere og mer effektivt.

DA har hovedansvaret for IKT i domstolene, og er slik en sentral premissgiver for anvendelsen av teknologi i domstolene. DA har ansvar for bl.a. brukerstøtte, anskaffelse, utvikling og ledelse, og i tillegg finnes det fagstøtte for Lovisa, lokale IKT-koordinatorer og brukerstøtte i den enkelte domstol.

I 2009 var rammen for IKT-området i domstolene på 63,4 mill. kr, hvorav 46,8 mill. kr gikk til drift og det øvrige til utviklingsoppgaver.

Som rådgivende organ til ledelsen i DA finnes Fagråd IKT med tung representasjon fra domstolene. Videre spiller leverandørene en viktig rolle i tjenesteproduksjonen på IKT-området, både når det gjelder teknisk drift av serverparken, drift av hovedapplikasjonene og i utviklingsarbeidet.

FUNKSJONELLE LOKALER

Lokalsituasjonen for lagmannsrettene

Lokalsituasjonen for Hålogaland, Frostating, Borgarting anses i hovedsak som tilfredsstillende. Eidsivating lagmannsrett har behov for større kontorareal. Dette vil DA arbeide videre med i 2010 for å forsøke å få til en løsning.

Det arbeides fortsatt med nye lokaler til Gulating lagmannsrett. Planlagt ferdigstilling er i 2011. Videre kan det for enkelte lagmannsretter være mindre behov utenfor de faste kontorstedene.

Lokalsituasjonen for tingrettene

Lokalsituasjonene for tingrettene er fortsatt svært varierende, og en rekke domstoler har lokaler som ikke er tilfredsstillende. Flere domstoler har som et ledd i strukturendringene for førsteinstansdomstolene fått nye lokaler. Uavhengig av dette er det mange domstoler som har behov for nye eller utbedrede lokaler. Manglene ved eksisterende lokaler er i første rekke knyttet til standarden på rettssaler og kontorer. Sikkerheten for ansatte og brukere av domstolene er i denne sammenhengen et viktig forhold.

I 2009 ble nye lokaler til Aust-Telemark tingrett ferdigstilt. Domstolen flyttet inn i et eksisterende næringsbygg på Notodden. I 2009 ble også lokalene til Kongsberg tingrett pusset opp.

Videre ble det i 2009 igangsatt følgende prosjekter:

- Utvidelse av Steinkjer tinghus. Dette vil være det siste strukturprosjektet for førsteinstansdomstolene. Antatt ferdigstillelse er sommeren 2011
- Forprosjektet for rehabiliteringen av Bergen tinghus ble startet opp
- Utvidelse av lokalene til Nedre Romerike tingrett, samt oppgradering av ventilasjonsanlegget. Dette ferdigstilles i første kvartal 2010
- Planleggingen av en utvidelse av lokalene til Asker og Bærum tingrett ble påstartet. Dette arbeidet fortsetter i 2010
- Det ble inngått kontrakt for nye lokaler til Rana tingrett. De nye lokalene er en ombygging/utvidelse av et eksisterende næringsbygg, og blir ferdigstilt sommeren 2010
- Planleggingen av en ombygging/rehabilitering av lokalene til Lofoten tingrett ble startet opp
- I forbindelse med etableringen av nye Sør-Trøndelag tingrett planlegges det noen bygningsmessige endringer i Trondheim tinghus

Lokalsituasjonen for jordskiftedomstolene

Med noen få unntak er lokalsituasjonen for jordskiftedomstolene tilfredsstillende.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

I domstolene er det stor overvekt av kvinner i saksbehandlerstillingene, og overvekt av menn i dømmende stillinger og blant jordskifteingeniørene. I rådgiverstillingene og stillinger for administrative ledere, er det overvekt av kvinner.

Det er generelt lav turnover i administrative stillinger i domstolene. Dette tilsier at en endring i kjønnsfordelingen i de ulike type stillinger vil måtte ta tid, uavhengig av hvilke tiltak som settes inn for å endre kjønnsfordelingen. For saksbehandlerstillinger med tittel konsulent, førstekonsulent og seniorkonsulent, er det ca. 91 prosent kvinner og 9 prosent menn. For gruppen rådgivere, administrative fagstillinger og ledere er kjønnsfordelingen ca. 77 prosent kvinner og 23 prosent menn.

Av 15 tilsetninger i ikke dømmende stillinger i jordskiftedomstolene var 60 prosent menn og 40 prosent kvinner. Innenfor saksbehandlerstillingene ble det kun tilsatt kvinner. Innenfor denne stillingskategorien i jordskiftedomstolene der det per i dag kun tilsatt en mann. Det er meget stor overvekt av kvinnelige søkere til disse stillingene. For de tekniske stillingene er det generelt et svært stramt arbeidsmarked, og således få søkere. Per i dag er det totalt 16 prosent kvinner innenfor de tekniske stillingene i jordskiftedomstolene.

I 2009 ble det utnevnt totalt 30 dommere, hvorav 2 stillinger i jordskiftedomstolene. Av de utnevnte i de alminnelige domstolene var det 32 prosent kvinner og 68 prosent menn, mens for jordskiftedomstolene var det 100 prosent menn. Innstillingsrådet for dommere praktiserer moderat kjønnskvolter, det vil si at kvinnelige søkere innstilles framfor menn dersom søkerne vurderes å være tilnærmet likt kvalifisert.

Innenfor stillingsgruppen dommerfullmektiger var det ca. 48 prosent kvinner og 52 prosent menn. DA antar at det høye antallet kvinnelige dommerfullmektiger på sikt vil bidra til at flere kvinner søker dommerstillinger.

Likestilling er tema i forbindelse med utøvelse av lokal lønnspolitikk og gjennomføring av lokale lønnsforhandlinger. Som en følge av nytt regelverk for å fremme likestilling og motvirke diskriminering, er det påstartet arbeid med gjennomgang av ulike politikkdokumenter med mål om større bevissthet om temaet. Det er også utarbeidet egen mal for tekst til kunngjøringer, der arbeidsgiver synliggjør et ønske om mangfold bl.a. gjennom økt andel ansatte med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne. Bevissthet rundt økt mangfold, og gjennomgang av nytt regelverk har vært tema på lederopplæringskurs i domstolene.

Det er praksis at minst en søker med innvandrerbakgrunn blir intervjuet, dersom vedkommende for øvrig anses

kvalifisert. Domstolene skal gjennom styringsdialogen med DA rapportere tilbake antall ansatte med innvandrerbakgrunn og planlagte tiltak for å øke andelen. Noen domstoler arbeider målrettet for å øke andelen innvandrere, men innslaget av antallet medarbeidere med innvandrerbakgrunn er forholdsvis størst i folkerike strøk og i de store byene.

Når det gjelder ønske om økt antall medarbeidere med nedsatt funksjonsevne, er det gjennomført få konkrete tiltak ut over endring av mal for kunngjøringstekst og bevisstgjøring gjennom opplæring. For medarbeidere som per i dag trenger tilrettelegging av arbeidssituasjonen, er det innkjøpt kontorutstyr og hjelpemidler for å imøtekomme deres behov.

Årsverk i domstolene og DA per 31.12.2009

Stillingsstype	Totalt antall	Totalt årsverk	Kvinner		Menn	
			Antall	Årsverk	Antall	Årsverk
Høyesterett - dommer	19	19,0	8	8,0	11	11,0
Høyesterett - utreder	13	12,8	4	4,0	9	8,8
Høyesterett - adm.personale	31	29,4	24	22,4	7	7,0
Lagmannsrett - dommer	160	157,0	50	48,4	110	108,6
Lagmannsrett - ad.personale	109	103,2	98	92,2	11	11,0
Tingrett - dommer	368	365,9	133	131,8	235	234,1
Tingrett - dommerfullmektig	164	164,0	75	75,0	89	89,0
Tingrett - adm.personale	697	650,9	617	575,7	80	75,3
Jordskifteoverrett - dommer	4	4,0	1	1,0	3	3,0
Jordskifteoverrett - ingeniør	4	3,7	2	1,8	2	1,9
Jordskifteoverrett - adm.personale	4	3,7	4	3,7	0	0,0
Jordkifterett - dommer	93	90,2	10	10,0	83	80,2
Jordkifterett - ingeniør	104	101,0	16	15,4	88	85,6
Jordkifterett - adm.personale	48	45,0	47	44,0	1	1,0
Domstoladministrasjonen	81	80,7	45	44,9	36	35,8

ARBEIDSMILJØET I DOMSTOLENE

Arbeidsmiljøet i domstolene oppleves som positivt på de aller fleste områder. Årsmelding HMS for 2009, viser at mange domstoler har et potensial til å utvikle sine HMS-systemer og arbeide systematisk med HMS. Tilbakemeldingen viser at det fortsatt er et relativt stort ønske og behov for opplæring innen HMS for både ledere og verneombud.

Arbeidstilsynet har i løpet av 2009 gjennomført tilsyn ved utvalgte domstoler over hele landet, med vektlegging på risikovurdering, rutiner, oppfølging, og opplæring når det gjelder behandling av vold og trusler i domstolen. Arbeidstilsynet vil fortsette med sine tilsyn også i 2010.

Domstoladministrasjonen gir kontinuerlig råd og veiledning overfor ledere i domstolene og DA i spørsmål knyttet til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Dette gjøres for å bidra til at domstolene og DA til en hver tid har den nødvendige kompetanse for å opprettholde et godt arbeidsmiljø, og være i stand til å håndtere eventuelle arbeidsmiljøutfordringer.

Det er i 2009 gjennomført HMS-kurs for ledere og vernepersonell, utarbeidet en veileder/rutinebeskrivelse for konflikthåndtering og retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold i domstolene.

Domstoladministrasjonen vil fortsatt følge opp med rådgivning innenfor HMS systemutvikling, og avholde HMS-kurs for ledere og verneombud innenfor gitte budsjettammer. Det vil i 2010 bli fokusert på utvikling og vitalisering av verneorganisasjonen, og å få på plass en AKA-ordning som tilfredsstillende domstolenes behov. Domstoladministrasjonen ønsker i samarbeid med domstolene å få satt fokus på systematisk HMS arbeid.

DOMSTOLENES OMDØMME

Å ha høy tillit i samfunnet står sentralt i domstolenes idé- og verdigrunnlag. At privatpersoner, næringsliv og organisasjoner har tillit til domstolene er en forutsetning for at samfunnet skal fungere, også hvis de ikke er direkte involverte i rettssaker.

”For bedrifter har omdømmet direkte innvirkning på lønnsomheten. For en samfunnsinstitusjon vil omdømmet

påvirke de muligheter institusjonen har til å utøve sin virksomhet, øve sin innflytelse og løse sine samfunnsplagte oppgaver. De subjektive oppfatningene om en etat/organisasjon blir en del av dennes objektive virkelighet, påvirker dens handlingsrom, og gir et bilde av etaten/organisasjonens sterke og svake sider i befolkningens øyne.”

Slik skriver byrået Synovate i sin omdømmeundersøkelse for 2009. De måler omdømmet til 82 nasjonale institusjoner. Blant de undersøkte er Høyesterett ”Lagmannsretten” og ”Tingretten”. Jordskiftedomstoler er ikke med i undersøkelsen.

Undersøkelsen viser at andelen som har dårlig inntrykk av domstolene er lav, fra fire til syv prosent av befolkningen. Andelen som har godt inntrykk av domstolene varierer mer, fra 36 prosent for tingretten til 43 prosent for lagmannsretten og 63 for Høyesterett.

Andelen som svarer ”Vet ikke” er bemerkningsverdig høy, spesielt for tingrettene. Se graf. Det viser at det er behov for at domstolene er synlige, og at det arbeides aktivt også overfor de som ikke er i kontakt med domstoler.

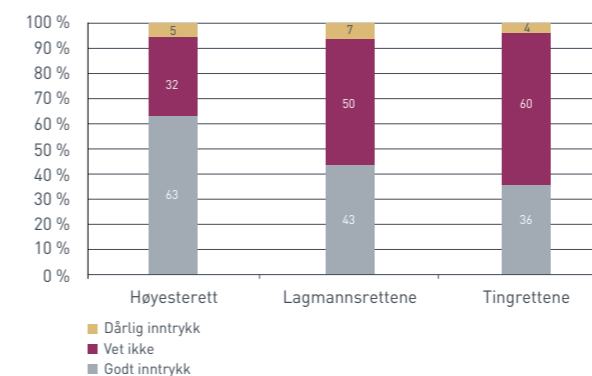
Samtidig må undersøkelsene ikke gis for stor vekt. Resultatene baserer seg på 860 personer og de skal i samme undersøkelse svare på fem ulike spørsmål om 82 samfunnsinstitusjoner. Likevel viser undersøkelsen år etter år at en høy andel svarer ”Vet ikke” på hva de skal mene om tingretten.

De spurte får svare på hvilket totalinntrykk de har av institusjonen, samt inntrykk av: *samfunnsansvar, effektivitet og økonomisk styring, åpenhet og informasjon samt kompetanse og fagkunnskap*. Domstolene scorer høyest på *samfunnsansvar* samt *kompetanse og fagkunnskap*.

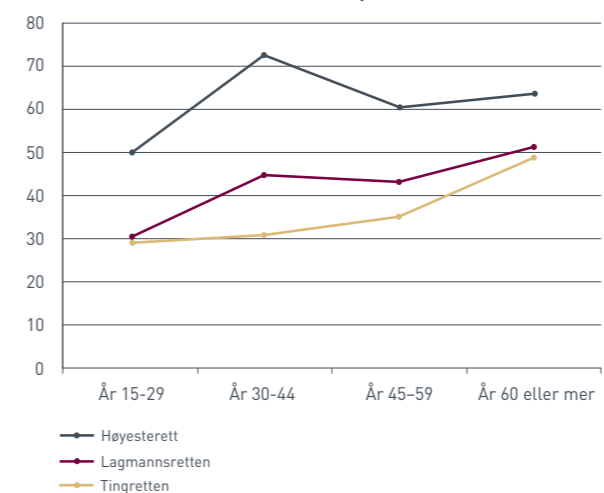
Undersøkelsen rangerer også de 82 institusjonene opp mot hverandre. I 2009 er Høyesterett blant de samfunnsinstitusjoner som har høyest tillit i Norge, som nummer ni på listen. ”Høyesterett nyter stor respekt i den norske befolkningen”, skriver Synovate i sin analyse.

Omdømmet til tingrettene er noe svekket, mens lagmannsrettens omdømme er uforandret: ”Lagmannsretten” blir rangert som nummer 36 og ”Tingretten” som nummer 48 av de 82 etatene.

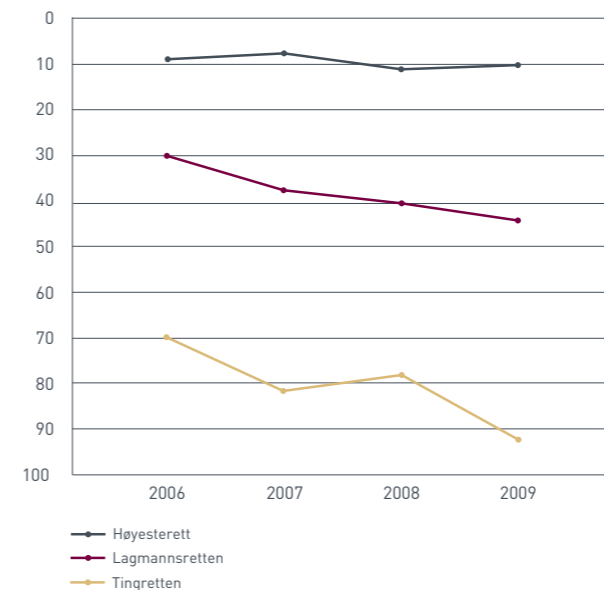
Domstolene i profilundersøkelse av Synovate MMI

Andel innbyggere med godt inntrykk av domstolene fordelt etter alder, Synovate MMI

Rangering av totalinntrykk blant offentlige institusjoner der 1 er best og 100 er dårligst, Synovate MMI

Tilbakeblikk på 2009

UBEGRUNNEDE AVGJØRELSE I STRID MED EMK?

Etter en avgjørelse i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) i Strasbourg om at en ubegrunnet juryavgjørelse i Belgia var ugyldig, ble dette også brukt i to rettssaker i Norge. De ble behandlet av Høyesterett som kom til at det ikke var i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) å avsi dom uten begrunnelse.

SKAL TILSAGN OM STRAFFEPÅSTAND VÆRE GYLDIG?

I oktober behandlet Høyesterett i storkammer spørsmålet om det skal ha selvstendig vekt ved straffutmålingen at påtalemyndigheten har gitt tilsagn om en bestemt straffepåstand mot at den siktede erkjenner skyld. Høyesterett kom til at forhåndstilsagn ikke kunne tillegges selvstendig betydning for straffutmålingen. Det ble fremhevet som urimelig om en siktet som først tilstår etter forhandlinger med påtalemyndigheten, skal komme bedre ut enn en som tilstår på et tidlig stadium.

DRAPSSAK FRA SØNDRE LAND

Det ble mye oppmerksomhet omkring en drapssak i Søndre Land. Den som var tiltalt for drap erkjente straffeskyld, men nektet for at det var planlagt. To andre nektet også for at de var med på planleggingen av drapet som skjedde i romjulen 2007. Etter dom i tingretten gikk saken med jury i lagmannsretten. Juryen frikjente en og dømte tre for drap. Lagdommerne satt rettens kjennelse til side. Etter en ny runde med utvidet meddomsrett ble dom avsagt i januar 2010. Tre personer ble dømt for overlagt drap, eller medvirkning til overlagt drap.

NOEN RUNDER OM NY STRAFFELOV

Stortinget vedtok i 2009 å heve straffenivået for grove forbrytelser. En uvanlig detaljert oversikt ble laget av lovgiver for hvilken straff en forbrytelse skulle gi. Stortinget vedtok også at skjerpelsen skulle skje straks, til tross for at den nye straffeloven ikke skulle tre i kraft før i 2012.

I november sa Høyesterett nei til å heve straffene for vold og drap umiddelbart. Høyesterett mente at det måtte skje gradvis, og at det nye nivået ikke skulle iverksettes før i 2012.

ANTALLET TVANGSSOLGTE BOLIGER BLE DOBLET I 2009

Antall begjæringer om tvangssalg har økt de siste årene, med rundt 10.000 saker i 2009. I snitt ble én av ti begjærte boliger faktisk tvangssolgt, noe som er en dobling i forhold til 2008. Det betyr også at det ble begjært flere tvangssalg i 2009 enn i 1991, som var det tidligere toppåret.

Økningen har vært aller størst i Østfold, mens antallet tvangssalg sank i Indre Finnmark.

LOMMEMANNSSAKEN

I august ble det tatt ut tiltale mot mannen som kalles «Lommemannen». Når saken startet ble det i tiltalen beskrevet overgrep mot 66 gutter. I november 2009 startet rettssaken i Follo tingrett, som skal pågå til mars 2010. Ca. 30 bistandsadvokater er engasjert i saken.

HIJAB FOR DOMMERE?

Domstoladministrasjonen har utarbeidet et forslag til endring av den såkalte kappeforskriften som blant annet tar opp påkledning i rettssalen. Forslaget innebar at fagdommere ikke skal kunne bruke politiske og religiøse symboler i retten, som for eksempel kors, hijab eller samekofte. Dette utløste en offentlig debatt. Forslaget ble sendt på høring og skal behandles av DAs styre.

TV-FILMET VOLD PÅ KARL JOHAN

I mars 2009 ble det stor oppmerksomhet rundt en sak om vold der TV-kameraer hadde fanget opp at en mann spyttet, slo ned og sparket en annen mann på Karl Johan i Oslo. Den tiltalte fikk 55 timers samfunnsstraff, hvilket utløste debatt om samfunnsstraff er riktig straff for grov vold.

OPPHEVER FORBUD MOT DIREKTEPRAT MED LESERNE

I forbindelse med en alvorlig straffesak i Drammen tingrett brukte Drammens Tidende direkte kommunikasjon med lesere fra rettssalen. Reporteren skrev fortløpende på avisens nettside om hva som ble sagt i saken samtidig som lesere kunne sende inn spørsmål og kommentarer. Tingretten påla avisen å avbryte denne formen for leserdialog. Avisen anket saken og Borgarting lagmannsretten opphevet forbudet.

NORSKE DOMSTOLER RASKEST I NORDEN

Først danske, og siden norske medier rapportert våren 2009 om at norske domstoler er de mest hurtigarbeidende i Norden. Saksbehandlingstiden har gått ned i Sverige og Norge, mens den i Danmark har økt.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Kvalitet

KVALITET ER EN AV DE SEKS SENTRALE VERDIENE I DOMSTOLENES IDE- OG VERDIGRUNNLAG. OM VERDIEN KVALITET HETER DET:

- Arbeidet i domstolene skal utføres grundig og samvittighetsfullt og være preget av høy kvalitet i alle ledd
- Domstolene skal til riktig tid, og etter en tillitskapende behandling, sørge for at tvister blir løst på en hensiktsmessig måte og treffe avgjørelser som er velbegrunnede og forståelige
- Domstolene skal være attraktive arbeidsplasser med dyktig ledelse og kvalifiserte og motiverte medarbeidere
- Domstolenes medarbeidere skal til enhver tid ha den kompetanse som er nødvendig for å løse oppgavene

LEDELSE I DOMSTOLENE

Å bidra til god ledelse i domstolene er en prioritert oppgave for DA, og lederrollen har fått økt fokus de senere årene. Både lovverk og strategidokumenter formidler nye krav og forventinger til lederne i domstolene, og til domstollederne spesielt. Den økte aktiviteten vil delvis gjenspeiles i økt kompetanse- og lederutvikling framover.

For å bidra til utvikling og bevisstgjøring i lederrollen har det i de senere årene vært satt inn betydelige ressurser på lederutviklingsprogrammer i domstolene. I 2009 ble programmet gjennomført for den sjette og sjuende gruppen domstolledere. Den sjette gruppen var forbeholdt ledere i jordskiftedomstolene, og den sjuende besto av domstolledere fra de alminnelige domstolene.

DA støtter utvikling av ledelse i domstolene generelt, og særlig utvikling av ledergrupper og -team. Dette omfatter faglig så vel som økonomisk støtte. Det har vært en økende interesse fra domstolene og en økning i antall domstoler som har søkt støtte til slik lokal utvikling. Denne støtten vil videreføres, og DA ønsker å stimulere domstolene til fortsatt utviklingsarbeid innenfor ledelse.

I 2009 ble det påbegynt et arbeid for å iverksette en mer systematisk lederdialog mellom DA og den enkelte domstolleder, herunder gjennomføring av ledersamtaler. Lederdialogen vil være en integrert del i styringsdialogen mellom DA og den enkelte domstolleder, og er ment å gi mulighet for en mer systematisk dialog med lederne om forhold knyttet til lederfunksjonen i domstolen og den enkelte leders utøvelse av rollen. Styringsdialogen mellom DA og domstolene har de siste par år fått sterkere fokus på ledelse og arbeidsmiljø. Dette fokuset vil forsterkes ytterligere, og vil danne grunnlag for videre utviklingsarbeid og kompetanseutvikling.

I 2009 ble det etablert en gruppe av ledere som vil beskrive lederoppgaver og foreslå konkrete tiltak eller virkemidler som kan utarbeides og gjennomføres av domstolene selv eller DA for å styrke lederrollen. Gruppen vil avslutte sitt arbeid tidlig i 2010. Resultatene fra denne gruppens arbeid vil gi innspill til konkret innhold i lederdialogen.

Det tas sikte på en oppstart av en mer systematisert lederdialog i et utvalg domstoler i løpet av 2010.

Innen utgangen av 2009 hadde alle domstolledere fått tilbud om, og gjennomført, grunnleggende lederutviklingsprogram. Det systematiske lederutviklingsprogrammet for domstollederne vil videreutvikles ytterligere i 2010.

NY ORGANISERING AV KOMPETANSEARBEIDET I DOMSTOLENE OG DA

Domstoladministrasjonen har det overordnede ansvaret for kompetansearbeidet i domstolene og internt i DA. I mange år ble dette arbeidet ivaretatt av ulike kompetanseutvalg. 1. januar 2009 ble en ny enhet for kompetanseutvikling opprettet i DA for å ivareta dette ansvaret.

Domstolene har som et overordnet mål at deres arbeid skal utføres grundig og samvittighetsfullt, og være preget av høy kvalitet i alle ledd. En forutsetning for dette er at domstolenes medarbeidere til enhver tid har den kompetansen som er nødvendig for å løse oppgavene. For å møte både dagens og framtidens behov er det et uttrykt ønske om økt satsing på kompetanseutvikling. Opprettelsen av den nye enheten er ment å bidra til å ivareta dette.

RÅDET FOR KOMPETANSEUTVIKLING I DOMSTOLENE OG DA

I tråd med styrets vedtak er det opprettet et kompetanseråd med tre års funksjonstid fra 1. januar 2009. I rådet er organisasjonene, domstolenes og DAs ansatte representert.

Rådet, som har hatt seks møter i 2009, er et rådgivende organ for DA i kompetansearbeidet. Rådet skal gjennom sine råd og anbefalinger bidra til at domstolene og DA til enhver tid har den kompetanse som er nødvendig for å løse oppgavene. Gjennom løpende dialog med kompetanseenheten skal rådet gi anbefalinger om tiltak, metoder og virkemidler i kompetansearbeidet. Rådet skal også involveres i utarbeidelse av strategier og planer innen kompetansefeltet, og komme med råd og anbefalinger om prioriteringer og satsninger.

Rådets medlemmer 2009 – 2011:

- **Sorenskriver Yngve Svendsen**, Kristiansand tingrett, (leder)
- **Høyesterettsdommer Arnfinn Bårdsen**, Høyesterett (stedfortreder for leder)
- **Lagdommer Inger Lyng**, Hålogaland lagmannsrett
- **Jordskifteoverdommer Per Kåre Sky**, Gulating jordskifteoverrett
- **Rådgiver Anne-Carine Skarstad Hagen**, Eidsivating lagmannsrett
- **Seksjonssjef Bente F. Elverum**, Trondheim tingrett
- **Førstekonsulent Ranveig Øverby**, Vestoppland og Sør-Gudbrandsdal jordskifterett
- **Dommerfullmektig Henrik Smiseth**, Senja tingrett
- **Avdelingsingeniør Rune Hovland**, Sør-Trøndelag jordskifterett
- **Direktør Ellaug Bjerland**, Bergen tingrett
- **Seniorrådgiver Iwar Arnstad**, Domstoladministrasjonen

FAGGRUPPER

Faggruppens oppgave er å medvirke til utvikling og utforming av konkrete kompetansetiltak i samarbeid med kompetanseenheten.

I løpet av 2009 er det opprettet faggrupper med ansvar innenfor følgende områder: Startkurs for dommere, kurs for dommerfullmektiger, kurs for jordskiftedomstolene og kurs for saksbehandlere i de alminnelige domstolene. I tillegg er det oppnevnt flere ad hoc-grupper for å bistå med å utforme og gjennomføre særskilte kurs og seminar. Dette gjelder blant annet kompetansetiltak innen bevisvurdering, barnelovsprosess, flerkulturelle utfordringer og rettsfilosofi.

Det eksisterende rettmeklingsutvalget viderefører sitt arbeid.

Det tidligere fagbokutvalget er avviklet. DA tar fra 2010 ansvar for bokinnkjøp til domstolene.

KURSVIRKSOMHETEN I 2009

Det har i 2009 vært stor aktivitet innen kursvirksomheten, både på gjennomførings- og planleggingsstadiet.

Fagkurs

Ved siden av en rekke kurs som er gjennomført med basis i tidligere gode erfaringer, har det for dommerne i de alminnelige domstolene i 2009 blitt arrangert flere erfaringsamlinger i forbindelse med den nye tvisteloven. I tillegg har den nye barneloven utløst behov for spesialiserte kompetansetiltak innenfor mekling. Dommere og ingeniører med allment løyve i jordskiftedomstolene har fått styrket sitt tilbud om startkurs og innen rettsmekling. Saksbehandlernes Justina-tilbud planlegges bygget ut til også å omfatte medarbeidere i jordskiftedomstolene, og det regionale aspektet er i 2009 styrket.

Kurs innenfor prosess, internasjonale rettskilder og de flerkulturelle utfordringene som møter domstolene, vil bli gjenstand for økt satsing framover. For dommerfullmektiger er det lagt opp til en styrking av grunnopplæringen.

Kurs i saksbehandlingssystemet Lovisa

Det ble i 2009 gjennomført elleve ordinære Lovisa-kurs. Flere av disse var av generell art. I tillegg er det gjennomført kurs med fokus på rapportering og statistikk, behandling av saker innen tvangssalg og midlertidig sikring, samt innen skifte og konkurs. Kurs innen spesialprosess har blitt forsøkt gjennomført med vekt både på Lovisa-rutiner og fag. Dette har vært vellykket, og vil bli videreutviklet i 2010.

I tillegg har det vært arrangert ni regionale Lovisa-kurs. Disse kursene har hatt innhold basert på innspill fra domstolene, og har følgelig vært spesielt godt tilpasset brukerne.

Innholdet i kursene er til enhver tid oppdatert i forhold til utviklingen av Lovisa. Nyheter i Lovisa som følge av materielle og prosessuelle lovendringer blir på denne måten fortløpende ivaretatt i kursene.

Opplæring i kontorstøtteverktøy

Det er et generelt behov i domstolene for opplæring og bedre kompetanse innen kontorstøtteverktøyene. For å imøtekomme dette, ble det i 2008 inngått en rammeavtale med KnowledgeGroup for landsdekkende opplæring. I 2009 har avtalen medført 16 ordinære kurs. I tillegg er det avviklet åtte regionale kurs innen kontorstøtteverktøyene, med til sammen 72 deltakere.

Målgruppe/tema	Deltakere
Kurs – dommere i de alminnelige domstolene	
Startkurs – Dommerrollen	22
Startkurs – Straffesaker – spesiell del	19
Startkurs – Sivile saker – spesiell del	22
Startkurs – Straffesaker – alminnelig del	21
Startkurs – Sivile saker – alminnelig del	28
Strafferett og straffeprosess, 1. instans	19
Strafferett og straffeprosess, 2. instans	11
Praktisk straffesaksarbeid (samarbeidskurs)	41
Studietur til Haag	19
Studietur til Strasbourg og Luxembourg	19
SEND-seminar	13
SEND-seminar	14
Barnevernrett	24
Arbeidsrett	24
Bevisvurdering	42
Personskade	31
Bevisførsel med basis i elektroniske spor	43
Regionale erfaringsseminar i ny tvistelov (9 samlinger)	355

Målgruppe/tema	Deltakere
Kurs – dommerfullmektiger i de alminnelige domstolene	
Studiedag, vitnepsykologi og vitneavhør	30
Studiedag, straffegjennomføring	37
Grunnkurs for dommerfullmektiger	33
Grunnkurs for dommerfullmektiger	35

Målgruppe/tema	Deltakere
Kurs for saksbehandlere i de alminnelige domstolene	
Justina basis 2B - 2. samling	24
Justina anke 2B - 2. samling	20
Saker etter barneloven	62
Namsrett tvang og gjeld	40
Salærforskriftene / rettsgebyrloven	38 / 43
Justina straffeprosess, 1. samling	23
Justina sivilprosess, 1. samling	24
Justina basis regional	15

Målgruppe/tema	Deltakere
Kurs for jordskiftedomstolene	
Tingrett for ingeniører, SEVU	7
Rettsmekling (dommere)	30
Startkurs nye jordskiftedommere	7
Startkurs nye overingeniører med løyve	16
Rettsmekling for ingeniører	10
Landssamling for saksbehandlere	57

Målgruppe/tema	Deltakere
Felleskurs	
IKT	204
IKT, regionale kurs	72
Lovisa	163
Kurs for vitnestøtter	157
Forelesninger om arkivenes funksjon og funksjonalitet	12
Kurs i publisering av internettider for den enkelte jordskifterett	31
Kurs i utvikling av førstelinjetjenesten i domstolene – pilot	6
Samling for ledere og medlemmer av tilsetningsråd	60
ESS for Lovisa-fagansvarlige	10

Andre tiltak

Det er avviklet flere HMS-kurs for ledere, verneombud og andre domstolsansatte. Omtrent 100 medarbeidere har deltatt i disse kursene. Om lag 400 ansatte har deltatt i programmet Service & samhandling.

Det er avholdt flere kurs for tillitsvalgte, med til sammen rundt 140 deltakere. Kursene har omhandlet lønnsforhandlinger og lønnspolitikk, rekruttering og arbeidsgivers styringsrett. I tillegg er det avholdt egne ledersamlinger med lønnsforhandlinger og lønnspolitikk som tema. Her har om lag 50 ledere deltatt.

DA har ved flere anledninger medvirket med foredrag om sikkerhetsarbeid og ROS-metodikk. Flere domstoler har blitt besøkt, i tillegg til at temaene er belyst ved Domstol-ledermøtet og ved to regionssamlinger. Svært mange av våre medarbeidere har på denne måten blitt informert om temaet.

Av tiltak med DA-ansatte som foredragsholdere kan også nevnes kurs i den nye offentlighetsloven. Flere kurs har blitt avholdt for flere eksterne og interne målgrupper.

DA har lagt opp en strategi hvor lokale og regionale samhandlingsprosjekt bør prioriteres. Virkemiddelet vil være rådgivning innenfor emnevalg, arrangement og pedagogisk tilnærming. Videre vil stipendordninger, utveksling og hospitering både nasjonalt og internasjonalt være gode

virkemidler. Det samlede beløpet benyttet til lokale og regionale kompetansetiltak har økt i 2009. På dette punktet ønsker kompetanseenheten en ytterligere styrking i årene som kommer.

En tverrenhetlig gruppe innenfor DA er i gang med utarbeiding av en samlet kompetansestrategiplan for domstolene og DA.

NORGES DELTAGELSE I EUROPEAN JUDICIAL TRAINING NETWORK (EJTN)

Norge har observatørstatus i det EU-baserte utvekslingsprogrammet European Judicial Training Network (EJTN). Det kreves medlemskap i EU for å bli fullverdig medlem. Observatørstatus medfører de samme rettigheter og plikter som medlemslandene har, med unntak av muligheten for å delta i beslutningsprosessene. Kompetanseenheten ivaretar dette utvekslings samarbeidet og den generelle kontakten med EJTN fra norsk side.

Hoveddelen i utvekslingsprogrammet består i at dommere fra medlemslandene i EU, samt landene med observatørstatus, kan søke om to ukers utveksling til et annet medlemsland. I tillegg tilbys noen korte fagseminar med vekt på utvalgte fagområder.

I 2009 søkte i overkant av 350 dommere om utveksling. To av disse var norske. Norge tok imot tre søkere. På grunn av økonomiske problemer i EJTN og Europa i 2009, gikk tallet på kandidater til utveksling ned. Det anses som usikkert om dette vil ta seg opp igjen på kort sikt.

MEDDOMMERSAMLING I AUST-AGDER TINGRETT

- 100 meddommere deltok på meddommersamlingen, og de hadde et tydelig behov for å møte oss.
- Flere deltakere fortalte at dette var svært nyttig og at de fikk informasjon som de hadde savnet. På møtet gikk vi blant annet gjennom gangen i straffesaker og godtgjøring. Alle fikk også skriftlig informasjon og meddommerfilmen "Retten er satt".
- Arrangementet var meget vellykket, så dette er et tiltak vi skal fortsette med.

Aust-Agder tingrett

DOMSTOLADMINISTRASJONENS INTERNE KOMPETANSEUTVIKLING

Medarbeidere i DA har i 2009 deltatt i kompetanseutviklingstiltak innen en rekke områder, som offentlige anskaffelser, tvisteloven, straffeprosess og strafferett, ny offentlighetslov, rettsgenetikk, samt rettsmekling og jordskifte.

Videre har DA-ansatte deltatt i Lovdatakurs, presentasjonskurs, generelle språkkurs, førstehjelpskurs, HMS-kurs, arkivplan, kurs i konflikthåndtering, kurs i prosjektledelse og prosjektflyt, seminar om kvalitetsarbeid i domstolene og seminar om motivasjon og arbeidsglede.

Det har blitt avviklet studieturer i 2009 til Irland, Tsjekkia og Tyskland.

DA har vært representert ved Court Technology Conference i Denver i 2009, og ved den årlige KRAFT-konferansen (kontoradministrativt område), samt NOKIOS-konferansen (IKT i offentlig sektor).

Videre har ansatte i DA deltatt i konferanser på personalområdet. Faglige tema har vært arbeid og psykisk helse, sikkerhet og beredskap, arbeidsmiljøloven og folketrygdloven, likestilling og mangfold, samt ledelse i statlige virksomheter.

Hospitering i domstolene har bidratt til økt domstolskompetanse i DA dette året.

STUDIEPERMISJONSUTVALGET FOR DOMMERE

Studiepermisjonsutvalget for dommere har i 2009 hatt følgende medlemmer:

Inger Myhr (leder), Follo tingrett
Ole Johan Lund, Frostating lagmannsrett
Kari Johanne Bjørnøy, Aust-Agder tingrett

Utvalget har i 2009 hatt ett møte, hvor studiepermisjonsøknader for 2010 ble behandlet. Det ble innvilget fire søknader innenfor den faste rammen på 1,5 mill.

OVERSIKT OVER MIDLER TIL KOMPETANSE-TILTAK FOR DOMSTOLENE I 2009

410-kapitlet (de alminnelige domstolene):

Kompetansetiltak for dommere: 6 386 716
 Kompetansetiltak for saksbehandlere: 1 875 275
 Kompetansetiltak for dommerfullmektiger: 861 210
 Lovisa-kurs: 844 825
 Studiepermisjonsutvalget for dommere: 3 911 319

413-kapitlet (Jordskiftedomstolene): 1 692 454
 Kontorstøtte-kurs (Felles): 706 156

KVALITETSARBEID

Ansvar for å tilrettelegge for et mer systematisk kvalitetsarbeid i domstolene er tillagt DA. I mars 2009 ble det arrangert et kvalitetsseminar for domstolledere. Etter seminaret ble det nedsatt en gruppe som skulle samle erfaringer fra brukerundersøkelser som var benyttet ved ulike domstoler. Ønsket for arbeidet var å bygge på erfaringene som var gjort, og utvikle et uniformt og sentralt kvalitetssikret spørreskjema.

Et forslag til brukerundersøkelse ble ferdig i november 2009, og flere domstoler har mot slutten av 2009 foretatt en utprøving av denne. Undersøkelsen vil etter dette bli evaluert og videreformidlet til domstolene.

SEMINAR OM FREMMEDKULTURELLE UTFORDRINGER

– På et seminar vi hadde for alle ansatte høsten 2009 var blant annet fremmedkulturelle utfordringer et tema. Dette ble belyst både fra domstolens og rettstolkens ståsted. Seminaret ga oss en økt bevissthet og kunnskap om de forskjellige utfordringene aktører med fremmedkulturell bakgrunn møter i rettsvesenet, og vår mulighet til å behandle disse sakene med høy kvalitet har helt klart blitt langt bedre på grunn av seminaret.

Kristiansand tingrett

LYD OG BILDE – OPPTAK I RETTEN

Med bakgrunn i tvistelovens krav om opptak av parts- og vitneforklaringer under hovedforhandling satte DA høsten 2008 ned en forstudiegruppe, ledet av sorenskriver Yngve Svendsen. Gruppen arbeidet med spørsmålet om tilrettelegging for innføring av utstyr for videoopptak fra rettsaker.

Gruppen startet sitt arbeid i januar 2009 og la i juni frem en rapport. Her anbefales det atplikten til å foreta opptak etter tvisteloven utvides til også å gjelde for straffesaker, herunder ankeforhandling i lagmannsrett. Det foreslås at opptaksutstyr for både lyd og bilde gjøres tilgjengelig i alle rettsaler og at opptakene lagres sentralt. Utstyret anbefales tilrettelagt for at avspilling kan skje både under rettsforhandlinger og til bruk for den enkelte dommers arbeid med saken, samt for andres bruk av opptak.

Etter et høringsmøte i desember 2009 arbeider DA videre med hvordan dette skal følges opp.

INTERNASJONAL VITNESTUDIE

Høsten 2009 gjennomførte Domstoladministrasjonen en undersøkelse av hvilken informasjon som gis til vitner i straffesaker i ulike land. Dette gjelder informasjonen de får før de kommer til hovedforhandlingen, og hvordan vitner blir ivaretatt når de kommer til retten for å avgi forklaring.

Følgende domstoler ble besøkt: Skaraborgs tingsrätt, Sverige, Retten i Hillerød, Danmark, Amsterdam byrett, Nederland, York Magistrates Court og York Crown Court, England. Det er skrevet en rapport fra besøket i hver enkelt domstol. Rapporten er tilgjengelig ved henvendelse til Domstoladministrasjonen.

DOMSTOLLEDERMØTET 2009

Domstolledermøtet 2009 ble arrangert i Trondheim i perioden 7.-8. mai. Temaer som ble tatt opp var bl.a.: Den nye dommerrollen, kompetansearbeid og lederansvar, domstolene i samfunnet, samt fra domstolene til politikken.

FASTE ÅRLIGE MØTER

Domstoladministrasjonen avholder årlige møter med førstelagmennene, jordskifteoverrettslederene og domstollederne i de elleve største domstolene i første instans. Den siste gruppen består av Nedre Romerike tingrett, Stavanger tingrett, Bergen tingrett, Oslo tingrett, Drammen tingrett, Nord-Troms tingrett, Asker og Bærum tingrett, Trondheim tingrett, Kristiansand tingrett, Jæren tingrett og Oslo byfogdembete. Dette er domstoler som har minst ti faste dommerembeter.

I 2009 var alle domstolene i de tre kategoriene representert på disse møtene. Domstoladministrasjonen var representert ved styrelederen og ledergruppen.

JORDSKIFTEDOMSTOLENES 150-ÅRS JUBILEUM

Den 29. – 30. oktober 2009 markerte Domstoladministrasjonen at jordskiftedomstolene var 150 år. På jubileumsmarkeringen i Trondheim deltok om lag 330 personer og omfattet alle medarbeidere i jordskiftedomstolene, Høyesterettsjustitiarius, representanter fra ulike departementer, representanter fra ulike offentlige organer, samt gjester fra Sverige og Finland.

Jubileet hadde også som mål å gi de som arbeider i jordskiftedomstolene både faglig påfyll og inspirasjon i arbeidet.

JORDSKIFTEDOMSTOLENES JUBILEUMSBOK – "PERSPEKTIVER PÅ JORDSKIFTE"

I forbindelse med jubileet utga Domstoladministrasjonen, i samarbeid med Gyldendal forlag, fagboka "Perspektiver på jordskifte". Bokens redaktør var dr. juris Øyvind Ravna. Boken har artikler med utgangspunkt i jordskifte som fag, og ble brukt som utgangspunkt for programmet på jubileumsmarkeringen.

Artiklene omhandler jordskiftedomstolenes historie, utvikling av lovgivningen og organisasjon og ulike problemstillinger knyttet til selve jordskiftet faget. Et eget kapittel i boka omhandler et utvalg av jordskiftelovens virkemidler, som urbant jordskifte, bruksordninger og skogskifter. Boka omhandler også landmålingens og kartfagets betydning, både i et historisk og praktisk perspektiv.

Målet med boken er å gi jordskiftet faget et faglig løft og at den skal bli et nyttig hjelpemiddel for jordskiftedomstolene i det daglige arbeidet.

REGELUTVALGET

DA opprettet i mai 2008 Regelutvalget, som har medlemmer fra domstolene og DA. Formålet med Regelutvalget er å bidra til at innspill fra domstolene om behov for regelendringer blir samlet og systematisert. På den måten tilrettelegges det for at DA kan formidle behov for regelendringer i strukturert form overfor Justisdepartementet og andre departement.

Det er domstolene som har førstehåndskunnskap om hvordan regelverket fungerer i praksis. Det er derfor særlig viktig at domstolene gir innspill om behov for regelendringer. Dommere og saksbehandlere i domstolene kan sende regelendringsinnspill til Regelutvalget per e-post til DA-Regelutvalget@domstol.no

Regelutvalget har så langt levert tre rapporter til DA. Rapport nr. 1 ble levert i oktober 2008, rapport nr. 2 ble levert i mai 2009, og rapport 3 ble levert i desember 2009. Rapportene forelegges for styret i DA før de sendes til Justisdepartementet for videre oppfølging. I faste årlige rettspleiemøter mellom DA og Justisdepartementet er oppfølging av Regelutvalgets rapporter ett tema. I rettspleiemøtene kan også DA spille inn behov for regelendringer som har vist seg i DAs arbeid.

Regelutvalget består av:

- **Lagdommer Arne K. Uggerud**, Frostating lagmannsrett (leder)
- **Tingrettsdommer Hanne Sofie Bjelland**, Oslo tingrett
- **Lagdommer Nils Ihlen Ramm**, Borgarting lagmannsrett
- **Lagdommer Bjørnar Stokkan**, Hålogaland lagmannsrett
- **Sorenskriver Liv Synnøve Taraldsrud**, Eiker, Modum og Sigdal tingrett
- **Senierrådgiver Kristin Storvik**, Domstoladministrasjonen
- **Senierrådgiver Christofer Eriksen**, Domstoladministrasjonen (har fratrukket utvalget)

IKT-STRATEGI

IKT skal bidra til å gi bedre kvalitet, bedre ressursutnyttelse og større forutsigbarhet. Det er utarbeidet en IKT-strategi som viser at teknologiutviklingen er blitt en viktig endringsdriver i domstolene. Dette vil kreve betydelige investeringer. De viktigste IKT-tiltakene de kommende fire årene er å sikre en robust teknisk infrastruktur mhp. kapasitet og sikkerhet, som brukerne opplever som fleksibel og stabil i forhold til sine behov.

Nye elektroniske tjenester for samhandling, videokonferanser, behandling av lyd, bilder, kart, og for telefoni, stiller nye krav til den tekniske plattformen. Samhandling og informasjonsutveksling med omverdenen krever en funksjonell internettportal og tilstrekkelig nettkapasitet. Nye saksbehandlingsløsninger for jordskiftedomstolene og Høyesterett er viktige tiltak, samtidig som LOVISA fortsatt må videreutvikles kontinuerlig. Domstolene og Domstoladministrasjonen (DA) må få ny saks- og arkivløsning, og det er behov for ny løsning for statistikk og rapportering.

IKT-strategien uttrykker betydelige ambisjoner for elektronisk samhandling, men realiseringen avhenger av mange forhold. I forhold til advokatene er realiseringen helt avhengig av at domstolene tilføres friske midler. På straffesaksområdet er domstolene avhengig av at politiet får fornyet systemløsningene sine.

Teknisk infrastruktur

I løpet av 2009 har alle pc-er i domstolene basert på Windows 98 blitt byttet ut. Både lagringskapasitet og antall servere til terminalserver og internett er økt, for å bedre kapasitet og ytelse i løsningen.

Brukersenteret (teknisk support) og fagsupport (Lovisa) mottok i 2009 ca 15 000 telefonhenvendelser, noenlunde samme antall som i 2008.

Brukersenteret mottok ca 11 600 samtaler, som er en økning på 1 100 fra 2008, mens Lovisa fagsupport mottok ca 3 300 samtaler, en nedgang på ca 2 000 fra 2008. Det ble dessuten svart på ca 10 000 e-poster.

I tillegg til problemløsning er det blitt bistått med kompetanse i flere domstolsrelaterte prosjekter.

Etablering av ekstern drift av IKT-tjenester

Det er blitt valgt en ekstern leverandør av driftstjenester (Logica Norge AS). Gjennom avtalen har dette selskapet overtatt ansvaret for drift av domstolenes sentrale infrastruktur, slik at IKT-driften nå leveres som en tjeneste. I tjenestene ligger leie av datahall, datalagring, serverdrift, applikasjonsdrift og telekommunikasjon. Applikasjonsdrift omfatter drift av fagsystemene Lovisa, Høyrett og jordskifteapplikasjoner, portaler og administrative støtteverktøy.

I forbindelse med dette ble domstolenes sentrale infrastruktur i 2009 fysisk flyttet fra DAs driftlokaler til eksterne driftlokaler. Etableringsprosjektet ble avsluttet desember 2009. Det vil framover foregå et kontinuerlig arbeid med forbedring av IKT-plattformen.

STRUKTURENDRINGER

Oppfølging av St.meld. nr. 23 (2000–2001) Førsteinstansdomstolene i fremtiden.

Stortinget vedtok 21.05.2001 at antall førsteinstansdomstoler skulle reduseres fra 92 til 66. Det ble senere besluttet å slå sammen Oslo skifterett og byskriverembete og Oslo byfogdembete og å opprettholde Kongsberg tingrett. DA har ansvaret for gjennomføringen av den nye domstolsstrukturen.

Det er gjennomført strukturendringer i flere fylker. Noen tingretter er helt og fullt slått sammen med andre domstoler, mens noen har fått domssognet delt opp ved at enkelte kommuner nå hører inn under andre domssogn.

Per 31.12.2009 er det totalt 68 førsteinstansdomstoler.

Endringer i 2009

Sør-Trøndelag tingrett og Trondheim tingrett ble slått sammen til en ny domstol med navnet Sør-Trøndelag tingrett f.o.m. 01.01.2010. Dette er en sammenslåing initiert av DA og var ikke en del av strukturendringene vedtatt av Stortinget i 2001. DA foreslo i 2009 en tilsvarende sammenslåing i Bergen mellom Bergen tingrett og Nordhordland tingrett, men dette forslaget fikk ikke gjennomslag i Justisdepartementet.

Gjenstående endringer

I 2009 besluttet Stortinget ved behandlingen av Prop. 1 S (2009-2010) at den vedtatte sammenslåingen av Larvik tingrett og Sandefjord tingrett ikke skulle gjennomføres. Dette innebærer at sammenslåingen av Inderøy tingrett og Stjør- og Verdal tingrett blir den siste av strukturendringene som ble vedtatt i 2001. Det forventes at denne sammenslåingen gjennomføres ved årsskiftet 2010/2011. Regjeringen bevilget 25 millioner kroner i 2009 til utvidelse av tinghuset på Steinkjer.

AKTØRKONFERANSE I ÅLESUND

Frostating lagmannsrett avholdt i september samling for alle aktørene i straffesakskjeden. De inviterte var statsadvokat, politiet, forsvarsadvokater i Nord- og Sør-Trøndelag og Møre- og Romsdal, samt sorenskrivere i lagdommet. Til sammen deltok 36 personer.

- Blant temaene var fornærmedes stilling, hvordan lære av sivile saker knyttet til avvikling av straffesaker, lovendringer som får konsekvenser, samt smått og stort-punktet "prosessuelle godbiter og gnagsår". I dette siste inngikk blant annet sikkerhetsopplegg rundt enkelte saker, daglige rutiner mellom partene og andre tema som gjør både rutinene, samhandlingen og avvikling av straffesaker effektive for alle parter. Dette ble både en vellykket og matnyttig konferanse. Konferansen avholdes i Trondheim og på Møre vekselvis.

Frostating lagmannsrett

UTVIKLINGSARBEID I 2010

Informasjon i tinghusene

Domstoladministrasjonen vil ta initiativ til å se nærmere på hvordan informasjonen til brukerne av domstolene kan bedres. Det gjelder informasjon til parter, vitner, presse og andre gjester i domstolene. Det er i dag ca 20 domstoler som benytter informasjonstavler daglig til informasjon om dagens saker. Det pågår et kontinuerlig utviklingsarbeid på området. Likevel er det behov for å se nærmere på om informasjonen som gis møter behovet, og om det er andre tiltak som kan gjøres. Det kan være bruk av informasjons-skjermer utenfor rettssal og meklingsrom, bruk av oppropssystem, varsling ved bruk av SMS, og annet. Arbeidet forventes å starte opp høsten 2010.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Åpenhet

OM VERDIEN ÅPENHET HETER DET:

- Domstolene skal være åpne og tilgjengelige for alle
- Domstolene skal arbeide for økt kunnskap om rettssamfunnet og sin virksomhet og herunder delta i den rettspolitiske debatt om domstolfaglige spørsmål
- Domstolene skal utvise åpenhet om alle sider ved sin virksomhet for å opprettholde tilliten i samfunnet

NETTSTEDER FOR DOMSTOLENE

Alle de alminnelige domstolene i Norge har egne nettsteder. I tillegg kommer *domstol.no*, som er en felles informasjonskanal for alle domstolene overfor brukerne. Jordskifte-domstolene har *jordskifte.no* som felles nettsted. I 2009 påbegynte de fleste jordskifterettene arbeidet med egne nettsteder.

Domstoladministrasjonen (DA) har eget nettsted, *domstoladministrasjonen.no*, og er redaktør for *domstol.no* og *jordskifte.no*.

Tilsynsutvalget for dommere, Innstillingsrådet for dommere og Finnmarkskommisjonen har også egne nettsteder.

Domstol.no og *jordskifte.no* har informasjon til skoleelever og studenter, rettsøkende publikum, domstolenes brukere og profesjonelle aktører.

Domstol.no og domstolenes nettsteder har hatt 3 044 410 sidevisninger fordelt på 1 023 138 besøkende i 2009. I antall sidevisninger er dette en oppgang på 45 prosent. En sannsynlig hovedårsak til økningen er at domstolenes egne nettsteder nå er i ferd med å etablere seg og genererer mer trafikk. Dette fordi 2009 var det første kalenderåret hvor samtlige alminnelige domstoler hadde egne nettsteder i hele perioden.

Rettssaker med mye omtale i media gir også store utslag i nettrafikken.

Høyesterett hadde over 1700 sidetreff i juni 2009. Det var den måneden man behandlet den såkalte Bhatti-saken.

De mest besøkte sidene i 2009:

Side
1. Domstol.no
2. Norges Høyesterett
3. Oslo tingrett
4. Domstoladministrasjonen
5. Vigsal
6. Om domstolene
7. Juridisk ordliste
8. Avgjørelser i Høyesterett
9. Sakslisten i Høyesterett
10. Innstillingsrådet for dommere - ledige stillinger
11. Domstoladministrasjonen.no
12. Saksliste i Høyesterett
13. Oslo tingrett - åpningsside
14. For skolene
15. Norges Høyesterett - Begrunnelse for prøvesak

SIDEGJØREMÅLSREGISTERET FOR DOMMERE

Et offentlig register over dommers sidegjøremål ble opprettet 1. mars 2003. Bakgrunnen for dette er at tilliten til domstolene blant annet er avhengig av at de ikke kan stilles spørsmål ved dommernes uavhengighet og integritet.

Registeret inneholder opplysninger om dommers sidegjøremål, investeringer over 200.000 kroner eller 10 prosent eierandel i selskap, samt siste stilling før utnevning til dommer.

Bestemmelsene omfatter dommere i Høyesterett, lagmannsrettene, tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifterettene, herunder også dommerfullmektiger og avdelingsingeniører med allment løyve. Bestemmelsene omfatter både faste og midlertidige dommere.

Sidegjøremål er i domstoloven definert til å være medlemskap, verv eller andre engasjementer i eller for foretak, organisasjoner, foreninger eller organ for stat, fylkeskommune eller kommune.

Bestemmelsene har som utgangspunkt at alle sidegjøremål skal registreres med unntak av medlemskap i politiske partier, trossamfunn, interesseorganisasjoner og ideelle foreninger. Verv i ideelle foreninger med mindre enn 100 medlemmer, samt enkeltstående foredrag, forelesninger og lignende, er også unntatt fra registrering. Sidegjøremål skal registreres snarest mulig og senest innen en måned etter at man påtok seg det.

Domstoladministrasjonen (DA) har godkjenningmyndighet, men har delegert godkjenning med unntak av næringsvirksomhet til den enkelte domstolleder. DA godkjenner sidegjøremål for domstolledere. Høyesterettsjustitiarius godkjenner sidegjøremål for dommere i Høyesterett.

Registeret er offentlig tilgjengelig. For dommere ved de alminnelige domstoler er registeret tilgjengelig på www.domstol.no, mens oversikten for jordskiftedommerne er tilgjengelig på www.jordskifte.no

Registeret inneholder følgende opplysninger;

- dommers tittel, navn og domstoltilknytning
- hva gjøremålet består i
- hvem som eventuelt er oppdragsgiver
- tidspunktet for og varigheten av sidegjøremålet og om dommeren mottar godtgjøring

RETTENS DAG I DOMSTOLENE

Formålet med gjennomføringen av tiltaket "Rettsens dag" er å fremme forståelse for hvordan rettssystemet fungerer. Flere domstoler har gjennomført "Rettsens dag" ved domstolene, og det er gitt tilbakemeldinger om mange interessante og godt besøkte arrangementer.

En rapport fra Rettsens dag i Oslo tinghus i 2007 beskriver arbeidsprosessen og evaluerer selve gjennomføringen av arrangementet. Evalueringsrapporten er et viktig redskap for senere arrangement, og de erfaringer som der fremkommer er nyttige i videreutviklingen av tiltaket Rettsens dag i Norge.

Europarådet oppfordrer sine medlemsstater til årlig å arrangere Civil Day of Justice, og det fastsettes hvert år en felles dato for gjennomføringen av dette arrangementet.

REVISJON AV REGLENE OM OFFENTLIGHET I RETTSPLEIEN

DA opprettet i juni 2009, i samråd med Justisdepartementet, en arbeidsgruppe for delrevisjon av reglene om offentlighet i rettspleien. Arbeidsgruppen skal utarbeide forslag til endringer som gjør regelverket lettere å forstå og praktisere. Den tekniske utviklingen innen elektronisk kommunikasjon vil også kunne begrunne endringer i regelverket. Arbeidsgruppen holdt oppstartsmøte 1. september 2009, og frist for sluttrapport fra arbeidsgruppen er i mandatet satt til 1. oktober 2009. Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i dagens regelverk om offentlighet i rettspleien og foreslå endringer i alle deler av regelverket om offentlighet i rettspleien, med unntak av reglene om dokumentinnsyn og utskrift i sivile saker (tvisteloven kapittel 14).

RETTENS DAG I GJØVIK

- Vi hadde et meget vellykket arrangement med besøkstall over all forventning på rettsens dag i år. Anslagsvis var det mellom 200 og 300 besøkende innom i løpet av dagen. En av grunnene til at vi hadde så høye besøkstall var nok muligheten til å beskue det nye tinghuset. Dessuten tok nok også mange turen på grunn av annonseringen vi hadde og den gode redaksjonelle omtalen vi fikk.

Gjøvik tingrett

Arbeidsgruppen har følgende medlemmer:

- Lagdommer Dag Brathole, Frostating lagmannsrett (leder)
- Lagdommer Nils Asbjørn Engstad, Hålogaland lagmannsrett
- Utredningsleder Børre W. Lyngstad, Høyesterett
- Informasjonssjef Irene Ramm, Oslo tingrett
- Tingrettsdommer Leiv Robberstad, Oslo tingrett
- Seniorrådgiver Robert Envik, Domstoladministrasjonen
- Seniorrådgiver Christofer Eriksen, Domstoladministrasjonen

DOMMERNES MEDIERUPPE

Dommernes mediegruppe består av dommere som spesielt har påtatt seg å være tilgjengelige for journalister som ønsker kontakt med dommere. De kan bistå mediene når det er behov for uttalelser eller forklaringer fra en dommer. Utgangspunktet er et ønske om å bidra til åpenhet og økt kunnskap om domstolene hos allmennheten. Medlemmene av dommernes mediegruppe uttaler seg ikke på vegne av de norske domstolene, enkeltdomstoler eller andre dommere, men gir kun uttrykk for sine personlige meninger.

I 2009 har gruppens medlemmer deltatt i intervjuer og debatter samt gitt bakgrunnsinformasjon for så vel radio, TV og aviser, både i lokale og nasjonale medier. I samarbeid med DA er det blitt avholdt et seminar i 2009.

Medlemmene i dommernes mediegruppe er:

- Lagmann Torolv Groseth, Eidsivating lagmannsrett
- Tingrettsdommer Kirsten Bleskestad, Asker og Bærum tingrett
- Tingrettsdommer Elizabeth Baumann, Stavanger tingrett
- Sorenkriver Geir Engebretsen, Oslo tingrett
- Tingrettsdommer Kjetil Gjøl, Sunnmøre tingrett
- Førstelagmann Nils Erik Lie, Borgarting lagmannsrett (Har fratrukket gruppen)
- Tingrettsdommer Rune Lium, Trondheim tingrett
- Lagdommer Ragnhild Noer, Borgarting lagmannsrett
- Tingrettsdommer Siri Vigmostad, Nedre Telemark tingrett.

Gruppen ble opprettet i 2007 som et samarbeid mellom Den norske Dommerforening og Domstoladministrasjonen, (DA.) DA er sekretariat for Dommernes mediegruppe. Mer informasjon og oversikt over medlemmene på www.domstol.no/mediegruppe.

MEDIKONTAKT

Det er stor medieinteresse knyttet til rettsaker. For å legge til rette for mediens innsyn, gjøres et omfattende arbeid i hver enkelt domstol. Berammingslistene for pressen, som er tilgjengelige på domstol.no, har ca. 1300 brukere og er et nyttig verktøy for media.

Det er noe ulik praksis av hvordan mediene gis innsyn i rettsavgjørelser, tiltaler m.v. gjennom presserom, pressemapper, nettsider og utsendelse av rettsavgjørelser. Det er i 2009 arbeidet med en løsning for elektronisk publisering av rettsavgjørelser på lukkede pressesider. Denne vil bli tatt i bruk av mange domstoler i 2010. Mer om det under Effektivitet.

I saker som vekker mediens interesse starter det i straffesaker ofte med fengslingsmøter og fortsetter fram til domsavsigelse. For å legge til rette for at mediene skal kunne følge saker med meget stor interesse stilles krav om stor nok rettsal og mulighet for bruk av pc. Det er blitt mer vanlig å be om få gjennomføre lyd- og filmopptak fra rettsmøtet og fotografering. Noen rettsaker blir referert direkte på nett. Dette setter ytterligere press på dommer og domstoler i forbindelse med saker som ofte er omfattende i både tid og omfang. Domstoladministrasjonen gir råd og veiledning for dommere og domstoler som skal behandle omfattende saker med større medieinteresse. Dommerforeningens medieutvalg har gitt ut en håndbok "Dommerne og mediene" med råd og veiledning.

MEDDOMMERFILM

I 2009 ble informasjonsfilmen "Retten er satt"/"Riekti lea älggahuvvon" ferdig produsert og distribuert til førsteinstansdomstolene.

PUBLIKUMSVENNLIGE INFORMASJONSTAVLER

- I Oslo tingrett jobber vi med å bedre informasjonen og mottaket av publikum ved inngangen i tinghuset. Planen er at dagens løsning skal bli erstattet med mer publikumsvennlige og lesbare informasjonstavler.

Oslo tingrett

Filmen ble innspilt sommeren 2008 med ansatte fra Sis-Finnmárkkku diggegoddi – Indre Finnmark tingrett. Det er laget to versjoner av filmen, en norsk og en samisk.

Filmen er først og fremst en informasjonsfilm om dommerrollen, men den kan også benyttes av skoleklasser og andre. Filmen er tilgjengelig på [www.domstol.no/når jeg skal i retten](http://www.domstol.no/når_jeg_skal_i_rett).

BROSJYRE "TIL DEG SOM SKAL VITNE I RETTEN I EN STRAFFESAK"

DA gjennomførte i 2009 et samarbeid mellom Domstoladministrasjonen, Trondheim tingrett og Sør-Trøndelag politidistrikt for å bedre informasjonen til vitner som er innkalt til hovedforhandling i straffesaker. Det er produsert en brosjyre som er distribuert til tingrettene og politiet i Sør-Trøndelag. På bakgrunn av erfaringene fra Sør-Trøndelag vil det bli vurdert om det skal utarbeides en brosjyre på nasjonalt nivå. Brosjyren ligger i pdf-format på internett: [www.domstol.no/når jeg skal i retten](http://www.domstol.no/når_jeg_skal_i_rett).

RETT PÅ SAK

Domstolmagasinet *Rett på Sak* kommer ut med fire nummer i året. Hensikten med magasinet er å bidra til:

- å sette dagsorden på domstolfaglige spørsmål.
- faglig utvikling for alle ansatte i domstolene.
- å være identitetsbyggende for de som arbeider i, og med, domstolene.

Rett på sak distribueres til alle ansatte i domstolene samt mange innenfor politikk, forvaltning, justissektor, medier og utdanningsinstitusjoner. Opplaget er på 2800 eksemplarer.

Redaksjonen utgjøres av informasjonsheten i DA. Det har det siste året vært økt tilfang av eksterne bidrag til magasinet.

INTERNASJONALT ARBEID

DA har medlemskap i to kommisjoner under Europarådet; The Lisbon Network (Lisboanettverket) og European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ). Lisboanettverket er et diskusjonsforum hvor overordnet tema er kompetanseutvikling for dommere og aktører. Det ble ikke avholdt plenumsmøter i Lisboanettverket i 2009.

RETTENS DAG I NEDRE ROMERIKE TINGRETT

I oktober arrangerte Nedre Romerike tingrett Rettens dag for rundt 100 besøkende. Det ble det arrangert ulike rollespill, men det var ikke nødvendig med rollespill av alle gjøremålene til tingretten.

– Vi hadde tenkt å lage rollespill om vigsel også, men kunne faktisk tilby publikumet en ekte vielse. Paret som skulle vies var inneforstått med at det skulle være Rettens dag, men så bare positivt på dette.

Nedre Romerike tingrett

CEPEJ har som mål å bidra til effektivitet og god funksjonalitet i medlemslandenes justisvesen. To norske domstoler, Frostating lagmannsrett og Nordhordland tingrett, er med i et nettverk av europeiske domstoler, som blant annet fokuserer på ulike tiltak for å forbedre effektiviteten i domstolene. Det ble avholdt to plenumsmøter i CEPEJ i 2009.

DA deltar i Human Rights Education for Legal Professionals (HELP). Dette er et program i regi av Europarådet som har som formål å integrere EMK i de nasjonale opplærings-systemer for jurister.

DA ble opptatt som observatør til European Network for Councils of the Judiciary (ENCJ) under plenumsmøtet i Bucuresti i mai 2009 og deltok i to arbeidsgrupper knyttet til nettverket.

International Association for Court Administration (IACA) er en globalt forankret organisasjon som retter seg mot lokal og nasjonal domstoladministrasjon. DA deltok under IACA-konferansen i Istanbul i november 2009. Avdelingsdirektør Kersti Fjørstad er medlem av styret i IACA med virkning fra desember 2009.

Videre deltok DA i et arbeid i regi av Justisdepartementet knyttet til EØS finansieringsordninger i justissektoren. EØS/EFTA-landene signerte i 18.12.2009 en ny avtale med EU om EØS-finansieringsordningen. Målsettingen med finansieringsordningen er å redusere sosiale og økonomiske forskjeller i det utvidete EØS-området. Justisområdet er et av innsatsområdene som nevnes eksplisitt i den nye avtalen.

EJTN (European Judicial Training Network) er et utvekslingsprogram i EU for dommere, hvor Norge er med. Programmet har som mål å bedrive kunnskaps- og erfaringsutveksling mellom dommerne i de europeiske landene. Les mer om EJTN under Kvalitet.

DA mottok besøk fra blant annet Bosnia og Herzegovina og Montenegro i 2009. Videre var direktøren for Domstoladministrasjonen i Island, Elin Sigrun Jónsdóttir, på studiebesøk i DA i september 2009.

UTVIKLINGSARBEID I 2010

Internett og intranett

For å gi publikum og presse muligheten til å følge med på når den enkelte rettssak starter, og hvor lenge den varer, publiseres berammingslister på *domstol.no*. I 2010 vil disse bli utvidet med lukkede presstjenester der domstolene kan publisere rettsavgjørelser, tiltaler m.v. Det planlegges videre en løsning der blant annet rettsavgjørelser automatisk kan overføres fra saksbehandlingssystemet Lovisa til de lukkede presstjenestene.

Søkefunksjonaliteten skal forbedres både på domstolenes intranett og internettsider, og nettstedenes tilgjengelighet skal økes. Blant annet vil det bli muligheter for skalering av tekst. Sidene blir dermed bedre tilrettelagt også for brukere med funksjonshemninger.

Offentlighet i rettspleien

Domstoladministrasjonen har nedsatt et utvalg som i 2010 vil komme med et forslag til nytt regelverk for Offentlighet i rettspleien. Dette for å få et mer helhetlig og forståelig regelverk som også tar høyde for nye medier.

VESTFOLD JORDSKIFTERETT PÅ NETT

– Målsettingen med en egen nettside er for oss i første omgang å synliggjøre Vestfold jordskifterett i større grad for omverdenen og våre brukere. Med en egen nettside gjør vi oss selv mer tilgjengelig. Etter hvert ønsker vi også å utvikle nettsidene ved for eksempel å legge ut berammingslister og saksspesifikke opplysninger. På denne måten håper vi å oppnå en bedre og enklere kommunikasjon med brukerne våre.

Vestfold jordskifterett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Service

OM VERDIEN SERVICE HETER DET:

- Domstolene skal yte profesjonell service av høy kvalitet
- Domstolenes medarbeidere skal være gode representanter for domstolene og vise imøtekommenhet

SERVICE & SAMHANDLING I DOMSTOLENE

Pilotprosjektet Service & samhandling ble avsluttet våren 2009. Over en periode på to år ble prosjektet gjennomført i følgende domstoler: Nedre Romerike tingrett, Drammen tingrett, Asker og Bærum tingrett, Follo tingrett, Oslo byfogdembete, Øvre Romerike tingrett, Oslo tingrett. 350 ansatte deltok i pilotprosjektet. Hver samling er evaluert, og det er utarbeidet en samlerapport.

I 2009 ble det arrangert seminar i Service & samhandling i følgende domstoler:

Gulating lagmannsrett, Kristiansand tingrett, Aust-Agder tingrett, Nordhordland tingrett, Stavanger tingrett, Sunnmøre tingrett, Oslo og Akershus jordskifterett, Vestfold jordskifterett, Nedre Telemark jordskifterett, Øvre Telemark jordskifterett og Agder jordskifteoverrett.

Per 31.12.2009 har til sammen 18 domstoler gjennomført Service & samhandling med en deltakelse på nesten 600 domstolsansatte.

SERVICEUTVIKLING

Domstolene skal gi profesjonell service overfor publikum og brukere. Systematisk arbeid med serviceutvikling i domstolene over flere år har resultert i gode tilbakemeldinger fra domstolenes brukere.

I 2009 har det særlig blitt arbeidet med seminarerne i Service & samhandling, samt utvikling av Veileder for god service og samhandling i domstolene. Veilederen er basert på beste praksis fra norske domstoler, og ferdigstilles i 2010.

LØRDAGSVIGSLER I FREDRIKSTAD

– Vi får stadig henvendelser vedrørende muligheten til å kunne gifte seg på en lørdag, og vi åpnet for dette i 2009 ved å tilby vigsel på seks lørdager. I 2010 utvider vi tilbudet med en lørdag i måneden. Dette er i tråd med vårt ønske om å være mer tilgjengelig for publikum, og vi mottar veldig mange positive tilbakemeldinger om tilbudet.

Fredrikstad tingrett

Ordningen med vitnestøtter i domstolene var ved utgangen av 2009 etablert i 16 førsteinstansdomstoler og fire lagmannsretter.

Brosjyren "Til deg som skal vitne i retten i en straffesak" (les mer under Åpenhet), er produsert og det er gjennomført en internasjonal vitnestudie (les mer under Kvalitet).

I forbindelse med årsrapporteringen for 2008 ble det i 2009 gjort en kartlegging av behovet for å utarbeide veiledere for hhv fremmøteforkynnelse og for lørdagsvigsler. I samarbeid med domstoler er arbeidet med utviklingen av veilederne påbegynt, og vil etter planen bli ferdigstilt i 2010.

HENVENDELSER FRA RETTSSØKENDE PUBLIKUM

DA mottar hvert år et stort antall generelle henvendelser fra rettssøkende publikum, myndigheter og organisasjoner. Alt fra enkle juridiske spørsmål om hvor man skal henvende seg for ulike gjøremål, til konkrete saker som er utenfor Domstoladministrasjonens myndighetsområde. Mange etterspør også ulike typer saksavviklingsstatistikk. Forespørlene kommer fra media, forskningsmiljøer, ulike organisasjoner, Riksrevisjonen, Justisdepartementet m.fl. Domstoladministrasjonen prioriterer informasjonstjenesten høyt og har fokus på rask behandling av slike henvendelser.

RETTSINFORMASJON

DA gir informasjon til domstolene om regelendringer, forslag til regelendringer og rettspraksis vedrørende prosessrett og materiell rett av særlig betydning for domstolene. Dette gjøres ved nyhetssaker på intranettet om endringer av særlig viktighet, og ved løpende utlegging av rettsinformasjon på en egen side om rettsinformasjon på

SERVICE & SAMHANDLING I SUNNMØRE TINGRETT

– I løpet av 2009 har vi hatt skarpt fokus på service og samhandling i domstolen, og etter å ha gjennomført seminaret Service og samhandling fikk vi et ekstra løft for vår egen opptreden ovenfor både kollegaer og brukere.

– Etter seminaret hadde vi en brukerundersøkelse hvor vi blant annet spurte våre brukere om deres helhetsvurdering av domstolen. På en skala fra en til fem, fikk vi et overveldende godt gjennomsnitt på 4,5 og må med det si oss meget fornøyd!

Sunnmøre tingrett

intranettet. I tillegg startet DA i 2009 igjen opp den tidligere ordningen med utgivelser av "Lovblikk". "Lovblikk" er et dokument med samling av regelendringer, forslag til regelendringer, og rettspraksis i den siste perioden.

SENTRALISERT LØSNING FOR LØNN OG REGNSKAP

2009 var første hele driftsår for den nye sentraliserte løsningen for fagområdene lønn og regnskap. I juni gjennomførte DA en brukerundersøkelse som viste at brukerne i domstolene gjennomgående var godt fornøyd med hvordan løsningen fungerer. Undersøkelsen avdekket samtidig at det er behov for kontinuerlig arbeid med optimalisering av tjenesteinnholdet gjennom løpende kommunikasjon med domstolene (enkeltvis) og brukertilvalget, og i samarbeid med Senter for statlig økonomistyring (SSØ). Den sentraliserte løsningen for domstolene synes så langt å ha gitt bedre kvalitet innen fagområdene.

ÅPEN DØR

Tilbakemeldingssystemet Åpen dør har til hensikt å fange opp domstolenes meninger om servicenivået i DA. Åpen dør er tilgjengelig via domstolenes intranett, og er dermed tilgjengelig for de rundt 1900 ansatte i domstolene. I 2009 har DA jevnlig mottatt tilbakemeldinger fra domstolene.

UTVIKLINGSARBEID I 2010

Service & samhandling i Domstoladministrasjonen

Som en del av "Holdningsskapende tiltak" i Servicestrategiprojektet, vil Domstoladministrasjonen gjennomføre seminaret Service & samhandling over 2 dager våren 2010. Det vil på lik linje med domstolene bli utarbeidet en "Veileder for service og samhandling i DA" i etterkant av seminarene.

Utvikling av domstolenes førstelinjetjeneste

I etterkant av gjennomførte Service & samhandling seminar i domstolene, har det kommet ønske om å videreutvikle førstelinjetjeneste ved flere embeter. DA har derfor utviklet et halvdagsseminar for førstelinjen som planlegges gjennomført i fire domstoler i 2010. Dette samkjøres med utrulling og opplæring i bruk av IP-telefoner for domstolene.

RETTSBETJENT GIR BEDRE SERVICE

– Embetet har i 2009 brukt betydelige midler på rettsbetjenter i flere saker, og vi er av den oppfatning at det bør stilles midler til disposisjon også i fortsettelsen slik at vi kan ha en forsvarlig og verdig avvikling av rettsmøtene. En rettsbetjent gir en bedre service til aktørene og publikum, samt at det høyner rettsikkerheten.

Eidsivating lagmannsrett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Effektivitet

OM VERDIEN EFFEKTIVITET HETER DET:

- Domstolene skal ha en forsvarlig og effektiv saksavvikling
- Domstolene skal til enhver tid ha rutiner og arbeidsformer som sikrer en god og effektiv ressursutnyttelse

VIDEOKONFERANSER I DOMSTOLENE

Tidlig i 2009 kom det 10 millioner kroner til videokonferanseutstyr til domstolene gjennom regjeringens tiltakspakke mot finanskrisen. Dermed kunne antallet tinghus med ett eller flere videokonferanseutstyr øke betydelig, nærmere 40 domstoler har nå slikt utstyr. Det er ikke bevilget ytterligere midler til videokonferanseutstyr. Alle innkjøp er gjort gjennom en rammeavtale for justissektoren.

Justisdepartementet avsluttet høsten 2009 en høringsrunde om permanente regler om fjernmøte og fjernavhør i straffesaker, men hadde per 31.12.2009 ikke konkludert. For domstolene er det en utfordring at man har forskjellige regelverk å forholde seg til i straffesaker. De seks domstolene som deltok i pilotprosjektet for videokonferanse (2005–2008) kan bruke denne fjernmøteteknologien på flere områder (tilståelsessaker, fengslingsforlengelser og avhør av sentrale vitner) enn de resterende.

Selv om mange domstoler fikk utstyr sent på året, og derfor ikke har kommet ordentlig i gang med bruken, ble det gjennomført ca. 400 videokonferanser i 2009.

NY JORDSKIFTELOV

Dagens jordskiftelov ble vedtatt i 1979. Landbruks- og matdepartementets utkast til ny jordskiftelov ble sendt

på høring i september 2009. Spesielt oppbyggingen av lovens struktur er blitt endret. Loven får nå kapitler med klargjørende overskrifter, og overskrifter på hver enkelt bestemmelse. I tillegg skiller man i større grad mellom materielle og prosessuelle bestemmelser.

Dagens oppgaver for jordskiftedomstolene blir langt på vei videreført i utkast til ny lov. Det er imidlertid grunn til å påpeke noen viktige endringer i forhold til dagens lov.

Dette er blant annet:

- Loven har fått en formålsbestemmelse.
- Utdanningsmonopolet til Universitetet for miljø- og biovitenskap for utdanning av fremtidens jordskiftedommere er foreslått opphevet.
- Terminologien i loven har gått fra å være jordsbruksrelatert til å være generell.
- "Urbant jordskifte" har ikke lenger særlige vilkår, men er en del av de generelle virkemidlene i utkast til ny jordskiftelov.
- Det er foreslått å gi jordskiftedomstolene enekompetanse til å behandle omskipling/avskipping av servitutter.
- Jordskiftedomstolenes skjønnskompetanse er utvidet i forhold til i dag.
- Dagens partsgebyr er foreslått erstattet med rettsmøtegebyr.
- Lovutkastet inneholder forslag til ny rettsmiddelordning, og innebærer at jordskifteoverrettene inkorporeres i lagmannsrettene. Dagens jordskifteoverretter er således foreslått nedlagt.

RESSURSFORDELINGSMODELLER FOR TINGRETTENE OG LAGMANNSRETTENE

Nye ressursfordelingsmodeller for tingrettene og lagmannsrettene er tatt i bruk, og benyttes hovedsakelig i forbindelse med vurderinger av mulige endringer i bemanningen i domstolene. Modellene gir et vurderingsgrunnlag, men det er i tillegg nødvendig å utvise skjønn for å fange opp forhold som er særegne for hver enkelt domstol.

RESSURSGRUPPEDOMMERE

Siden 2002 har det vært gjennomført strukturendringer i domstolene i førsteinstans. En reduksjon av domstoler i førsteinstans medfører også en reduksjon i antallet domstolledere. Domstoladministrasjonen har forhandlet frem en avtale for sorenskrivere som har blitt overtallige embetsledere etter strukturendringene. Avtalen innebærer at sorenskriverne fortsetter dommergjerningen, enten som faste dommere i den sammenslåtte tingretten, eller i en ressursgruppe av dommere som blir administrert av Domstoladministrasjonen. Per 31.12.2009 var det 19 ressursgruppedommere.

I løpet av 2009 benyttet 18 tingretter og 5 lagmannsretter seg av ressursgruppen.

SAMORDNET UTVIKLINGSARBEID PÅ JUSTISOMRÅDET

Domstolene deltar på felles arenaer og i felles prosjekter for å bidra til realisering av de strategiske målene på justisområdet.

På justisområdet arbeider en nå for å bedre den elektroniske samhandlingen. Det er etablert et programstyre som skal sikre framdrift i fellesprosjektene. For domstolene har arbeidet med å strukturere rettsavgjørelser, en ny kommunikasjonsløsning mellom domstolene og politiet (Stifinner), og ny arkitektur vært prioritert.

DOMSTOLENES SAKSBEHANDLINGS-SYSTEMER

Saksbehandlingssystemene må fornyes for å sikre at de tilfredsstillt kravene til effektiv oppgaveløsning, lovendringer, krav til elektronisk samhandling, økt brukervennlighet og bedre sikkerhet.

RETTSMEKLING LEDET AV INGENIØR

- Vi har i Lofoten og Vesterålen jordskifterett gjennomført 9 rettsmeklinger som har vært ledet av ingeniører i 2009. 7 av disse har vært vellykket. Dette har betydd en langt mer effektiv saksbehandling og en mye mer effektiv nedarbeiding av restansene.

Lofoten og Vesterålen jordskifterett

For Lovisa er strategien å videreutvikle systemet. For Høyesteretts og jordskiftedomstolens del er målet å ta fram nye saksbehandlingsløsninger. Arbeidet med anskaffelse/utvikling av disse to saksbehandlingsløsningene ble startet opp i 2009.

LOVISA

I 2009 har det i tillegg til løpende feilretting i hovedsak vært fokus på klargjøring i Lovisa for elektronisk samhandling med advokater i pågående saker, og elektronisk innsending og saksflyt for behandling av salær.

Dette arbeidet vil fortsette i 2010, men funksjonaliteten vil først bli synlig for Lovisa-brukerne når aktørportalen på domstol.no kommer i drift, dvs. når prosjektet med å etablere elektronisk samhandling med advokater i sivile saker er gjennomført.

Utvikling av Lovisa

Den faglige utviklingen av Lovisa ivaretas av Lovisa faggruppe, som består av seks saksbehandlere og en dommer. I tillegg har vi fire brukerstøtter som har rollen å melde inn feil- og endringsønsker til faggruppen.

Feilretting og utvikling gjøres eksternt, ved Computas AS. Grunnlaget for dette kommer stort sett fra innmeldte feil og endringsønsker fra brukerne, feil og endringsbehov oppdaget av faggruppen/ brukerstøttene, som følge av behov i Lovisa knyttet til ulike prosjekter, f.eks. med elektronisk samhandling, og som følge av behov for å tilpasse systemet til lovendringer eller nye lover.

Samtlige av disse endringsmeldingene er retningsgivende for arbeidet hos Computas, og de ender opp i nye leveranser av Lovisa. Per i dag produksjonssettes tre leveranser av Lovisa per år, innenfor gitte økonomiske rammer.

NYTT SAKSBEHANDLINGSSYSTEM FOR JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Ny jordskiftelov er under utarbeiding og skal tre i kraft fra 2012. Det nye fagsystemet skal bygge på de saksflyter den nye jordskifteloven krever. Det har pågått et omfattende arbeid i 2009 med å utforme kravspesifikasjon til et nytt fagsystem for jordskiftedomstolene slik at et nytt system vil kunne innføres samtidig med ikrafttreden av ny lov. Det er imidlertid ennå ikke bevilget penger til nytt fagsystem. I verste fall vil dette forsinke innføring og ikrafttreden av ny jordskiftelov. Arbeidet med kravspesifisering pågår i dag uavhengig av bevilgninger, og denne delen av prosjektet er snart ferdig. Hensynet til effektiv ressursutnyttelse medfører at nytt system skal bygge på ny arkitektur og bruk av felles plattform for nye saksbehandlingssystemer.

NYTT SAKSBEHANDLINGSSYSTEM FOR HØYESTERETT

I 2009 startet en forstudie for å dokumentere Høyesteretts behov for et nytt saksbehandlingssystem. Denne vil være ferdig første kvartal 2010. Etter endt forstudie skal det i et forprosjekt utarbeides en plan for realisering av et nytt system.

SAMHANDLINGSPORTAL

Prosjektet har i første rekke som mål å realisere samhandlingstjenester med advokatene i pågående sivile saker. Arbeidet på dette området har i 2009 omfattet klargjøring av Lovisa for elektronisk samhandling. Dette innbefatter håndtering av innkommende dokumenter, saksbehandling av salærkrav og tjenester for å tilgjengeliggjøre informasjon for portalen.

Arbeidet fortsetter i 2010. Funksjonene vil gjøres tilgjengelig på en samhandlingsportal som blir en del av *domstol.no*.

Det har i 2009 også vært jobbet med å kravspesifisere portalen. En sikkerhetsløsning vil bli utviklet i 2010.

TELEFONI

I 2009 har følgende embeter gått over til IP-telefoni: Asker og Bærum tingrett, Aust-Telemark tingrett, Fosen tingrett, Finnmarkskommisjonen, Lister tingrett og Indre-Finnmark tingrett. Med disse er totalt 41 embeter gått over til denne telefoniløsningen. Alle nye tinghus utstyres med IP-telefoni.

Med IP-telefoni menes at man sender talesignaler over datalinjer i stedet for via tradisjonelle analoge telefonlinjer. For domstolene vil dette si at en tar i bruk en sentralisert løsning der programvare på servere erstatter den tradisjonelle lokale telefonsentralen. Dette innebærer også at telefonene blir erstattet med nye IP-telefoner, og man får tilbud om en rekke felles tjenester knyttet mot telefoni.

UTVIKLINGSARBEID I 2010

Revidering av mål for saksavviklingstider for tingrettene og lagmannsrettene

Dagens målsettinger for gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de alminnelige domstolene ble først presentert i St. prp. nr. 1 (1990-1991) og har vært gjentatt uforandret i senere proposisjoner. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i begynnelsen av 2009, som har evaluert disse målsettingene. Arbeidsgruppas vurderinger og forslag til nye målsettinger er samlet i et notat som er ute på høring fram til mars 2010.

Lovisa

Behovet for elektronisk kommunikasjon mellom Lovisa og andre aktører i samfunnet blir stadig mer aktuelt. Arbeidet med å effektivisere domstolene gjennom elektronisk kommunikasjon med aktører både i offentlig og privat sektor vil fortsette i 2010.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Respekt

OM VERDIEN RESPEKT HETER DET:

- Domstolene skal møte alle med respekt og vise nødvendig forståelse for den enkeltes situasjon og bakgrunn
- Domstolene skal ha en verdig ytre ramme rundt sin virksomhet

VITNESTØTTE

I 2009 etablerte 11 domstoler vitnestøtteordning. Dette var Nedre Romerike tingrett, Øvre Romerike tingrett, Follo tingrett, Asker og Bærum tingrett, Stavanger tingrett, Jæren tingrett, Fredrikstad tingrett, Fjordane tingrett, Sunnmøre tingrett, samt Hedmarken tingrett og Eidsivating lagmannsrett.

Per 31.12.2009 har til sammen 16 tingretter og 4 lagmannsretter etablert vitnestøtteordning. Nedre Telemark tingrett og Agder lagmannsrett startet arbeidet med en felles ordning i tinghuset i Skien.

Ved samtlige domstoler, unntatt Trondheim tingrett og i Hamar Tinghus, der Hedmarken tingrett og Eidsivating lagmannsrett samarbeider, er ordningen etablert i samarbeid med Norges Røde Kors.

Både rettens personale, vitner og rettens faste aktører har gode erfaringer med ordningen. Domstoladministrasjonen ønsker å videreføre samarbeidet med Norges Røde Kors om vitnestøtteordningen.

Antall vitnestøtter

Per 31.12.2009 hadde domstolene 236 vitnestøtter. Antall biståtte vitner i 2009 var ca 4700.

Til sammen deltok 154 vitnestøtter på Vitnestøttekurs i 2009 i følgende domstoler:

Øvre Romerike tingrett, Nedre Romerike tingrett, Follo Tingrett, Asker og Bærum tingrett, Fjordane tingrett, Fredrikstad tingrett, Sunnmøre tingrett, Stavanger tingrett, Jæren tingrett (2 kurs), Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett.

Håndbok for vitnestøtter

For å kvalitetssikre opplæringen av vitnestøtter utarbeidet DA i 2009 en ny og utvidet "Håndbok for vitnestøtter".

BARNEHUSET I BERGEN

– Bergen tingrett har avholdt 73 dommeravhør av barn i løpet av året. Med ett unntak er alle disse gjennomført ved Barnehuset i Bergen. På grunn av den korte avstand til Barnehuset har tingretten ikke hatt noen vesentlige utgifter som følge av at avhørene er gjennomført på Barnehuset.

Bergen tingrett

Boken benyttes også som oppslagsbok for vitnestøttene i det daglige arbeidet. Det ble også laget en veileder til domstoler som ønsker å etablere vitnestøtte. Veilederen inneholder også en samling eksempler på rutiner, brev og fremgangsmåter for å sikre kvalitet på tilbudet.

BARNEHUS

Per 31.12.2009 er det opprettet seks barnehus som tilbud til barn som har vært utsatt for seksuelle overgrep, mishandling eller vold, eller som har vært vitne til mishandling og vold. Barnehusene er lokalisert til Bergen, Hamar, Kristiansand, Trondheim, Tromsø og Oslo.

Barnehusene er tverrsektorielle samarbeidstiltak og har som mål å samordne de relevante instansers oppgaver overfor barn som har vært utsatt for overgrep og vold. Det kan blant annet gjennomføres dommeravhør og medisinsk undersøkelse av barna, og tilbys samtale og terapi i barnehusene.

For domstolene innebærer opprettelsen av barnehusene først og fremst et tilbud om gjennomføring av dommeravhør. I løpet av 2009 har domstolenes bruk av barnehus til dommeravhør vært debattert, og Domstoladministrasjonen har tatt opp enkelte uavklarte spørsmål med Justisdepartementet. Det har særlig vært fokus på ressursbruk i forbindelse med reise til og fra barnehusene. En annen problemstilling er eventuell bruk av videokonferanseutstyr.

Domstolen står i den enkelte sak fritt til å vurdere om et dommeravhør bør skje ved barnehuset eller et annet sted.

I 2009 ble det gjennomført i overkant av 1500 dommeravhør i domstolene. 682 av disse er gjennomført i barnehusenes lokaler. Domstoladministrasjonen er representert i styringsgruppen for barnehusene.

SIKKERHETSARBEIDET I DOMSTOLENE

Domstoladministrasjonen satte i 2009 igjen Sikkerhets- og beredskapsprosjektet på dagsordenen. Dette som en del av det strategiske arbeidet for å styrke den generelle sikkerheten i domstolene.

VITNESTØTTEORDNINGEN

– I Stavanger tingrett etablerte vi vitnestøtteordningen i juni og den fungerer allerede tilfredsstillende. Det er i løpet av året avholdt kurs ved to anledninger i samarbeid med Jæren tingrett og vi har utdannet en rekke vitnestøtter. Det er også innredet et eget rom for vitnestøttene og tilbakemeldingene på ordningen er meget gode.

Stavanger tingrett

Tre nye medarbeidere ble i løpet av året ansatt for å styrke DAs evne til å håndtere de ulike utfordringene i prosjektet og som ressurser innen fagområdet i forhold til domstolene.

Prosjektet er forventet å bidra til å utvikle kunnskapen om og holdningene til sikkerhet i domstolene, ved å utvikle felles sikkerhetspolitikk og rammeverk som et utgangspunkt for utvikling og tilpasning av tiltak ved den enkelte domstol. Gjennom dette skal domstolene bedre ivareta sikkerheten for medarbeidere, aktører og brukere, fysiske verdier samt informasjon, under hensyn til ønsket om at domstolene skal oppleves som åpne og tilgjengelige. Ansvar for sikkerhet og beredskap skal forankres i domstolenes og DAs ledelse, samt hos den enkelte bruker.

Prosjektarbeidet er ved utgangen av 2009 godt i gang.

LOKALER

Et sentralt element når det gjelder å møte hver enkelt aktør i retten med respekt, er at tinghusene ivaretar behovet for en verdig ramme rundt rettsaken. Det er mange og store udekte behov på lokalsiden. Mange av de eldre tinghusene har behov for større arealer, bl.a. flere rettsaler og en mer funksjonell planløsning. Et stort antall tinghus mangler gode ekspedisjonsløsninger, blant annet samtalerom for publikum i ved fremmøteforkynning og i skiftesaker.

I tillegg kommer manglende fasiliteter for å ivareta vitner. Mange tinghus mangler også sikkerhetstiltak for ansatte og brukere. I tillegg foreligger det et betydelig etterslep på vedlikeholdssiden.

Det er også et stort behov for å skifte ut gammelt teknisk utstyr i rettssalene.

Utfordringen i 2010 vil fortsatt være å få realisert så mange prosjekter som mulig innenfor stramme driftsrammer. Mindre fleksibilitet i driftsrammene gjør det også nødvendig med en streng prioritering av prosjektene.

Mer om lokaler under *Funksjonelle lokaler* på side 25.

UTVIKLINGSARBEID I 2010

Etablering av vitnestøtteordninger

Flere nye domstoler vurderer etablering i 2010. På grunn av budsjettssituasjonen for 2010 er det en viss usikkerhet knyttet til hvor mange etableringer som vil skje i 2010. DAs mål om at det skal være vitnestøtteordninger ved 33 domstoler i løpet av 2011, står imidlertid fast. Domstoler som ønsker å etablere vitnestøtteordningen uten etableringsstøtten står fri til å gjøre det.

NYE LOKALER

Den 28. august 2009 la justisminister Knut Storberget ned grunnsteinen for det nye bygget til Gulating lagmannsrett. Bygget vil stå ferdig i 2011.

– Det nye bygget vil gi de ansatte i domstolen en langt mer moderne og godt utformet arbeidsplass enn det vi har i dag. Domstolens brukere vil også bli betydelig bedre ivaretatt med egne ventearealer, meklingsrom, advokatrom og utstyrt med moderne teknologi. Påtalemyndigheten får også et eget rom i det nye bygget.

Gulating lagmannsrett

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Integritet

OM VERDIEN INTEGRITET HETER DET:

- Arbeidet i domstolene skal utføres med integritet og redelighet

INNSTILLINGSRÅDET FOR DOMMERE

Innstillingsrådet for dommere er et frittstående organ på syv personer, oppnevnt av Kongen i statsråd, jf. domstoloven §55a.

Innstillingsrådet for dommere skal medvirke til at dommere blir utnevnt på bakgrunn av personlige og faglige egenskaper i forhold til domstolene sine behov.

Domstoladministrasjonen deltar i Innstillingsrådet sine møter og intervju og har ansvaret for Innstillingsrådets sekretariatsfunksjon, med utlysning av ledige stillinger og administrasjon av søkermassen. Domstoladministrasjonen ivaretar arbeidsgiverfunksjonen i rekrutteringsprosessen, og er dessuten kontaktpunkt mellom Innstillingsrådet for dommere og Justisdepartementet.

Per 31.12.2009 hadde Innstillingsrådet følgende sammensetning:

Medlem

Gunnar Lind (leder)

sorenskriver

Inger Myhr (nestleder)

sorenskriver

Anne Pauline Jensen

direktør

Eldbjørg Løwer

selvstendig næringsdrivende

Hilda Gerd Kolbjørnsen

sorenskriver

Bjørn Harald Borg

advokat

Bjørn Goksøyr

studiedirektør

Reidar Flaatten

jordskifteoverrettsleder

Una Dahlen-Kvalvaag

daglig leder

Personlig varamedlem

Anne Marie Aarrestad

tingrettsdommer

Odd A. Bartnes

kst. sorenskriver

Sissel Slaggård

avdelingsdirektør

Alvhild Yttergård

pensjonist

Knut Røstum

lagdommer

Olav Eriksen

advokat

Geir Ove Ystmark

direktør

Liv Grimsmo

jordskiftedommer

Annlaug Kjelstad

rådgiver

I 2009 ble det utnevnt ti domstolledere (syv i tingrettene, to i lagmannsrettene og en i jordskifterettene) og 20 dommere (ingen i Høyesterett, 12 i lagmannsrettene, syv i tingrettene og en i jordskifterettene).

Av de som ble utnevnt i de alminnelige domstolene i 2009 var det en kvinneandel på 32 prosent. Det var ingen kvinner blant de som ble utnevnt ved jordskiftedomstolene.

Gjennomsnittsalder ved utnevning til de alminnelige domstolene var 49 år i 2009. For jordskiftedomstolen var gjennomsnittsalderen 53 år.

Se mer om Innstillingsrådet på domstol.no/innstillingsradet

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere er et frittstående og uavhengig disiplinærorgan. Sekretariatet for Tilsynsutvalget for dommere er lokalisert i Domstoladministrasjonen. Ordningen omfatter alle fagdommere i tingrettene, lagmannsrettene og Høyesterett, og jordskiftedommerne. Også midlertidige dommere, dommerfullmektiger og tilsatte i jordskiftedomstolene med allment løyve omfattes av ordningen.

Tilsynsutvalget består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer: To dommere ved de alminnelige domstolene, en jordskiftedommer (som tiltrer når det blir behandlet en sak fra jordskiftedomstolen), to representanter for allmennheten og en advokat. Medlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd.

Tilsynsutvalget kan etter klage eller på eget initiativ vedta disiplinærtiltak dersom en dommer går ut over de pliktene stillingen medfører, eller opptre i strid med god dommerskikk. Det er to former for disiplinærtiltak; advarsel, som brukes sjelden, og kritikk.

SPØRREUNDERSØKELSE OM TILSYNSUTVALGET

I følge en spørreundersøkelse utført av Rett på Sak mener syv av ti dommere at TUs avgjørelser har påvirket norske dommers adferd. I tillegg sier 60 prosent at de selv har reflektert over hva TU ville mene om måten de opptre på, eller en sak de behandler.

– Undersøkelsen bekrefter det inntrykket vi selv har, nemlig at dommere leser TUs avgjørelser og at avgjørelsene diskuteres blant dommerne.

Tilsynsutvalget for dommere

Utvalget har i 2009 hatt følgende sammensetning:

- **Dommer Eva Nygaard Ottesen**, Oslo byfogdembete, leder
Personlig varamedlem: Lagdommer Kari Mjøhus, Hålogaland lagmannsrett
- **Tingrettsdommer Berit Svensli Solseth**, Trondheim tingrett
Personlig varamedlem: Lagdommer Ola Dahl, Borgarting lagmannsrett
- **Lege Wenche Frogn Sellæg**, Sykehuset Namsos
Personlig varamedlem: tidligere fylkesmann Inger Lise Gjorv, Inderøy (frem til 28. mars 2009)
Personlig varamedlem: Fisker og styrmann Eva Toril Strand, Averøy (fra 1. juni 2009)
- **Fagsjef Halvor Kjølstad**, Sykehuset Telemark
Personlig varamedlem: Organisasjonskonsulent Rita Sletner, Venstres Hovedorganisasjon
- **Advokat Frode Sulland**, Oslo
Personlig varamedlem: Advokat Jeppe Normann, Vetre
- **Jordskifterettsleder Johan Arne Slørdal**, Nedre Buskerud
Personlig varamedlem: Jordskifterettsleder Vidar Otterstad, Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett

Klagesaker i 2009

I 2009 mottok Tilsynsutvalget 98 klagesaker og 34 klager ble realitetsbehandlet. Samtlige klager gjaldt forhold i tjenesten: 29 klager gjaldt dommeratferd, seks klager gjaldt sen saksbehandling og én gjaldt administrative forhold. Det ble gitt disiplinærreaksjon i ni tilfeller, åtte i form av kritikk og én advarsel.

Tilsynsutvalget gjennomførte 5 ordinære møter i 2009.

Les mer om Tilsynsutvalget for dommere:
www.domstol.no/tilsynsutvalget

DOMMERES SIDEJØREMÅL

Sidegjøremål er i domstoloven definert til å være medlemsskap, verv eller andre engasjementer i eller for foretak, organisasjoner, foreninger eller organ for stat, fylkeskommune eller kommune.

Bestemmelsene omfatter dommere i Høyesterett, lagmannsrettene, tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifterettene, herunder også dommerfullmektiger og avdelingsingeniører med allment løyve. Bestemmelsene omfatter både faste og midlertidige dommere.

Det må søkes om godkjenning for sidegjøremål i følgende tilfelle

- som kan medføre at dommeren mer enn leilighetsvis kan bli inhabil
- som kan medføre at arbeidet i dommerstillingen hemmes eller sinkes

Det samme gjelder

- deltaking i kollegiale forvaltningsorgan hvor det er sannsynlig at avgjørelser kan bli brakt inn for domstolene til overprøving
- deltaking i privat eller offentlig næringsvirksomhet
- deltaking i private tvisteløsningsnemnder
- oppnevning som medlem av voldgiftsrett

Unntatt fra godkjenning

- valg eller oppnevning som blir gjort av Stortinget eller av Kongen i statsråd
- valg som stortingsrepresentant, som medlem av Sametinget eller som medlem av folkevalgte organ i kommune eller fylkeskommune
- verv i registrert politisk parti

Den enkelte dommer plikter selv å sende inn opplysninger.

Med unntak av deltaking i privat og offentlig næringsvirksomhet har domstolleder delegert myndighet til å godkjenne alle typer sidegjøremål. Høgsterettsjustitiarius er delegert myndighet til å godkjenne alle typer sidegjøremål for dommere i Høgsterett. Styret i Domstoladministrasjonen har vedtatt retningslinjer for godkjenning av dommeres sidegjøremål.

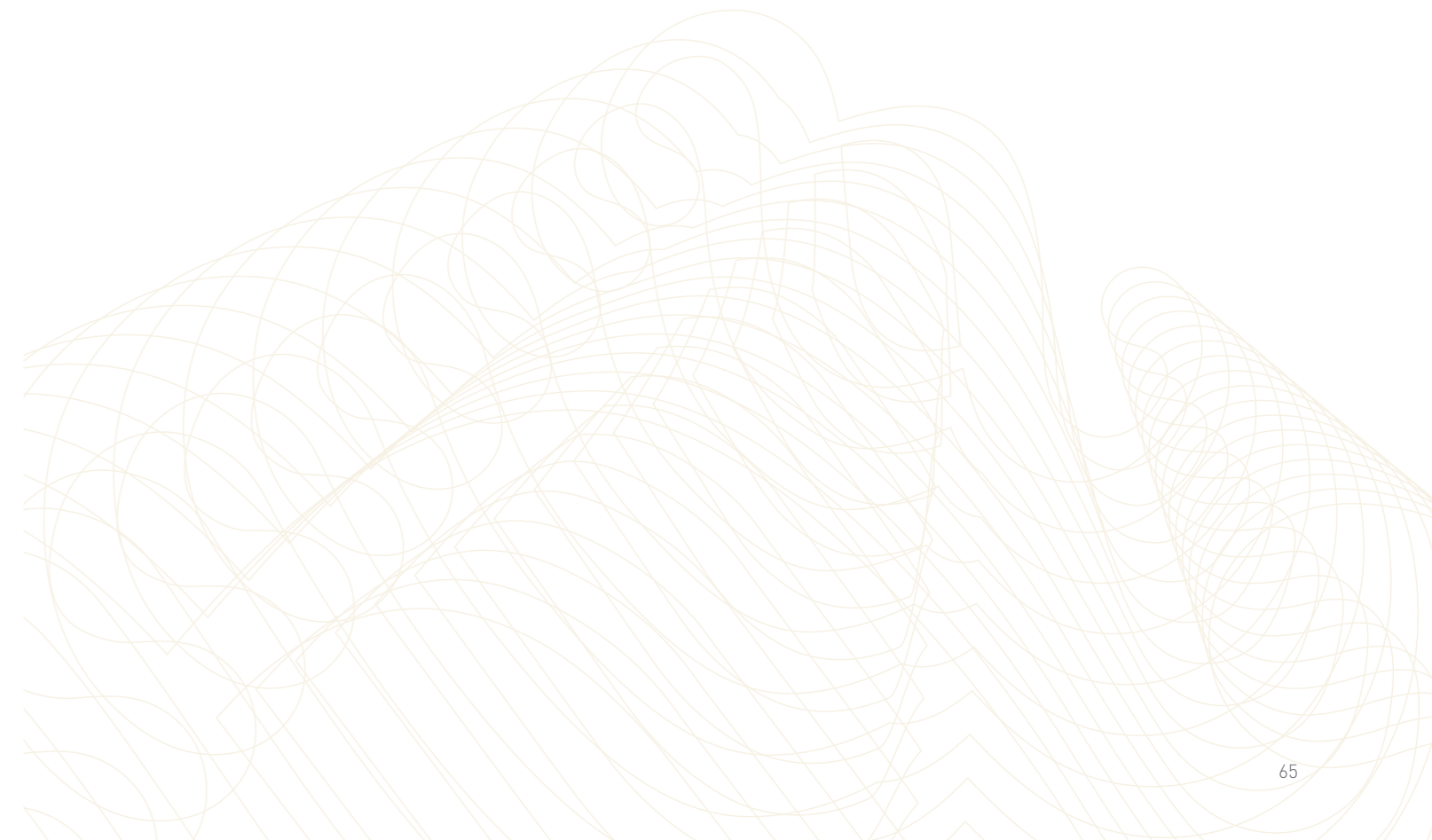
I 2008 ble det gitt tillatelse til deltakelse i 40 voldgiftssaker. Det tilsvarende tallet for 2009 var 49.

UTVIKLINGSARBEID I 2010**Endring for godkjenning av sidegjøremål**

Regjeringen fremmet i 2009 forslag overfor Stortinget om at dommeres deltakelse i gransking krever godkjenning fra Domstoladministrasjonen. Samtidig skal justitiarius ha myndighet til å godkjenne alle sidegjøremål for dommere i Høyesterett. Endringene vil tre i kraft i 2010.

ÅRSSTATISTIKK 2009

INNHOLDSFORTEGNELSE

ÅRSSTATISTIKK 2009 FOR DOMSTOLENE I FØRSTEINSTANS (Tingrettene og Oslo byfogdembete)

Landstall 2005–2009	68
Sivile saker	70
Twistesaker 2005–2009	70
Straffesaker	74
Enedommersaker 2005–2009	74
Meddomsrettsaker 2005–2009	78
Innkømne øvrige saker 2008	82

ÅRSSTATISTIKK 2009 FOR DOMSTOLENE I ANDREINSTANS (Lagmannsrettene)

Sivile saker	86
Anke over kjennelse/beslutning i sivile saker	86
Anke over dom i sivile saker	86
Overskjønn	87
Førsteinstanssak	87
Straffesaker	88
Anke over kjennelse/beslutning i straffesaker	88
Ankeprøving i straffesaker	88
Fagdommersaker	89
Begrenset anke i meddomsrett	89
Bevisanke i meddomsrett	90
Lagrettesaker	90

FORRETNINGSSTATISTIKK 2009 FOR HØYESTERETT

2009 – saker der anke er inngitt etter 1. januar 2009	
Ankeutvalgets virksomhet – sivile saker	92
Høyesterett i avdeling – sivile saker	92
Ankeutvalgets virksomhet – straffesaker	93
Høyesterett i avdeling – straffesaker	93

ÅRSSTATISTIKK 2009 FOR JORDSKIFTERETTENE

Jordskifterettene 2005-2009	
Innkommende saker	96
Avsluttede saker	96
Restanser	97
Gjennomsnittsalder slutta saker	97
Jordskifteoverrettene 2005-2009	
Innkommende saker	98
Avsluttede saker	98
Restanser	98
Gjennomsnittsalder slutta saker	98

ÅRSSTATISTIKK 2009 FOR DOMSTOLENE I FØRSTEINSTANS

Tabellene som presenteres er basert på rapportene fra domstolenes saksbehandlingssystem LOVISA. Alle domstolene registrerer opplysninger i saksbehandlingssystemet. Dataene blir deretter elektronisk overført til Domstoladministrasjonen som bruker dataene til å utarbeide statistikken. Feilregistreringer og programmeringsfeil i tabellproduksjonen kan forekomme, og det kan i enkelte tilfeller være differanser mellom domstolenes egne oversikter og tallmaterialet som presenteres som domstolenes saksavvikling. Domstoladministrasjonen er av ressursmessige hensyn nødt til å legge til grunn den elektroniske innrapportering for domstolenes saksavvikling.

Rettinger som foretas i saksbehandlingssystemet for saker som er innkommet, saker som er behandlet og beholdninger gjør også at tallene ikke nødvendigvis stemmer 100 prosent overens.

Fra og med 2008 er midlertidig sikring og midlertidige avgjørelser inkludert i tallene for sivile tvistesaker. Tidligere ble disse sakene regnet som tvangssaker. Dette gjelder tabellene på side 70–73. Fra 1. juli 2008 behandles alle mortifikasjonssaker i Brønnøy tingrett.

Saksbehandlingstid

Stortinget har definert følgende mål for gjennomsnittlig saksbehandlingstid:

Sivile tvistemål:	6 måneder
Enedommersaker:	1 måned
Meddomsrettsaker:	3 måneder

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er beregnet ut fra saker som er avsluttet i perioden. Særlig for de mindre domstolene kan avslutningen av en enkelt sak i en periode gi tilfeldige svingninger i den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden.

Domstolene i førsteinstans

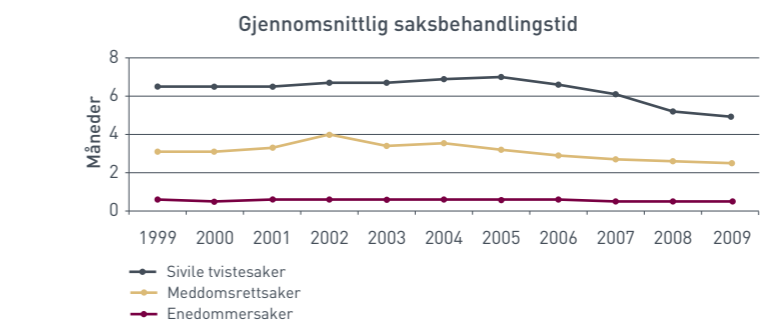
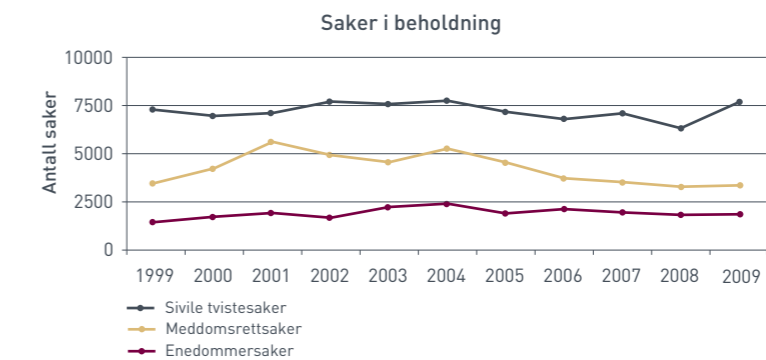
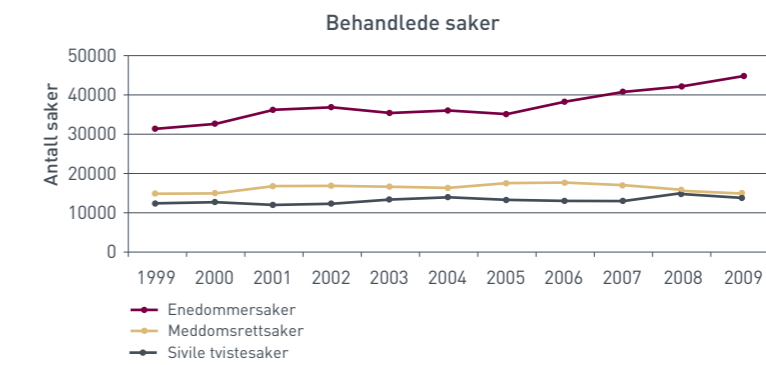
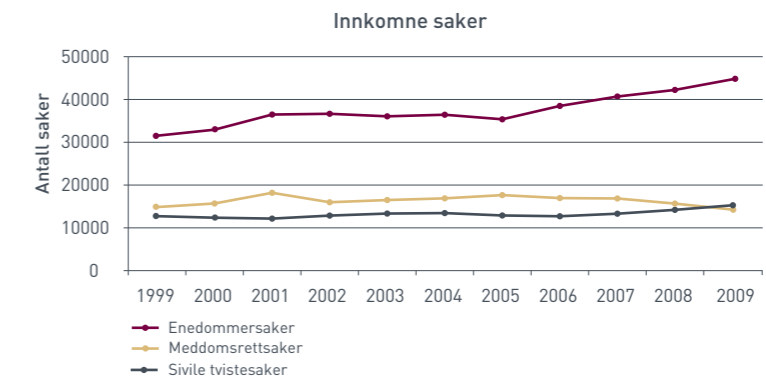
SIVILE TVISTESAKER

	Innkomet	Behandlet	Beholdning	Saksbeh.tid (mnd)
2005	12 788	13 219	7 131	7,0
2006	12 709	13 020	6 794	6,6
2007	13 307	12 981	7 095	6,1
2008	14 207	15 007	6 323	5,2
2009	15 789	14 479	7 594	4,9
Endring 08-09	11,1 %	-3,5 %	20,1 %	-5,8 %

STRAFFESAKER

	Enedommersaker			
	Innkomet	Behandlet	Beholdning	Saksbeh.tid (mnd)
2005	36 434	34 808	1 888	0,6
2006	38 489	38 279	2 127	0,6
2007	40 685	40 761	1 955	0,5
2008	42 231	42 159	1 827	0,5
2009	44 274	44 160	1 841	0,5
Endring 08-09	4,8 %	4,7 %	0,8 %	0,0 %

	Meddomsrettssaker			
	Innkomet	Behandlet	Beholdning	Saksbeh.tid (mnd)
2005	17 494	17 417	4 528	3,2
2006	16 959	17 690	3 726	2,9
2007	16 864	17 033	3 528	2,7
2008	15 673	15 854	3 287	2,6
2009	15 118	14 954	3 417	2,5
Endring 08-09	-3,5 %	-5,7 %	4,0 %	-3,8 %

TVISTESAKER INNKOMMET 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	53	40	63	67	51
Alta	51	58	72	60	69
Asker og Bærum	551	523	555	496	609
Aust-Agder	185	192	212	261	262
Aust-Telemark			79	52	53
Bergen byfogdembete	84				
Bergen ²	641	712	666	639	796
Brønnøy ⁵	120	121	101	895	1 431
Dalane ¹	81	84	94	67	68
Drammen	342	355	374	385	417
Eiker, Modum og Sigdal	106	124	131	129	154
Fjordane	177	149	134	128	137
Follo	314	311	301	324	311
Fosen	73	61	77	81	71
Fredrikstad	208	210	222	232	184
Gjøvik					175
Glåmdal		74	98	88	76
Hadeland og Land ⁴	81	66	101	63	
Halden	57	55	58	82	88
Hallingdal	58	63	56	64	54
Hammerfest	64	62	52	65	45
Hardanger ²	33	20	45	55	34
Haugaland ⁴				258	319
Haugesund	88	94	100		
Hedmarken	170	175	189	146	150
Heggen og Frøland	67	80	94	110	110
Inderøy	78	58	71	60	81
Indre Finnmark	33	44	42	71	57
Jæren ^{2,3}	139	349	285	293	335
Karmsund	123	109	130		
Kongsberg	76	79	72	75	59
Kragerø	38				
Kristiansand	413	383	453	526	576
Larvik	133	106	110	119	119
Lister	78	83	86	105	101
Lofoten ¹	53	52	44	47	61
Midhordland	156				
Moss	161	169	181	132	181
Namdal	72	68	71	68	76
Nedre Romerike	351	338	306	358	350
Nedre Telemark ³	46	47	331	346	319
Nord-Gudbrandsdal	31	48	39	45	34
Nordhordland ²	83	267	322	300	298
Nordmøre	111	129	142	148	120
Nordre Vestfold	105	113	119	122	102
Nord-Troms	293	287	289	317	368

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	48	35	31	46	34
Ofoten	110	88	81	110	107
Oslo byfogdembete	7	302	247	523	380
Oslo byskriver og skifterett	343				
Oslo	2 229	2 285	2 401	2 094	2 603
Rana ¹	65	73	91	69	73
Ringerike	65	65	71	62	93
Romsdal	95	98	112	147	120
Ryfylke	68	98			
Salten ¹	217	228	228	199	238
Sandefjord	111	113	112	111	143
Sandnes	152				
Sarpsborg	202	108	185	141	157
Senja	59	80	67	77	73
Skien og Porsgrunn	245	295			
Sogn	45	53	52	36	39
Solør	27				
Stavanger byfogdembete	25	36			
Stavanger ³	399	313	455	541	618
Stjør- og Verdal	91	109	126	139	122
Sunnhordland	89	98	118	103	112
Sunnmøre	220	219	252	232	289
Søre Sunnmøre	44	46	67	59	68
Sør-Gudbrandsdal	96	74	70	66	66
Sør-Trøndelag	158	174	171	182	203
Sør-Østerdal	65	78	106	87	117
Tinn og Heddal	44	43			
Toten ⁶	84	98	110	100	
Trondenes	102	80	98	95	105
Trondheim	513	448	444	447	481
Tønsberg	249	230	255	241	228
Valdres	39	43	43	39	42
Vesterålen	59	68	64	70	78
Vest-Telemark ³	34	36	27	31	33
Vinger og Odal	79				
Voss	22				
Øst-Finnmark	66	67	73	79	74
Øvre Romerike	151	170	183	202	192
Totalt	12 894	12 709	13 307	14 207	15 789

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Mortifikasjonssaker innkommet etter 1.7.-2008 håndteres av Brønnøy tingrett⁶ Strukturendring 2009

TVISTESAKER BEHANDLET 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	104	67	61	65	53
Alta	80	68	59	72	59
Asker og Bærum	586	558	529	570	514
Aust-Agder	200	197	197	276	243
Aust-Telemark			85	63	58
Bergen byfogdembete	68				
Bergen ²	691	760	683	706	750
Brønnøy ⁵	118	124	119	262	1 048
Dalane ¹	88	73	81	106	64
Drammen	356	376	377	421	380
Eiker, Modum og Sigdal	71	115	134	146	134
Fjordane	136	186	162	170	129
Follo	293	328	299	332	292
Fosen	80	63	67	89	74
Fredrikstad	146	207	234	289	180
Gjøvik					152
Glåmdal		91	91	106	75
Hadeland og Land ⁴	70	74	89	85	
Halden	57	66	58	78	86
Hallingdal	82	65	51	75	52
Hammerfest	85	65	57	70	45
Hardanger ²	23	33	33	62	34
Haugaland ⁴				269	281
Haugesund	77	84	111		
Hedmarken	158	158	194	165	151
Heggen og Frøland	108	85	88	121	100
Inderøy	77	70	60	71	77
Indre Finnmark	36	29	51	60	59
Jæren ^{2,3}	119	291	347	333	317
Karmsund	85	134	107		
Kongsberg	60	84	75	78	48
Kragerø	33				
Kristiansand	472	370	445	555	537
Larvik	138	85	119	133	120
Lister	89	90	69	100	95
Lofoten ¹	69	56	48	51	53
Midhordland	141				
Moss	158	143	194	169	152
Namdal	79	81	65	71	65
Nedre Romerike	351	342	312	362	344
Nedre Telemark ³	49	42	333	362	317
Nord-Gudbrandsdal	21	48	37	44	42
Nordhordland ²	70	260	307	337	277
Nordmøre	130	106	130	170	108
Nordre Vestfold	84	126	133	124	122
Nord-Troms	265	280	282	348	316

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	54	36	39	41	38
Ofoten	106	93	86	107	120
Oslo byfogdembete	6	322	262	564	386
Oslo byskriver og skifterett	339				
Oslo	2 407	2 489	2 228	2 297	2 387
Rana ¹	82	65	79	101	78
Ringerike	67	58	69	77	82
Romsdal	102	95	108	153	127
Ryfylke	103	88			
Salten ¹	241	207	234	215	223
Sandefjord	128	126	121	136	106
Sandnes	156				
Sarpsborg	192	133	170	157	137
Senja	83	65	74	85	76
Skien og Porsgrunn	241	284			
Sogn	35	49	56	52	38
Solør	18				
Stavanger byfogdembete	29	28			
Stavanger ³	366	351	418	611	565
Stjør- og Verdal	116	104	112	147	124
Sunnhordland	88	99	94	125	110
Sunnmøre	212	211	220	284	269
Søre Sunnmøre	38	46	56	70	50
Sør-Gudbrandsdal	98	90	71	74	70
Sør-Trøndelag	198	169	158	197	204
Sør-Østerdal	65	68	104	118	99
Tinn og Heddal	42	38			
Toten ⁶	64	90	104	105	
Trondenes	144	100	87	103	100
Trondheim	522	438	430	469	468
Tønsberg	237	223	261	265	228
Valdres	46	35	38	51	48
Vesterålen	94	64	66	83	76
Vest-Telemark ³	33	34	24	42	30
Vinger og Odal	104				
Voss	14				
Øst-Finnmark	79	72	63	95	75
Øvre Romerike	138	170	176	217	162
Totalt	13 290	13 020	12 981	15 007	14 479

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Mortifikasjonssaker innkommet etter 1.7.-2008 håndteres av Brønnøy tingrett⁶ Strukturendring 2009

TVISTESAKER BEHOLDNING 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	61	32	33	37	34
Alta	33	21	34	21	31
Asker og Bærum	306	270	290	219	312
Aust-Agder	96	93	103	82	99
Aust-Telemark			35	23	18
Bergen byfogdembete	31				
Bergen ²	436	423	407	327	368
Brønnøy ⁵	50	47	29	662	1 038
Dalane ¹	43	55	67	27	29
Drammen	208	186	180	145	183
Eiker, Modum og Sigdal	44	53	50	35	54
Fjordane	159	118	94	56	61
Follo	151	136	137	127	143
Fosen	42	37	46	38	34
Fredrikstad	137	140	125	69	71
Gjøvik					92
Glåmdal		40	47	30	31
Hadeland og Land ⁴	39	29	42	18	
Halden	34	23	24	30	32
Hallingdal	33	31	38	27	28
Hammerfest	29	28	23	19	20
Hardanger ²	27	14	26	18	17
Haugaland ⁴				120	154
Haugesund	47	56	45	0	
Hedmarken	74	90	88	70	68
Heggen og Frøland	37	32	38	27	36
Inderøy	34	22	30	19	23
Indre Finnmark	15	29	21	32	31
Jæren ^{2,3}	69	219	157	114	133
Karmsund	86	58	83		
Kongsberg	35	23	20	18	29
Kragerø	26				
Kristiansand	166	175	183	159	199
Larvik	53	75	64	50	49
Lister	35	28	44	46	50
Lofoten ¹	31	25	22	16	24
Midhordland	72				
Moss	84	108	94	57	89
Namdal	45	31	38	36	47
Nedre Romerike	150	142	134	132	138
Nedre Telemark ³	19	23	141	125	126
Nord-Gudbrandsdal	18	19	20	21	12
Nordhordland ²	53	143	158	121	143
Nordmøre	38	60	71	49	61
Nordre Vestfold	94	82	73	71	53
Nord-Troms	144	154	157	131	178

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	20	18	10	15	11
Ofoten	75	67	57	67	55
Oslo byfogdembete	4	91	78	37	32
Oslo byskriver og skifterett	109				
Oslo	1 559	1 350	1 522	1 329	1 549
Rana ¹	58	64	76	44	40
Ringerike	31	35	36	20	32
Romsdal	53	48	53	49	42
Ryfylke	33	41			
Salten ¹	80	101	95	73	87
Sandefjord	85	74	65	39	77
Sandnes	94				
Sarpsborg	75	50	65	50	67
Senja	26	40	35	30	26
Skien og Porsgrunn	99	137			
Sogn	29	34	30	14	14
Solør	17				
Stavanger byfogdembete	10	18			
Stavanger ³	248	195	287	219	266
Stjør- og Verdal	44	49	65	56	55
Sunnhordland	51	42	66	45	45
Sunnmøre	100	108	135	82	103
Søre Sunnmøre	24	23	37	25	42
Sør-Gudbrandsdal	52	33	32	27	26
Sør-Trøndelag	86	93	106	87	84
Sør-Østerdal	25	42	44	14	31
Tinn og Heddal	17	21			
Toten ⁶	43	52	56	51	
Trondenes	59	39	49	44	49
Trondheim	194	205	220	199	216
Tønsberg	133	140	134	112	111
Valdres	22	31	35	24	18
Vesterålen	37	41	39	26	27
Vest-Telemark ³	18	22	24	16	18
Vinger og Odal	44				
Voss	12				
Øst-Finnmark	34	29	40	25	23
Øvre Romerike	91	91	93	80	110
Totalt	7 175	6 794	7 095	6 323	7 594

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Mortifikasjonssaker innkommet etter 1.7.-2008 håndteres av Brønnøy tingrett⁶ Strukturendring 2009

TVISTESAKER SAKSBEHANDLINGSTID 2005–2009 (måned)er)

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	11,8	10,4	6,6	5,9	5,4
Alta	7,8	6,1	4,4	5,2	4,2
Asker og Bærum	7,3	6,2	5,9	5,5	5,3
Aust-Agder	7,0	5,2	5,5	4,8	4,5
Aust-Telemark			5,1	5,9	4,5
Bergen byfogdembete	3,8				
Bergen ²	8,7	7,6	7,5	6,3	5,2
Brønnøy ⁵	4,6	4,2	3,5	3,4	6,7
Dalane ¹	6,9	6,9	7,4	7,4	5,5
Drammen	7,7	6,8	6,3	5,1	4,8
Eiker, Modum og Sigdal	4,1	4,3	4,5	3,7	3,3
Fjordane	10,1	11,6	8,9	6,2	5,4
Follo	6,3	5,9	5,2	4,9	4,6
Fosen	7,8	7,1	5,2	6,1	5,9
Fredrikstad	7,1	7,3	6,5	4,5	4,1
Gjøvik					5,0
Glåmdal		6,7	5,5	4,9	5,0
Hadeland og Land ⁴	4,7	5,8	5,0	4,7	
Halden	6,0	5,5	4,3	3,9	4,3
Hallingdal	7,6	5,8	5,7	5,9	5,6
Hammerfest	7,4	6,0	4,6	4,8	5,4
Hardanger ²	6,6	9,1	6,8	5,4	5,2
Haugaland ⁴				5,3	5,1
Haugesund	6,6	6,4	6,9		
Hedmarken	4,9	5,5	5,0	4,6	4,8
Heggen og Frøland	7,4	5,8	4,5	3,5	3,7
Inderøy	4,5	5,1	3,9	4,5	4,7
Indre Finnmark	5,8	6,3	6,8	4,8	6,0
Jæren ^{2,3}	4,9	6,4	6,7	6,1	4,6
Karmsund	6,8	9,0	6,4		
Kongsberg	3,5	3,3	3,1	4,1	3,6
Kragerø	7,5				
Kristiansand	5,8	5,4	4,9	3,8	3,5
Larvik	5,8	5,4	7,8	6,3	5,3
Lister	6,0	5,7	4,4	4,5	4,9
Lofoten ¹	6,0	5,8	7,9	4,8	4,1
Midhordland	6,8				
Moss	7,1	7,2	7,1	6,3	4,5
Namdal	6,5	5,8	5,4	6,6	5,2
Nedre Romerike	5,4	5,4	5,7	4,6	4,6
Nedre Telemark ³	6,5	5,7	5,3	4,2	4,0
Nord-Gudbrandsdal	5,2	5,7	4,9	5,9	5,4
Nordhordland ²	5,7	6,3	5,6	4,7	4,8
Nordmøre	4,2	4,2	5,2	4,8	4,2
Nordre Vestfold	9,0	9,2	7,5	6,1	5,6
Nord-Troms	6,1	6,1	5,8	5,5	5,7

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	4,5	5,8	4,7	3,2	3,8
Ofoten	7,2	7,9	8,2	6,8	7,2
Oslo byfogdembete	7,8	3,3	3,7	1,7	0,8
Oslo byskriver og skifterett	3,5				
Oslo	8,9	8,1	7,0	6,0	5,5
Rana ¹	10,7	12,2	9,6	7,9	6,9
Ringerike	4,4	5,8	5,9	4,5	4,0
Romsdal	6,7	5,8	5,7	5,4	4,7
Ryfylke	11,3	5,3			
Salten ¹	4,3	5,1	5,2	4,1	4,1
Sandefjord	8,1	9,3	8,5	5,4	6,3
Sandnes	7,8				
Sarpsborg	5,9	6,3	4,2	4,3	4,2
Senja	4,7	5,6	6,1	5,1	3,9
Skien og Porsgrunn	4,8	5,4			
Sogn	6,0	7,2	7,4	7,7	3,9
Solør	8,4				
Stavanger byfogdembete	4,8	3,7			
Stavanger ³	7,5	8,1	6,4	6,0	4,8
Stjør- og Verdal	6,7	5,4	5,5	5,0	5,2
Sunnhordland	7,4	6,6	5,3	5,7	5,3
Sunnmøre	5,7	5,3	5,8	4,8	3,6
Søre Sunnmøre	4,6	4,6	5,9	6,0	5,1
Sør-Gudbrandsdal	5,4	5,6	5,2	5,7	5,1
Sør-Trøndelag	7,8	6,3	5,5	5,0	6,1
Sør-Østerdal	3,8	4,8	4,1	3,3	2,4
Tinn og Heddal	4,6	4,7			
Toten ⁶	7,1	7,2	5,6	6,2	
Trondenes	7,0	6,1	5,3	5,2	4,2
Trondheim	5,0	5,2	5,2	5,3	5,2
Tønsberg	5,6	6,3	6,9	6,4	5,9
Valdres	8,1	7,9	8,4	5,6	3,7
Vesterålen	6,5	6,7	7,8	5,6	4,1
Vest-Telemark ³	6,4	5,1	5,5	5,3	5,7
Vinger og Odal	8,5				
Voss	3,6				
Øst-Finnmark	5,5	4,8	5,4	4,7	4,2
Øvre Romerike	8,2	6,9	5,6	4,9	5,5
Veid gjennomsnitt	7,0	6,6	6,1	5,2	4,9

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Mortifikasjonssaker innkommet etter 1.7.-2008 håndteres av Brønnøy tingrett⁶ Strukturendring 2009

ENEDOMMERSAKER INNKOMMET 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	171	238	257	288	216
Alta	133	205	220	248	222
Asker og Bærum	979	898	1 194	1 045	1 190
Aust-Agder	825	896	775	869	871
Aust-Telemark			247	212	181
Bergen ²	2 340	2 473	2 659	2 316	2 451
Brønnøy	70	95	71	75	53
Dalane ¹	132	128	142	160	156
Drammen	794	909	994	979	996
Eiker, Modum og Sigdal	316	427	421	481	493
Fjordane	471	448	541	463	577
Follo	655	757	722	886	816
Fosen	151	142	124	161	176
Fredrikstad	524	738	616	678	800
Gjøvik					623
Glåmdal		396	338	326	376
Hadeland og Land ⁵	200	237	206	311	
Halden	813	646	672	727	962
Hallingdal	72	117	103	96	86
Hammerfest	82	137	186	160	157
Hardanger ²	111	138	98	98	98
Haugaland ⁴				860	994
Haugesund	364	314	368		
Hedmarken	493	525	557	507	582
Heggen og Frøland	288	353	316	402	353
Inderøy	165	223	214	245	244
Indre Finnmark	152	153	163	173	189
Jæren ^{2,3}	421	924	1 013	1 093	1 048
Karmsund	376	380	364		
Kongsberg	119	170	209	180	174
Kragerø	104				
Kristiansand	1 335	1 454	1 485	1 622	1 866
Larvik	298	344	352	445	450
Lister	152	150	251	262	210
Lofoten ¹	115	121	146	138	109
Midhordland	423				
Moss	458	500	503	642	515
Namdal	143	183	180	205	206
Nedre Romerike	1 201	1 631	1 701	1 510	1 412
Nedre Telemark ³	112	133	1 039	967	1 139
Nord-Gudbrandsdal	46	91	79	89	70
Nordhordland ²	186	587	728	836	756
Nordmøre	504	431	424	494	358
Nordre Vestfold	352	452	505	494	398
Nord-Troms	978	909	960	999	1 217

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	51	70	76	91	84
Ofoten	157	248	234	214	205
Oslo	6 331	6 562	7 437	8 020	9 207
Rana ¹	257	333	300	283	354
Ringerike	309	356	326	338	353
Romsdal	313	384	333	337	310
Ryfylke	140	133			
Salten ¹	595	620	636	576	668
Sandefjord	246	355	347	444	410
Sandnes	412				
Sarpsborg	572	542	582	685	748
Senja	213	232	286	318	254
Skien og Porsgrunn	856	1047			
Sogn	111	102	127	121	144
Solør	66				
Stavanger ³	1 068	1 043	1 372	1 544	1 537
Stjør- og Verdal	331	375	349	432	419
Sunnhordland	203	217	240	213	186
Sunnmøre	704	662	752	605	688
Søre Sunnmøre	142	167	140	93	99
Sør-Gudbrandsdal	161	179	180	208	194
Sør-Trøndelag	446	479	407	473	436
Sør-Østerdal	245	245	279	310	376
Tinn og Heddal	131	106			
Toten ⁵	281	398	397	401	
Trondenes	164	193	220	207	199
Trondheim	1 279	1 388	1 386	1 507	1 456
Tønsberg	816	892	1 067	1 064	1 039
Valdres	55	74	78	85	88
Vesterålen	131	177	199	178	164
Vest-Telemark ³	30	69	85	80	49
Vinger og Odal	232				
Voss	43				
Øst-Finnmark	333	328	251	244	360
Øvre Romerike	317	460	456	418	457
Totalt	35 365	38 489	40 685	42 231	44 274

¹ Strukturrendring 2005² Strukturrendring 2006³ Strukturrendring 2007⁴ Strukturrendring 2008⁵ Strukturrendring 2009

ENEDOMMERSAKER BEHANDLET 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	167	238	257	279	223
Alta	128	199	225	242	222
Asker og Bærum	994	897	1 187	1 046	1 206
Aust-Agder	833	888	774	875	879
Aust-Telemark			260	216	183
Bergen ²	2 298	2 479	2 635	2 309	2 400
Brønnøy	66	94	75	72	51
Dalane ¹	126	126	144	161	152
Drammen	800	901	1021	960	998
Eiker, Modum og Sigdal	301	412	414	507	494
Fjordane	463	446	555	462	572
Follo	671	735	731	884	812
Fosen	134	147	133	148	187
Fredrikstad	518	744	622	677	794
Gjøvik					631
Glåmdal		388	353	328	371
Hadeland og Land ⁵	170	248	202	324	
Halden	809	662	667	727	957
Hallingdal	69	109	111	99	85
Hammerfest	71	139	192	153	158
Hardanger ²	119	122	115	93	105
Haugaland ⁴				838	967
Haugesund	364	308	380		
Hedmarken	495	525	560	509	577
Heggen og Frøland	270	353	323	393	347
Inderøy	157	225	211	248	244
Indre Finnmark	149	150	174	176	185
Jæren ^{2,3}	390	897	1 057	1 080	1 054
Karmsund	374	388	363		
Kongsberg	117	165	213	182	171
Kragerø	101				
Kristiansand	1 362	1 445	1 496	1 625	1 840
Larvik	307	326	359	441	458
Lister	159	151	250	260	215
Lofoten ¹	104	124	144	140	106
Midhordland	413				
Moss	460	499	496	648	512
Namdal	137	179	184	200	206
Nedre Romerike	1 209	1 636	1 690	1 513	1 414
Nedre Telemark ³	108	121	1 043	964	1 128
Nord-Gudbrandsdal	46	88	80	82	73
Nordhordland ²	179	586	709	864	756
Nordmøre	483	438	426	481	370
Nordre Vestfold	385	436	516	520	388
Nord-Troms	994	903	956	993	1 225

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	49	70	76	93	82
Ofoten	133	244	243	208	212
Oslo	6 468	6 587	7 315	7 907	9 205
Rana ¹	213	343	297	277	370
Ringerike	286	353	309	354	348
Romsdal	292	380	344	337	315
Ryfylke	134	129			
Salten ¹	561	629	643	584	652
Sandefjord	280	338	372	429	405
Sandnes	401				
Sarpsborg	550	558	565	693	759
Senja	194	238	286	316	259
Skien og Porsgrunn	876	1057			
Sogn	108	104	121	128	147
Solør	65				
Stavanger ³	1 081	1 004	1 394	1 522	1 498
Stjør- og Verdal	317	381	350	419	415
Sunnhordland	188	219	236	207	193
Sunnmøre	699	667	753	613	690
Søre Sunnmøre	140	162	149	92	103
Sør-Gudbrandsdal	164	169	183	211	198
Sør-Trøndelag	440	478	422	465	425
Sør-Østerdal	241	247	275	315	376
Tinn og Heddal	131	107			
Toten ⁵	248	399	378	425	
Trondenes	143	199	219	212	190
Trondheim	1 281	1 331	1 429	1 495	1 473
Tønsberg	828	872	1 052	1 083	1 043
Valdres	48	76	71	94	88
Vesterålen	119	177	200	179	164
Vest-Telemark ³	34	65	86	76	57
Vinger og Odal	208				
Voss	40				
Øst-Finnmark	334	331	253	252	349
Øvre Romerike	315	448	437	454	428
Totalt	35 109	38 279	40 761	42 159	44 160

¹ Strukturrendring 2005² Strukturrendring 2006³ Strukturrendring 2007⁴ Strukturrendring 2008⁵ Strukturrendring 2009

ENEDOMMERSAKER BEHOLDNING 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	7	8	8	17	13
Alta	5	11	6	11	11
Asker og Bærum	37	37	44	47	33
Aust-Agder	37	50	46	42	34
Aust-Telemark			8	4	2
Bergen ²	159	182	194	163	168
Brønnøy	4	5	1	4	5
Dalane ¹	6	8	6	5	9
Drammen	53	71	43	51	48
Eiker, Modum og Sigdal	15	30	37	8	7
Fjordane	22	21	9	11	18
Follo	16	36	27	29	29
Fosen	27	18	9	19	7
Fredrikstad	39	26	17	16	22
Gjøvik					32
Glåmdal		31	16	13	19
Hadeland og Land ⁵	31	19	24	13	
Halden	23	10	12	11	16
Hallingdal	3	11	3	1	2
Hammerfest	11	9	3	10	5
Hardanger ²	2	20	2	7	1
Haugaland ⁴				53	80
Haugesund	22	27	13		
Hedmarken	19	19	16	14	18
Heggen og Frøland	18	21	12	21	28
Inderøy	8	7	10	7	7
Indre Finnmark	13	18	6	1	5
Jæren ^{2,3}	39	91	43	44	38
Karmsund	24	16	18		
Kongsberg	2	7	3	1	4
Kragerø	11				
Kristiansand	45	50	40	38	64
Larvik	6	29	19	21	13
Lister	9	8	9	11	6
Lofoten ¹	9	6	8	4	7
Midhordland	25				
Moss	24	20	27	22	26
Namdal	6	10	6	11	11
Nedre Romerike	47	38	47	44	44
Nedre Telemark ³	5	16	33	36	46
Nord-Gudbrandsdal	0	3	2	9	4
Nordhordland ²	14	46	62	34	36
Nordmøre	21	12	10	23	11
Nordre Vestfold	34	52	42	10	22
Nord-Troms	13	19	23	29	21

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	2	2	2	0	2
Ofoten	31	23	13	17	10
Oslo	285	292	405	406	361
Rana ¹	47	33	22	26	9
Ringerike	23	17	34	18	23
Romsdal	20	20	9	9	4
Ryfylke	6	10			
Salten ¹	34	27	21	13	27
Sandefjord	23	41	12	25	29
Sandnes	24				
Sarpsborg	38	25	36	28	17
Senja	19	12	12	12	5
Skien og Porsgrunn	41	37			
Sogn	5	3	9	6	3
Solør	1				
Stavanger ³	35	73	57	75	110
Stjør- og Verdal	14	8	7	20	25
Sunnhordland	24	15	19	25	18
Sunnmøre	33	25	20	14	13
Søre Sunnmøre	8	13	4	5	1
Sør-Gudbrandsdal	8	19	16	10	6
Sør-Trøndelag	35	30	12	20	28
Sør-Østerdal	8	8	10	5	5
Tinn og Heddal	7	5			
Toten ⁵	33	34	52	24	
Trondenes	21	8	9	7	16
Trondheim	36	103	48	62	46
Tønsberg	39	54	69	47	43
Valdres	7	5	12	2	2
Vesterålen	12	12	9	8	7
Vest-Telemark ³	0	4	3	8	0
Vinger og Odal	24				
Voss	4				
Øst-Finnmark	21	16	14	3	13
Øvre Romerike	24	35	55	17	46
Totalt	1 903	2 127	1 955	1 827	1 841

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Strukturendring 2009

ENEDOMMERSAKER SAKSBEHANDLINGSTID 2005–2009 (måneder)

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	1,0	0,5	0,4	0,6	1,0
Alta	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Asker og Bærum	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4
Aust-Agder	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4
Aust-Telemark			0,8	0,6	0,6
Bergen ²	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6
Brønnøy	0,8	0,4	0,5	0,5	0,9
Dalane ¹	0,5	0,4	0,7	0,8	0,6
Drammen	1,0	0,7	0,5	0,5	0,5
Eiker, Modum og Sigdal	0,4	0,4	0,5	0,5	0,2
Fjordane	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4
Follo	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Fosen	0,6	0,7	0,8	0,6	0,6
Fredrikstad	0,9	0,7	0,6	0,4	0,4
Gjøvik					0,8
Glåmdal		0,7	0,6	0,6	0,5
Hadeland og Land ⁵	1,0	0,9	0,8	0,8	
Halden	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
Hallingdal	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6
Hammerfest	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4
Hardanger ²	0,7	1,0	0,9	0,5	0,6
Haugaland ⁴				0,7	0,6
Haugesund	0,7	0,6	0,4		
Hedmarken	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Heggen og Frøland	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6
Inderøy	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
Indre Finnmark	0,5	0,7	0,7	0,4	0,4
Jæren ^{2,3}	0,6	0,8	0,7	0,5	0,5
Karmsund	0,6	0,6	0,6		
Kongsberg	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Kragerø	1,3				
Kristiansand	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4
Larvik	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6
Lister	0,7	0,4	0,4	0,4	0,5
Lofoten ¹	0,6	1,0	0,6	0,5	0,6
Midhordland	0,6				
Moss	0,8	0,8	0,7	0,5	0,6
Namdal	0,6	0,7	0,5	0,6	0,4
Nedre Romerike	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Nedre Telemark ³	0,5	0,7	0,5	0,4	0,3
Nord-Gudbrandsdal	0,5	0,5	0,4	0,5	0,7
Nordhordland ²	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5
Nordmøre	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4
Nordre Vestfold	1,9	0,9	0,7	0,6	0,5
Nord-Troms	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Ofoten	0,9	0,8	0,9	0,7	0,6
Oslo	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5
Rana ¹	1,7	1,2	1,3	1,2	0,7
Ringerike	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6
Romsdal	0,8	0,7	0,6	0,4	0,4
Ryfylke	0,7	0,6			
Salten ¹	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Sandefjord	1,7	1,0	0,8	0,5	0,8
Sandnes	0,5				
Sarpsborg	0,6	0,6	0,5	0,5	0,3
Senja	0,4	0,7	0,4	0,4	0,4
Skien og Porsgrunn	0,6	0,6			
Sogn	0,5	0,7	0,6	0,8	0,7
Solør	0,9				
Stavanger ³	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5
Stjør- og Verdal	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4
Sunnhordland	0,8	0,8	0,7	0,9	1,2
Sunnmøre	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4
Søre Sunnmøre	0,8	0,5	0,7	0,8	0,7
Sør-Gudbrandsdal	0,7	0,6	0,7	0,5	0,5
Sør-Trøndelag	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Sør-Østerdal	0,4	0,5	0,3	0,3	0,3
Tinn og Heddal	0,7	0,6			
Toten ⁵	1,0	1,1	0,9	0,9	
Trondenes	0,7	0,7	0,4	0,6	0,5
Trondheim	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4
Tønsberg	0,8	0,5	0,5	0,6	0,5
Valdres	0,7	0,7	1,0	0,6	0,3
Vesterålen	0,7	0,6	0,5	0,6	0,7
Vest-Telemark ³	1,1	0,9	0,7	0,8	1,1
Vinger og Odal	0,6				
Voss	0,3				
Øst-Finnmark	0,6	0,5	0,4	0,5	0,3
Øvre Romerike	0,7	0,7	1,0	0,8	0,6
Veid gjennomsnitt	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Strukturendring 2009

MEDDOMSRETTSAKER INNKOMMET 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	127	109	95	115	97
Alta	104	96	169	160	154
Asker og Bærum	410	356	391	417	354
Aust-Agder	367	372	368	406	390
Aust-Telemark			154	135	120
Bergen ²	1 027	876	902	769	809
Brønnøy	27	28	19	29	16
Dalane ¹	54	61	57	50	43
Drammen	325	386	413	495	387
Eiker, Modum og Sigdal	157	216	155	158	175
Fjordane	247	194	181	131	185
Follo	302	352	262	350	410
Fosen	46	62	45	40	48
Fredrikstad	253	275	306	244	216
Gjøvik					209
Glåmdal		244	194	148	145
Hadeland og Land ⁵	102	112	97	78	
Halden	298	232	224	263	242
Hallingdal	104	105	94	58	47
Hammerfest	130	120	117	135	131
Hardanger ²	88	80	93	77	70
Haugaland ⁴				414	337
Haugesund	197	183	181		
Hedmarken	407	426	419	364	248
Heggen og Frøland	166	173	167	185	191
Inderøy	72	52	50	45	73
Indre Finnmark	86	99	132	122	75
Jæren ^{2,3}	168	400	458	413	353
Karmsund	142	143	144		
Kongsberg	103	96	90	87	57
Kragerø	55				
Kristiansand	683	614	495	521	583
Larvik	235	256	196	232	255
Lister	115	85	89	103	129
Lofoten ¹	79	56	77	74	54
Midhordland	190				
Moss	155	174	150	136	106
Namdal	51	48	32	52	55
Nedre Romerike	442	373	450	297	300
Nedre Telemark ³	77	61	521	424	419
Nord-Gudbrandsdal	53	53	57	72	66
Nordhordland ²	88	241	242	226	209
Nordmøre	293	207	232	175	149
Nordre Vestfold	220	249	303	191	213
Nord-Troms	458	471	482	512	317

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	93	64	47	62	57
Ofoten	133	129	120	112	101
Oslo	3 425	3 126	3 027	2 728	3 110
Rana ¹	202	222	170	180	161
Ringerike	141	153	133	116	90
Romsdal	147	160	157	110	118
Ryfylke	71	73			
Salten ¹	265	240	214	197	200
Sandefjord	130	162	248	190	156
Sandnes	177				
Sarpsborg	271	217	205	200	183
Senja	113	155	131	157	105
Skien og Porsgrunn	466	528			
Sogn	97	69	89	64	54
Solør	42				
Stavanger ³	334	336	444	451	429
Stjør- og Verdal	160	127	127	103	141
Sunnhordland	159	126	135	126	112
Sunnmøre	256	279	365	236	205
Søre Sunnmøre	98	68	64	60	59
Sør-Gudbrandsdal	68	74	58	61	59
Sør-Trøndelag	127	116	106	105	102
Sør-Østerdal	125	130	114	113	113
Tinn og Heddal	105	73			
Toten ⁵	99	158	126	123	
Trondenes	96	93	117	125	71
Trondheim	327	333	282	276	258
Tønsberg	290	333	290	304	316
Valdres	37	52	32	41	26
Vesterålen	98	97	118	89	77
Vest-Telemark ³	37	34	45	55	36
Vinger og Odal	158				
Voss	29				
Øst-Finnmark	198	157	181	130	120
Øvre Romerike	374	339	416	256	222
Totalt	17 651	16 959	16 864	15 673	15 118

¹ Strukturendring 2005
² Strukturendring 2006
³ Strukturendring 2007
⁴ Strukturendring 2008
⁵ Strukturendring 2009

MEDDOMSRETTSAKER BEHANDLET 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	163	131	104	102	96
Alta	102	91	160	157	174
Asker og Bærum	409	396	361	398	347
Aust-Agder	461	340	373	392	374
Aust-Telemark			149	116	146
Bergen ²	966	1 046	918	787	770
Brønnøy	30	30	22	22	23
Dalane ¹	45	64	58	56	37
Drammen	378	380	427	441	448
Eiker, Modum og Sigdal	135	205	158	173	172
Fjordane	224	228	181	138	171
Follo	316	303	326	318	337
Fosen	46	58	49	36	37
Fredrikstad	226	239	320	296	204
Gjøvik					192
Glåmdal		250	209	155	145
Hadeland og Land ⁵	96	106	110	84	
Halden	231	288	227	254	234
Hallingdal	84	106	95	75	46
Hammerfest	123	121	133	129	127
Hardanger ²	99	67	93	75	74
Haugaland ⁴				372	371
Haugesund	159	223	178		
Hedmarken	434	422	409	386	257
Heggen og Frøland	151	195	205	151	183
Inderøy	73	54	56	47	72
Indre Finnmark	72	105	133	118	89
Jæren ^{2,3}	165	322	484	414	408
Karmsund	130	132	160		
Kongsberg	108	91	99	81	55
Kragerø	46				
Kristiansand	724	646	515	467	595
Larvik	275	245	202	227	261
Lister	107	104	87	100	116
Lofoten ¹	71	72	74	77	54
Midhordland	160				
Moss	149	173	159	142	102
Namdal	77	52	29	50	52
Nedre Romerike	464	377	410	354	293
Nedre Telemark ³	74	71	527	453	420
Nord-Gudbrandsdal	57	53	53	71	61
Nordhordland ²	79	272	248	225	210
Nordmøre	308	230	205	183	146
Nordre Vestfold	248	248	328	204	214
Nord-Troms	430	474	465	463	430

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	88	73	47	58	62
Ofoten	90	162	129	123	90
Oslo	3 549	3 365	2 913	2 889	2 869
Rana ¹	184	238	175	217	162
Ringerike	127	152	141	134	86
Romsdal	147	167	155	121	118
Ryfylke	69	73			
Salten ¹	241	209	267	190	197
Sandefjord	177	152	292	187	133
Sandnes	169				
Sarpsborg	233	243	187	215	187
Senja	113	133	152	155	119
Skien og Porsgrunn	443	544			
Sogn	91	78	75	73	50
Solør	38				
Stavanger ³	319	319	455	436	402
Stjør- og Verdal	143	158	131	106	134
Sunnhordland	136	142	128	126	114
Sunnmøre	271	258	358	266	198
Søre Sunnmøre	84	75	70	57	64
Sør-Gudbrandsdal	68	69	56	67	59
Sør-Trøndelag	137	124	121	85	110
Sør-Østerdal	128	136	106	118	102
Tinn og Heddal	120	80			
Toten ⁵	69	159	110	140	
Trondenes	77	114	120	130	84
Trondheim	366	313	307	234	291
Tønsberg	314	344	291	284	315
Valdres	40	43	36	44	30
Vesterålen	83	119	99	101	87
Vest-Telemark ³	48	33	34	52	45
Vinger og Odal	147				
Voss	28				
Øst-Finnmark	175	195	177	146	111
Øvre Romerike	345	410	402	311	192
Totalt	17 552	17 690	17 033	15 854	14 954

¹ Strukturendring 2005
² Strukturendring 2006
³ Strukturendring 2007
⁴ Strukturendring 2008
⁵ Strukturendring 2009

MEDDOMSRETTSAKER BEHOLDNING 2005–2009

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	52	23	13	26	24
Alta	29	34	43	46	26
Asker og Bærum	88	50	78	95	99
Aust-Agder	71	103	98	109	124
Aust-Telemark			16	35	9
Bergen ²	431	255	233	211	249
Brønnøy	8	6	3	10	2
Dalane ¹	15	12	11	5	11
Drammen	93	99	85	137	74
Eiker, Modum og Sigdal	22	34	30	16	19
Fjordane	71	37	35	26	39
Follo	50	97	33	65	138
Fosen	13	14	10	14	23
Fredrikstad	63	93	78	24	36
Gjøvik					57
Glåmdal		40	25	18	18
Hadeland og Land ⁵	25	31	17	11	
Halden	85	30	27	36	44
Hallingdal	29	27	26	10	11
Hammerfest	29	27	10	17	20
Hardanger ²	8	20	19	19	13
Haugaland ⁴				123	89
Haugesund	85	44	46		
Hedmarken	52	56	66	44	35
Heggen og Frøland	79	56	18	52	60
Inderøy	15	13	7	5	6
Indre Finnmark	33	27	26	29	15
Jæren ^{2,3}	30	137	108	104	47
Karmsund	39	50	34		
Kongsberg	4	9	0	6	8
Kragerø	12				
Kristiansand	96	64	44	98	84
Larvik	51	62	56	61	55
Lister	30	11	13	16	29
Lofoten ¹	27	11	14	11	11
Midhordland	46				
Moss	43	43	34	28	32
Namdal	12	8	11	13	16
Nedre Romerike	82	77	117	59	65
Nedre Telemark ³	13	3	107	78	75
Nord-Gudbrandsdal	4	4	8	9	13
Nordhordland ²	30	51	45	46	45
Nordmøre	38	15	42	33	35
Nordre Vestfold	84	85	59	46	43
Nord-Troms	112	108	125	175	63

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	13	3	3	7	2
Ofoten	93	43	34	20	33
Oslo	851	606	719	542	778
Rana ¹	117	91	85	42	40
Ringerike	35	37	29	10	14
Romsdal	28	21	22	11	11
Ryfylke	17	16			
Salten ¹	49	80	25	32	35
Sandefjord	63	74	28	32	55
Sandnes	35				
Sarpsborg	51	25	43	28	24
Senja	32	53	32	34	20
Skien og Porsgrunn	121	113			
Sogn	19	10	24	11	15
Solør	5				
Stavanger ³	55	72	77	88	115
Stjør- og Verdal	58	27	23	20	26
Sunnhordland	40	22	29	29	27
Sunnmøre	40	58	64	33	40
Søre Sunnmøre	27	20	14	17	11
Sør-Gudbrandsdal	9	13	15	9	9
Sør-Trøndelag	33	24	10	30	20
Sør-Østerdal	11	5	13	8	19
Tinn og Heddal	15	8			
Toten ⁵	30	29	45	28	
Trondenes	46	24	21	16	3
Trondheim	63	82	54	94	60
Tønsberg	74	62	61	81	84
Valdres	3	12	8	5	1
Vesterålen	41	20	40	28	17
Vest-Telemark ³	1	2	13	13	4
Vinger og Odal	40				
Voss	6				
Øst-Finnmark	70	31	36	19	28
Øvre Romerike	160	77	91	34	64
Totalt	4550	3726	3528	3287	3417

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Strukturendring 2009

MEDDOMSRETTSAKER SAKSBEHANDLINGSTID 2005–2009 (måneder)

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Alstahaug	5,2	3,7	2,3	2,6	3,4
Alta	2,6	2,8	2,8	3,4	2,8
Asker og Bærum	2,6	2,4	2,1	2,4	2,5
Aust-Agder	4,2	2,6	3,0	2,8	2,6
Aust-Telemark			2,4	2,3	2,8
Bergen ²	5,8	4,6	3,3	3,2	3,6
Brønnøy	3,2	3,8	2,7	2,1	2,6
Dalane ¹	2,6	3,6	3,9	3,6	2,5
Drammen	4,2	3,2	3,2	2,6	2,5
Eiker, Modum og Sigdal	1,9	1,8	2,1	1,8	1,2
Fjordane	3,6	4,1	2,7	2,3	3,0
Follo	3,0	2,8	2,6	2,2	2,2
Fosen	3,1	2,8	2,6	3,9	3,5
Fredrikstad	3,5	3,3	3,6	2,6	2,0
Gjøvik					2,7
Glåmdal		2,9	2,3	1,6	2,5
Hadeland og Land ⁵	2,8	2,8	2,7	2,6	
Halden	2,6	2,2	2,0	1,9	1,7
Hallingdal	3,0	2,7	2,4	2,2	2,2
Hammerfest	3,0	2,4	2,9	2,3	2,3
Hardanger ²	2,9	2,5	2,5	2,1	2,1
Haugaland ⁴				3,6	3,3
Haugesund	3,9	3,8	2,7		
Hedmarken	2,1	1,9	1,7	1,8	1,7
Heggen og Frøland	5,2	4,8	2,9	2,0	3,2
Inderøy	2,4	2,8	2,3	2,1	2,0
Indre Finnmark	3,1	3,2	3,4	2,5	2,6
Jæren ^{2,3}	2,8	2,8	3,6	3,7	2,7
Karmsund	3,7	2,9	2,9		
Kongsberg	0,9	1,3	1,1	1,3	1,4
Kragerø	3,1				
Kristiansand	2,3	1,8	1,7	1,6	1,7
Larvik	3,1	2,5	3,0	2,7	3,2
Lister	2,8	2,6	2,6	2,5	2,2
Lofoten ¹	3,5	3,0	2,2	2,3	2,4
Midhordland	2,9				
Moss	3,1	3,1	2,5	2,4	2,4
Namdal	3,7	3,7	3,3	3,1	2,7
Nedre Romerike	2,5	2,7	2,8	3,0	2,3
Nedre Telemark ³	2,3	2,4	2,1	2,0	2,0
Nord-Gudbrandsdal	1,6	1,7	1,7	2,0	2,1
Nordhordland ²	2,8	3,1	2,0	2,5	2,6
Nordmøre	1,8	1,8	2,1	2,6	1,7
Nordre Vestfold	5,7	4,8	3,6	2,9	2,6
Nord-Troms	2,9	2,7	2,5	3,1	3,6

Domstol	2005	2006	2007	2008	2009
Nord-Østerdal	1,4	1,3	1,0	1,3	1,2
Ofoten	4,8	5,5	4,0	3,8	3,2
Oslo	3,1	2,7	2,7	2,9	2,4
Rana ¹	4,7	5,7	4,8	4,4	3,3
Ringerike	2,8	3,2	2,7	2,1	1,7
Romsdal	2,8	2,3	2,2	2,2	2,2
Ryfylke	2,8	2,9			
Salten ¹	2,2	2,2	2,5	2,2	2,3
Sandefjord	6,5	5,1	4,4	2,4	2,9
Sandnes	2,0				
Sarpsborg	2,6	2,4	1,9	2,4	1,9
Senja	3,3	3,2	2,9	2,4	2,4
Skien og Porsgrunn	2,8	2,6			
Sogn	2,2	2,7	2,4	3,5	2,7
Solør	2,2				
Stavanger ³	2,6	2,3	2,5	2,6	2,5
Stjør- og Verdal	3,3	4,1	3,3	2,5	3,0
Sunnhordland	2,8	2,8	2,5	2,9	2,9
Sunnmøre	2,3	2,4	2,4	2,1	2,0
Søre Sunnmøre	2,0	2,4	2,7	2,5	2,7
Sør-Gudbrandsdal	2,9	2,1	2,2	2,2	2,1
Sør-Trøndelag	2,6	2,4	2,2	2,7	3,0
Sør-Østerdal	1,2	1,4	0,9	1,0	1,1
Tinn og Heddal	2,7	2,2			
Toten ⁵	2,5	3,2	3,1	2,6	
Trondenes	3,1	3,6	2,1	2,1	1,8
Trondheim	2,9	2,4	2,4	2,7	2,9
Tønsberg	3,5	2,6	2,4	2,8	3,8
Valdres	1,6	2,1	2,7	2,2	1,8
Vesterålen	3,4	3,3	3,3	3,8	2,7
Vest-Telemark ³	3,7	1,7	2,3	3,2	2,8
Vinger og Odal	2,5				
Voss	1,4				
Øst-Finnmark	3,5	3,0	2,9	3,0	2,2
Øvre Romerike	5,2	3,3	2,4	2,4	2,3
Veid gjennomsnitt	3,2	2,9	2,7	2,6	2,5

¹ Strukturendring 2005² Strukturendring 2006³ Strukturendring 2007⁴ Strukturendring 2008⁵ Strukturendring 2009

INNKOMNE ØVRIGE SAKER 2009

Domstol	Tvangssaker				Skjønn	Gjeldsordnings- saker	Konkurs			Skifte			Vigslar
	Tvangssalg fast eiendom	Tvangssalg borettsandeler	Øvrige tvangssalg	Øvrige tvangssaker (ekskl. tvangssalg)			Tvangsavgjøring	Konkurs- behandling	Øvrige konkurs- saker	Felles- eieskifte	Dødsboskifte	Øvrige skiftesaker	
Alstahaug tingrett	85	4		5	9	21	8	41	4	18			36
Alta tingrett	71	7		13	5	7	2	21	18	15			48
Asker og Bærum tingrett	302	28	3	71	15	34	47	302	92	101	2		202
Aust-Agder tingrett	256	17	2	45	15	17	9	149	25	40			117
Aust-Telemark tingrett	67	11		10	7	12	4	45	2	15			35
Bergen tingrett	335	701	42	106	15	53	52	528	143	166	3		497
Brennøy tingrett	56	7		4	1	5	1	13	2	3	1		15
Dalane tingrett	112			11	4	2	3	20	4	8			33
Drammen tingrett	301	209	2	64	10	47	28	332	39	66			250
Eiker, Modum og Sigdal tingrett	129	33		36	7	30	6	86	16	18			80
Fjordane tingrett	186	39	1	28	25	34	8	100	13	46	1		79
Follo tingrett	313	88		60	8	23	29	281	71	40	3		148
Fosen tingrett	152	2	1	7	2	12	3	50	13	13	1		19
Fredrikstad tingrett	342	49	7	60	9	38	18	134	24	42	3		133
Gjøvik tingrett	270	25		32	12	27	7	153	23	34			111
Glåmdal tingrett	204	95		19	3	18	4	49	6	7			64
Halden tingrett	160	10	2	24	1	18	3	40	14	8			49
Hallingdal tingrett	88	8	1	16	4	2	2	32	6	12	1		25
Hammerfest tingrett	77	15	1	12	1	13	8	32	10	5	1		23
Hardanger tingrett	34	3		7	9	7	5	31	5	12	1		37
Haugaland tingrett	238	21		35	10	12	6	167	47	45	4		161
Hedmarken tingrett	250	32		36	2	37	8	127	22	56	1		116
Heggen og Frøland tingrett	114	64	4	22	2	15	6	83	9	18			53
Inderøy Tingrett	251	8		5	2	20	6	36	8	13	1		43
Indre Finnmark tingrett	56	1	1	14	8	11	6	23	5	9			7
Jæren tingrett	149	38	4	60	13	18	8	123	28	43	1		214
Kongsberg tingrett	55	30		16	6		6	59	12	10			54
Kristiansand tingrett	282	29	2	69	20	53	22	286	38	83			239
Larvik tingrett	180	65		24	3	8	2	128	6	29	1		75
Lister tingrett	134			15	9	4	6	70	11	13			38
Lofoten tingrett	84	9	3	13		10	1	26	4	8			45
Moss tingrett	183	91	1	65	3	13	5	167	27	34	2		112
Namdal tingrett	82	7		7	10	22	5	36	9	11	3		37
Nedre Romerike tingrett	184	230		80	5	46	15	283	59	64	1		238
Nedre Telemark tingrett	422	142	7	51	11	29	11	248	31	43	3		199
Nord-Gudbrandsdal tingrett	51	4		7	4	6	2	39	5	5			22

Domstol	Tvangssaker				Skjønn	Gjeldsordnings- saker	Konkurs			Skifte			Vigslar
	Tvangssalg fast eiendom	Tvangssalg bo- rettsandeler	Øvrige tvangssalg	Øvrige tvangssaker (ekskl. tvangssalg)			Tvangsavgjøring	Konkurs- behandling	Øvrige konkurs- saker	Felles- eieskifte	Dødsboskifte	Øvrige skiftesaker	
Nordhordland tingrett	434	33	2	49	23	20	18	194	59	54			175
Nordmøre tingrett	115	38	5	23	9	3	7	67	22	27			76
Nordre Vestfold tingrett	162	68		11	1	8	4	91	26	19	1		75
Nord-Troms tingrett	223	119	2	47	11	20	13	188	35	52	1		187
Nord-Østerdal tingrett	65			8	6	3	3	24	4	15	1		18
Ofoten tingrett	165	24	1	22	8	3	7	65	18	18	2		43
Oslo byfogdembete	512	1 430	69	415	4	107	195	1 800	590	384	12		1 517
Oslo tingrett				1	58			1					
Rana tingrett	149	17	1	48	4	5	6	25	6	14	1		69
Ringerike tingrett	75	24		14	2	16	7	76	8	9	1		66
Romsdal tingrett	86	13		17	10	14	4	77	8	20			90
Salten tingrett	276	94	3	33	3	24	17	136	25	33			115
Sandefjord tingrett	61	65	1	31	1	12	4	164	17	30			81
Sarpsborg tingrett	122	147		45	1	14	9	80	13	22	1		95
Senja tingrett	73	3		15	4	5	2	35	3	17	2		39
Sogn tingrett	38	1		6	6	8	2	27	3	14			29
Stavanger tingrett	430	183		51	12	27	19	178	56	82	1		322
Stjør- og Verdal tingrett	462	32		17	7	21	6	68	16	24			60
Sunnhordland tingrett	138	12	1	13	4	12	5	72	9	20			50
Sunnmøre tingrett	343	34	1	37	38	22	16	199	27	39	1		133
Sør Sunnmøre tingrett	78			9	11	7	1	66	7	12			33
Sør-Gudbrandsdal tingrett	92	22		13	6	3	3	48	6	9			51
Sør-Trøndelag tingrett	539	18	1	35	14	32	9	136	24	23			141
Sør-Østerdal tingrett	205	29		11	4	26	4	74	9	16			65
Trondenes tingrett	54	19		19	1	13	7	40	11	16			59
Trondheim tingrett	225	350	1	68	7	34	45	344	60	77	2		450
Tønsberg tingrett	98	41		50	7	15	8	188	38	41			151
Valdres tingrett	59		1	6	11	2	1	25	11	17			24
Vesterålen tingrett	179	4		15		28	3	50	5	12	1		62
Vest-Telemark tingrett	56			5	8	1	1	22	8	16			18
Øst-Finnmark tingrett	119	9	3	84	16	3	8	38	9	21			14
Øvre Romerike tingrett	152	54		66	6	28	14	148	20	23			97
Sum alle domstoler 2009	12 040	5 005	176	2433	573	1 260	810	9 086	2 004	2 354	61		8 059
Sum alle domstoler 2008	11 072	4 204	183	2187	710	1 210	686	7 123	1 612	2 129	55		8 385

ÅRSSTATISTIKK 2009

FOR DOMSTOLENE I ANDREINSTANS

Tabellene som presenteres er basert på rapporter fra domstolenes saksbehandlingssystem LOVISA.

Feilregistreringer og programmeringsfeil i tabellproduksjonen kan forekomme, og det kan i enkelte tilfeller være differanser mellom domstolenes egne oversikter og tallmaterialet som presenteres som domstolens saksavvikling. Domstoladministrasjonen er av ressursmessige hensyn nødt til å legge til grunn den elektroniske innrapportering for domstolenes saksavvikling. Rettinger som foretas i saksbehandlingssystemet for saker som er innkommet, saker som er behandlet og beholdninger gjør også at tallene ikke nødvendigvis stemmer 100 prosent overens.

Saksbehandlingstid

Stortinget har definert følgende mål for gjennomsnittlig saksbehandlingstid:

Sivile ankesaker: 6 måneder

Straffesaker: 3 måneder

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er beregnet ut fra alle saker som er avsluttet i perioden.

ANKE OVER KJENNELSE/ BESLUTNING I SIVILE SAKER*

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	159	155	148	146	198
Borgarting	459	465	438	474	552
Eidsivating	122	90	113	108	119
Frostating	143	141	121	116	139
Gulating	204	235	264	199	288
Hålogaland	97	110	124	124	124
Totalt	1 184	1 196	1 208	1 167	1 420

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	146	158	152	132	200
Borgarting	469	454	463	441	512
Eidsivating	134	86	115	106	120
Frostating	152	138	120	116	127
Gulating	228	215	263	212	272
Hålogaland	97	110	125	121	123
Totalt	1 226	1 161	1 238	1 128	1 354

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	18	15	10	24	22
Borgarting	64	71	43	74	111
Eidsivating	11	13	10	12	11
Frostating	13	15	15	15	25
Gulating	21	42	44	33	50
Hålogaland	7	7	6	10	10
Totalt	134	163	128	168	229

GJENNOMSNTTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	0,8	1,0	1,0	1,0	1,1
Borgarting	2,3	1,7	1,7	1,5	1,8
Eidsivating	1,9	1,2	1,2	1,3	1,2
Frostating	2,0	1,2	1,5	1,4	2,0
Gulating	2,5	1,6	2,1	1,7	1,9
Hålogaland	1,0	1,0	1,0	1,3	1,2
Veid gjennomsnitt	2,0	1,5	1,6	1,4	1,6

* Sum av
Kjæremåt i sivil sak
Anke over kjennelse/beslutning i sivil sak

ANKE OVER DOM I SIVILE SAKER*

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	222	221	217	213	253
Borgarting	645	696	628	709	626
Eidsivating	125	138	136	155	142
Frostating	194	192	162	219	207
Gulating	384	363	396	380	418
Hålogaland	184	176	170	167	141
Totalt	1 754	1 786	1 709	1 843	1 787

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	232	219	219	206	250
Borgarting	569	706	777	809	637
Eidsivating	157	149	132	161	143
Frostating	198	211	160	196	202
Gulating	515	446	383	420	365
Hålogaland	165	199	179	159	149
Totalt	1 836	1 930	1 850	1 951	1 746

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	97	100	97	104	107
Borgarting	654	640	490	388	369
Eidsivating	66	54	58	51	51
Frostating	73	53	54	77	80
Gulating	281	196	208	175	227
Hålogaland	82	60	51	61	50
Totalt	1 253	1 103	958	856	884

GJENNOMSNTTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	6,6	5,9	5,1	5,6	5,2
Borgarting	12,4	11,6	11,2	8,9	7,2
Eidsivating	8,3	5,6	4,9	4,9	4,9
Frostating	5,9	5,0	4,7	4,2	4,9
Gulating	11,8	9,5	7,1	6,1	6,1
Hålogaland	5,3	4,8	4,8	4,5	4,1
Veid gjennomsnitt	9,8	8,6	8,0	6,8	6,0

* Sum av
Anke i sivil sak - postl. før 01.01.2008
Sak etter barnevernloven
Anke over dom
Ankesum under 125 000
Gruppesøksmål

OVERSKJØNN

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	13	12	9	15	12
Borgarting	14	17	17	19	17
Eidsivating	14	7	6	13	15
Frostating	15	11	10	20	14
Gulating	28	24	16	13	23
Hålogaland	6	8	5	11	6
Totalt	90	79	63	91	87

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	18	13	9	10	16
Borgarting	14	18	18	17	22
Eidsivating	13	6	7	10	10
Frostating	14	14	8	17	9
Gulating	23	36	20	17	20
Hålogaland	3	11	4	8	8
Totalt	85	98	66	79	85

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	10	9	9	14	10
Borgarting	14	13	12	14	9
Eidsivating	3	4	3	6	11
Frostating	6	3	5	8	12
Gulating	31	22	16	11	16
Hålogaland	6	3	4	7	5
Totalt	70	54	49	60	63

GJENNOMSNTTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	11,0	9,0	12,3	7,1	7,1
Borgarting	17,1	10,3	10,0	9,2	7,1
Eidsivating	6,7	6,1	7,4	4,7	5,0
Frostating	4,9	5,7	5,1	5,0	7,5
Gulating	17,3	13,5	12,7	10,2	8,2
Hålogaland	10,3	8,6	7,1	10,7	7,3
Veid gjennomsnitt	12,0	10,2	10,1	7,8	7,2

FØRSTEINSTANSSAK

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	21	18	16	16	14
Borgarting	35	36	34	35	32
Eidsivating	13	6	9	6	7
Frostating	12	15	14	12	12
Gulating	25	14	16	19	14
Hålogaland	16	14	12	9	7
Totalt	122	103	101	97	86

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	21	20	12	18	22
Borgarting	42	49	40	42	38
Eidsivating	16	11	10	8	6
Frostating	14	16	18	11	9
Gulating	37	27	21	21	18
Hålogaland	11	11	20	9	8
Totalt	141	134	121	109	101

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	14	12	16	14	6
Borgarting	53	40	34	28	21
Eidsivating	9	4	3	1	2
Frostating	11	10	6	7	10
Gulating	33	20	15	13	9
Hålogaland	11	14	6	6	5
Totalt	131	100	80	69	53

GJENNOMSNTTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	8,8	8,2	10,2	10,7	7,1
Borgarting	17,5	14,4	15,1	11,8	8,0
Eidsivating	11,2	8,4	6,7	6,0	4,9
Frostating	11,6	9,4	6,7	6,7	5,4
Gulating	17,3	15,0	14,3	9,7	7,9
Hålogaland	7,5	7,7	7,7	6,8	5,7
Veid gjennomsnitt	14,1	11,9	11,3	9,9	7,2

ANKE OVER KJENNELSE/ BESLUTNINGER I STRAFFESAKER*

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	610	564	546	470	487
Borgarting	1 323	1 250	1 317	1297	1 413
Eidsivating	248	255	256	320	271
Frostating	269	307	277	283	314
Gulating	776	703	716	691	681
Hålogaland	187	190	161	156	176
Totalt	3 413	3 269	3 273	3 217	3 342

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	606	567	543	474	489
Borgarting	1 335	1 252	1 320	1282	1 419
Eidsivating	250	252	259	285	255
Frostating	276	303	273	269	291
Gulating	762	713	711	681	685
Hålogaland	187	187	153	150	175
Totalt	3 416	3 274	3 259	3 141	3 314

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	5	3	6	2	1
Borgarting	17	15	11	26	20
Eidsivating	2	5	2	37	20
Frostating	0	4	6	19	36
Gulating	23	9	13	20	4
Hålogaland	0	3	8	14	4
Totalt	47	39	46	118	85

GJENNOMSNI TTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
Borgarting	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3
Eidsivating	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Frostating	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3
Gulating	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
Hålogaland	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Veid gjennomsnitt	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2

* Sum av
Kjæremåt i straffesak
Anke over kjennelse/beslutning i straffesak

ANKEPRØVING I STRAFFESAKER

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	698	673	635	588	598
Borgarting	1 301	1 335	1 227	1 242	1 197
Eidsivating	429	410	445	367	325
Frostating	395	364	367	286	293
Gulating	697	739	718	666	703
Hålogaland	419	428	438	492	463
Totalt	3 939	3 949	3 830	3 641	3 579

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	692	673	631	582	599
Borgarting	1 315	1 387	1 257	1 177	1 180
Eidsivating	439	403	443	372	325
Frostating	387	373	360	279	288
Gulating	695	734	708	659	692
Hålogaland	419	424	433	486	463
Totalt	3 947	3 994	3 832	3 555	3 547

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	13	25	25	25	20
Borgarting	94	78	40	101	115
Eidsivating	5	17	17	9	13
Frostating	16	3	8	11	11
Gulating	32	43	43	47	58
Hålogaland	7	7	14	17	14
Totalt	167	173	147	210	231

GJENNOMSNI TTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Borgarting	1,1	0,9	0,6	0,7	1,5
Eidsivating	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Frostating	0,4	0,3	0,3	0,5	0,6
Gulating	0,7	0,8	0,6	0,6	0,9
Hålogaland	0,3	0,3	0,2	0,3	0,4
Veid gjennomsnitt	0,6	0,6	0,4	0,5	0,9

SILINGSPROSENT – SAKER HENVIST

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	33,7 %	36,1 %	38,4 %	41,9 %	41,9 %
Borgarting	34,4 %	33,7 %	36,5 %	36,1 %	36,4 %
Eidsivating	26,0 %	27,6 %	30,7 %	27,2 %	32,6 %
Frostating	31,8 %	40,4 %	40,6 %	42,3 %	44,4 %
Gulating	31,7 %	37,3 %	35,0 %	39,8 %	40,2 %
Hålogaland	30,7 %	34,4 %	33,3 %	36,4 %	34,6 %

FAGDOMMERSAKER

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	94	108	118	112	108
Borgarting	149	171	167	150	119
Eidsivating	50	40	57	30	43
Frostating	38	53	51	31	28
Gulating	92	122	100	98	69
Hålogaland	46	66	57	68	56
Totalt	469	560	550	489	423

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	90	109	106	124	103
Borgarting	153	169	197	153	118
Eidsivating	59	42	48	46	36
Frostating	34	56	53	26	39
Gulating	96	114	110	98	72
Hålogaland	49	59	62	59	58
Totalt	481	549	576	506	426

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	23	23	35	23	28
Borgarting	78	79	49	48	58
Eidsivating	13	10	19	3	10
Frostating	13	10	9	14	7
Gulating	37	43	31	33	33
Hålogaland	14	21	15	24	21
Totalt	178	186	158	145	157

GJENNOMSNI TTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	3,1	3,4	2,6	3,3	3,4
Borgarting	7,0	6,4	4,9	4,4	5,5
Eidsivating	3,6	3,1	3,5	3,6	2,5
Frostating	3,4	3,2	3,5	4,3	4,5
Gulating	4,0	4,8	3,7	4,2	5,1
Hålogaland	3,5	3,9	3,6	3,9	3,5
Veid gjennomsnitt	4,6	4,6	3,9	4,0	4,3

BEGRENSET ANKE I MEDDOMSRETT

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	27	33	23	28	26
Borgarting	69	66	79	80	66
Eidsivating	15	17	21	18	13
Frostating	16	20	10	18	17
Gulating	33	36	36	36	39
Hålogaland	11	12	10	20	14
Totalt	171	184	179	200	175

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	28	33	22	25	28
Borgarting	54	79	89	78	69
Eidsivating	17	12	25	18	17
Frostating	19	18	9	18	20
Gulating	26	46	32	29	39
Hålogaland	15	10	15	14	18
Totalt	159	198	192	182	191

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	6	6	7	10	8
Borgarting	42	29	22	27	25
Eidsivating	2	7	4	4	1
Frostating	2	4	5	6	4
Gulating	17	7	10	18	15
Hålogaland	3	5	0	6	3
Totalt	72	58	48	71	56

GJENNOMSNI TTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	3,1	3,7	2,6	3,0	3,1
Borgarting	6,3	6,2	4,5	3,9	3,8
Eidsivating	3,9	3,2	3,8	2,7	3,0
Frostating	3,5	3,9	3,4	4,2	3,9
Gulating	3,9	5,0	2,7	3,8	5,0
Hålogaland	3,6	3,7	3,3	3,8	3,7
Veid gjennomsnitt	4,5	3,7	3,7	3,7	3,8

BEVISANKE I MEDDOMSRETT

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	77	55	69	61	84
Borgarting	104	100	70	73	94
Eidsivating	30	30	34	23	24
Frostating	40	48	59	43	54
Gulating	58	68	52	68	98
Hålogaland	34	52	47	47	63
Totalt	343	353	331	315	417

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	65	61	65	59	82
Borgarting	82	99	110	74	80
Eidsivating	26	33	34	26	22
Frostating	38	52	55	45	49
Gulating	44	65	57	65	79
Hålogaland	37	48	45	44	64
Totalt	292	358	366	313	376

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	24	18	22	24	27
Borgarting	67	68	29	31	52
Eidsivating	14	10	10	7	8
Frostating	15	11	15	17	22
Gulating	29	33	28	36	65
Hålogaland	10	14	17	21	24
Totalt	159	154	121	136	198

GJENNOMSNIITTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	3,5	4,4	3,3	4,4	4,0
Borgarting	7,7	7,8	7,7	5,8	6,9
Eidsivating	5,3	4,3	4,7	4,2	4,7
Frostating	4,3	4,3	4,0	5,3	5,2
Gulating	5,2	5,9	5,4	5,9	7,0
Hålogaland	4,5	4,6	4,2	4,4	4,4
Veid gjennomsnitt	5,3	5,6	5,3	5,2	5,5

LAGRETTESEAKER

INNKOMNE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	38	44	39	45	38
Borgarting	151	107	136	127	129
Eidsivating	22	27	26	33	25
Frostating	37	27	29	26	28
Gulating	56	62	69	57	65
Hålogaland	38	21	31	41	29
Totalt	342	288	330	329	314

BEHANDLEDE SAKER

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	37	48	35	42	35
Borgarting	128	141	136	116	115
Eidsivating	27	30	25	24	28
Frostating	39	25	27	27	31
Gulating	62	59	66	60	59
Hålogaland	32	30	28	35	24
Totalt	325	333	317	304	292

SAKER I BEHOLDNING

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	17	12	16	17	20
Borgarting	88	53	53	59	72
Eidsivating	9	6	7	16	12
Frostating	12	13	15	11	7
Gulating	27	35	30	27	36
Hålogaland	16	7	9	15	19
Totalt	169	126	130	145	166

GJENNOMSNIITTLIG SAKSBEHANDLINGSTID (måneder)

DOMSTOL	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	3,9	5,1	4,0	3,9	4,2
Borgarting	6,2	7,6	5,8	5,3	5,0
Eidsivating	4,0	4,5	3,3	5,1	4,3
Frostating	4,1	4,3	3,5	5,9	5,4
Gulating	5,9	6,7	5,3	6,0	7,1
Hålogaland	3,6	3,8	4,0	4,2	3,9
Veid gjennomsnitt	5,2	6,2	4,9	5,2	5,2

FORRETNINGSSTATISTIKK 2009

FOR HØYESTERETT

Høyesterett 2009

ANKEUTVALGETS VIRKSOMHET
– SIVILE SAKER

SIVILE ANKER OVER DOM	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	36
Innkomet	482
Avgjort	490
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	27

RESULTAT	
Anken henvist til Høyesterett	55
Anken nektet fremmet	405
Anken avvist	5
Hevete ankesaker	2
Anketillatelse gitt (verdi/dir.)	2
Anketillatelse ikke gitt	3
Annet	18
	490

SIVILE ANKER OVER KJENNELSE	
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	27
Innkomet anker over kjennelse	358
Avgjort i ankeutvalget	345
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	35

RESULTAT	
Anke over kjennelse henvist til Høyesterett	2
Forkastet eller stadfestet	247
Tatt til følge/opphevet	46
Anken avvist	28
Hevete anker	4
Annet	18
	345

SIVILE ANKER OVER BESLUTNING	
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	6
Innkomet anker over beslutning	120
Innkomet andre saker	20
Avgjort i ankeutvalget	132
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	14

RESULTAT	
Anke over beslutning henvist til Høyesterett	2
Forkastet eller stadfestet	78
Tatt til følge/opphevet	20
Anken avvist	14
Hevete anker	3
Annet	15
	132

HØYESTERETT I AVDELING
– SIVILE SAKER

SIVILE ANKER OVER DOM	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	14
Henvist til behandling	70
Avgjort	56
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	0
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	28

SIVILE ANKER OVER KJENNELSE/BESLUTNING OG ANDRE SAKER	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	1
Henvist til behandling	8
Avgjort	4
Behandlet i storkammer	2
Behandlet i plenum	0
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	4

SIVILE SAKER SAMLET	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	15
Henvist til behandling	78
Avgjort	60
Behandlet i storkammer	2
Behandlet i plenum	0
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	32

BEHANDLINGSTID FOR SIVILE SAKER – ANKEUTVALGET OG HØYESTERETT I AVDELING	
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over dom fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,7 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over kjennelse fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,7 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for sivile saker fra ankeutvalgets henvisning til Høyesteretts avgjørelse	5,5 mnd

ANKEUTVALGETS VIRKSOMHET
– STRAFFESAKER

STRAFFEANKER OVER DOM	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	47
Innkomet	410
Avgjort	426
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	31

RESULTAT	
Anken tillatt fremmet	71
Anken ikke tillatt fremmet	331
Anken avvist	3
Anken frafalt/hevet	7
Anketillatelse gitt (dir. anke)	0
Anketillatelse ikke gitt	1
Annet	13
	426

STRAFFEANKER OVER KJENNELSE	
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	3
Innkomet anker over kjennelse	300
Avgjort i ankeutvalget	294
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	9

RESULTAT	
Anker over kjennelse henvist til Høyesterett	1
Forkastet eller stadfestet	230
Tatt til følge/opphevet	31
Anken avvist	28
Anken frafalt	2
Annet	2
	294

STRAFFEANKER OVER BESLUTNING	
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens start	114
Innkomet anker over beslutning	344
Innkomet andre saker	29
Avgjort i ankeutvalget	462
Ikke avgjorte saker i ankeutvalget ved periodens slutt	25

RESULTAT	
Anker over beslutning henvist til Høyesterett	2
Forkastet eller stadfestet	288
Tatt til følge/opphevet	123
Anken avvist	10
Anken frafalt	8
Annet	31
	462

HØYESTERETT I AVDELING
– STRAFFESAKER

STRAFFEANKER OVER DOM	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	15
Henvist til Høyesterett	71
Avgjort	75
Behandlet i storkammer	1
Behandlet i plenum	2
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	10

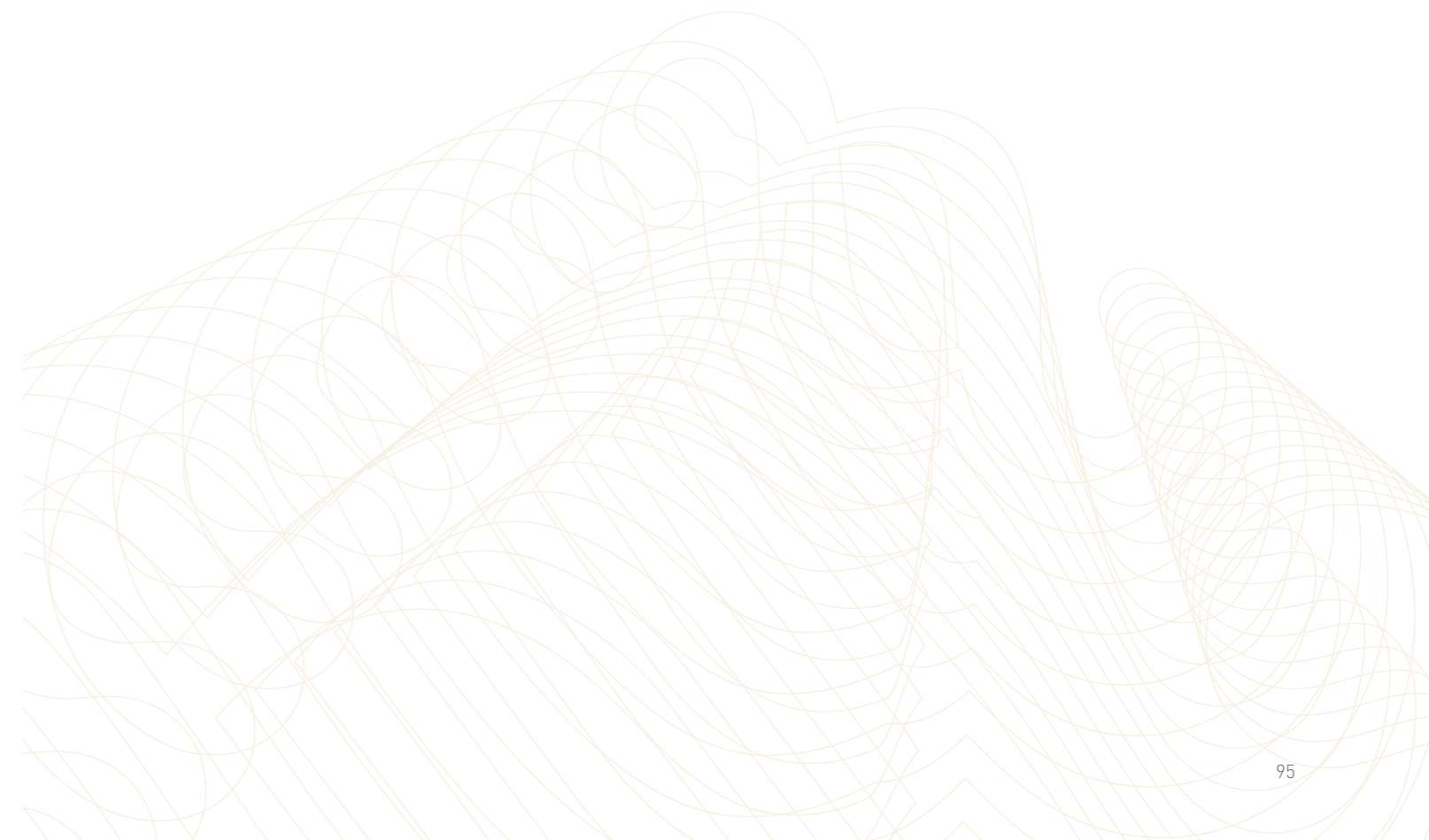
STRAFFEANKER OVER KJENNELSE/BESLUTNING OG ANDRE SAKER	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	0
Tillatt fremmet til behandling / henvist til Høyesterett	4
Avgjort	2
Behandlet i storkammer	0
Behandlet i plenum	0
Hevet	1
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	1

STRAFFESAKER SAMLET	
Ikke avgjorte saker ved periodens start	15
Tillatt fremmet til behandling / henvist til Høyesterett	75
Avgjort	77
Behandlet i storkammer	1
Behandlet i plenum	2
Hevet	2
Ikke avgjorte saker ved periodens slutt	11

BEHANDLINGSTID FOR STRAFFESAKER – ANKEUTVALGET OG HØYESTERETT I AVDELING	
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over dom fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,9 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for anker over kjennelse fra innkommet Høyesterett til avgjort i ankeutvalget	0,3 mnd
Gjennomsnittlig behandlingstid for straffesaker fra ankeutvalget til Høyesteretts avgjørelse	2,8 mnd

ÅRSSTATISTIKK 2009

FOR JORDSKIFTEDOMSTOLENE

JORDSKIFTERETTENE 2005–2009

INNKOMNE SAKER

Jordskifterett	2005	2006	2007	2008	2009
Akershus og Oslo	26	25	30	42	57
Aust-Agder	42	33	35	39	35
Finnmark	18	16	26	20	28
Glåmdal	22	26	25	32	18
Haugalandet og Sunnhordl.	36	40	42	58	52
Hedemarken og Sør-Østerdal	17	22	30	19	18
Helgeland	17	27	11	12	19
Indre Hordaland	14	18	19	22	24
Indre Sogn	21	13	18	8	13
Lista	22	20	28	37	31
Lofoten og Vesterålen	15	11	11	23	16
Marnar	30	33	32	42	37
Nedre Buskerud	45	29	30	41	40
Nedre Telemark	40	21	75	37	48
Nord- og Midhordland	30	56	53	41	49
Nordfjord	25	22	14	25	19
Nord-Gudbrandsdal	17	11	9	6	15
Nordmøre	28	14	26	14	13
Nord-Troms	63	39	33	40	34
Nord-Trøndelag	22	15	21	28	20
Nord-Østerdal	17	25	35	30	19
Ofoten og Sør Troms	28	33	16	20	17
Romsdal	24	17	18	25	35
Salten	22	23	38	21	22
Sunnfjord og Ytre Sogn	46	30	25	39	23
Sunnmøre	20	29	26	25	24
Sør-Rogaland	28	21	32	25	25
Sør-Trøndelag	60	57	58	71	64
Valdres	30	26	21	31	27
Vest- Oppland og Sør-Gudbr.	36	40	37	38	37
Vestfold	23	34	30	53	23
Østfold	35	31	44	42	51
Øvre Buskerud	13	11	22	14	17
Øvre Telemark	24	29	32	27	44
Totalt	956	897	1 002	1 047	1 014

AVSLUTTEDE SAKER

Jordskifterett	2005	2006	2007	2008	2009
Akershus og Oslo	32	36	29	34	40
Aust-Agder	29	39	37	44	47
Finnmark	10	12	25	20	18
Glåmdal	21	15	26	35	26
Haugalandet og Sunnhordl.	42	51	51	79	75
Hedemarken og Sør-Østerdal	29	29	31	40	33
Helgeland	23	12	24	32	23
Indre Hordaland	19	18	22	20	16
Indre Sogn	22	15	12	16	15
Lista	37	21	21	44	25
Lofoten og Vesterålen	13	22	22	20	23
Marnar	22	37	42	43	50
Nedre Buskerud	17	41	50	38	40
Nedre Telemark	25	34	33	53	50
Nord- og Midhordland	33	39	46	30	39
Nordfjord	18	27	13	22	20
Nord-Gudbrandsdal	49	10	3	16	11
Nordmøre	26	27	26	25	17
Nord-Troms	23	28	38	33	56
Nord-Trøndelag	34	14	31	21	22
Nord-Østerdal	24	21	37	27	32
Ofoten og Sør Troms	25	29	27	27	18
Romsdal	24	19	19	32	32
Salten	42	37	40	35	29
Sunnfjord og Ytre Sogn	36	24	36	50	35
Sunnmøre	32	24	22	27	23
Sør-Rogaland	33	20	37	18	23
Sør-Trøndelag	67	66	74	69	63
Valdres	27	22	31	32	29
Vest- Oppland og Sør-Gudbr.	57	46	46	52	45
Vestfold	31	19	24	47	32
Østfold	41	42	37	55	38
Øvre Buskerud	39	18	12	20	18
Øvre Telemark	38	35	25	19	31
Totalt	1 040	949	1 043	1 175	1 094

RESTANSER

Jordskifterett	2005	2006	2007	2008	2009
Akershus og Oslo	47	34	38	45	58
Aust-Agder	63	60	55	52	45
Finnmark	22	25	26	33	40
Glåmdal	30	35	31	38	28
Haugalandet og Sunnhordl.	141	121	107	84	73
Hedemarken og Sør-Østerdal	25	21	27	29	26
Helgeland	66	81	67	50	50
Indre Hordaland	69	68	67	50	46
Indre Sogn	32	30	36	33	31
Lista	46	42	47	32	35
Lofoten og Vesterålen	53	39	34	42	32
Marnar	66	58	50	56	47
Nedre Buskerud	90	81	67	67	69
Nedre Telemark	57	47	91	74	72
Nord- og Midhordland	84	101	107	104	92
Nordfjord	34	29	31	36	35
Nord-Gudbrandsdal	24	23	25	10	13
Nordmøre	61	45	44	31	32
Nord-Troms	95	105	99	94	72
Nord-Trøndelag	43	43	31	40	37
Nord-Østerdal	50	47	50	57	50
Ofoten og Sør Troms	76	80	71	62	60
Romsdal	34	32	30	25	30
Salten	64	57	52	39	40
Sunnfjord og Ytre Sogn	61	67	54	46	42
Sunnmøre	56	62	67	65	66
Sør-Rogaland	25	26	22	30	33
Sør-Trøndelag	132	121	113	114	121
Valdres	35	39	29	28	26
Vest- Oppland og Sør-Gudbr.	43	43	49	37	54
Vestfold	27	42	49	58	51
Østfold	48	37	43	30	43
Øvre Buskerud	27	24	37	32	31
Øvre Telemark	42	35	38	50	61
Totalt	1 868	1 800	1 784	1 673	1 641

GJENNOMSNITTSALDER AVSLUTTEDE SAKER (år)

Jordskifterett	2005	2006	2007	2008	2009
Akershus og Oslo	1,8	1,8	1,6	1,3	1,0
Aust-Agder	1,9	1,3	1,7	2,0	1,9
Finnmark	1,2	1,3	1,6	1,1	1,1
Glåmdal	2,4	1,5	1,6	1,7	1,7
Haugalandet og Sunnhordl.	4,3	4,7	3,6	2,5	1,9
Hedemarken og Sør-Østerdal	1,7	1,1	2,3	0,9	1,6
Helgeland	3,7	2,7	3,5	3,8	3,3
Indre Hordaland	3,5	4,3	4,0	4,5	2,5
Indre Sogn	3,1	1,9	2,3	2,8	2,3
Lista	2,7	2,3	1,9	2,0	1,0
Lofoten og Vesterålen	3,2	2,5	2,8	3,1	2,7
Marnar	2,4	2,1	1,8	2,3	1,1
Nedre Buskerud	2,6	2,7	3,3	1,9	1,9
Nedre Telemark	1,1	1,7	2,2	1,4	1,5
Nord- og Midhordland	3,0	2,5	2,5	1,7	2,2
Nordfjord	1,1	1,8	1,2	1,6	1,8
Nord-Gudbrandsdal	4,2	2,9	1,0	4,6	2,2
Nordmøre	3,8	3,4	1,6	3,4	1,6
Nord-Troms	3,3	1,9	2,4	2,0	2,3
Nord-Trøndelag	3,2	3,7	3,1	1,5	1,3
Nord-Østerdal	3,3	3,8	4,5	4,4	3,4
Ofoten og Sør Troms	3,6	3,2	2,6	4,1	3,2
Romsdal	2,5	1,9	2,1	1,3	1,3
Salten	3,2	2,2	2,6	1,7	2,4
Sunnfjord og Ytre Sogn	1,5	2,2	1,8	1,7	1,4
Sunnmøre	4,0	2,7	3,4	4,1	2,2
Sør-Rogaland	1,9	2,8	0,8	1,2	1,4
Sør-Trøndelag	5,3	2,3	2,6	2,6	2,4
Valdres	0,9	2,2	1,4	1,3	0,8
Vest- Oppland og Sør-Gudbr.	1,6	1,6	1,0	1,9	1,2
Vestfold	2,1	1,6	1,8	1,7	1,0
Østfold	1,7	1,4	0,9	0,9	0,7
Øvre Buskerud	1,5	2,7	2,1	1,3	2,4
Øvre Telemark	1,5	1,7	1,1	2,0	1,7
Veid gjennomsnitt	2,3	2,3	2,1	2,1	1,8

JORDSKIFTEOVERRETTENE 2005–2009

INNKOMNE SAKER

Jordskifteoverrett	2005	2006	2007	2008	2009
Agder	11	11	11	7	9
Eidsivating	9	9	9	6	5
Frostating	7	7	8	8	9
Gulating	7	7	15	18	9
Hålogaland	5	5	6	9	7
Totalt	39	39	49	48	39

AVSLUTTEDE SAKER

Jordskifteoverrett	2005	2006	2007	2008	2009
Eidsivating	11	11	8	6	9
Agder	6	4	12	9	4
Gulating	6	7	8	10	6
Frostating	10	14	10	13	20
Hålogaland	4	2	6	8	9
Totalt	37	38	44	46	48

RESTANSER

Jordskifteoverrett	2005	2006	2007	2008	2009
Eidsivating	10	10	9	9	9
Agder	10	10	8	4	5
Gulating	4	4	4	2	5
Frostating	12	12	14	19	7
Hålogaland	1	1	3	4	2
Totalt	37	37	38	38	28

GJENNOMSNITTSALDER AVSLUTTEDE SAKER (år)

Jordskifteoverrett	2005	2006	2007	2008	2009
Eidsivating	1,8	1,4	0,8	1,4	1,2
Agder	1,4	2,7	1,8	1,5	1,0
Gulating	1,1	1,1	0,9	0,9	0,5
Frostating	2,1	2,1	1,1	1,0	1,8
Hålogaland	0,7	0,7	0,9	0,7	0,6

Domstolene skal være uavhengige. De skal sikre og fremme rettsikkerheten og verne om rettssamfunnet. Domstolene skal til enhver tid ha høy tillit i samfunnet.

Besøksadresse:
Domstoladministrasjonen
Dronningens gate 2
7011 Trondheim

Postadresse:
Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Sluppen
7485 Trondheim

Telefon: +47 73 56 70 00
Faks: +47 73 56 70 01
E-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

www.domstol.no
www.jordskifte.no
www.domstoladministrasjonen.no